



Faunabeheerplan WBE Houtland

2022 - 2028

Met ondersteuning van:



AGENTSCHAP
NATUUR & BOS



Vlaanderen
is natuur

Inhoudsopgave

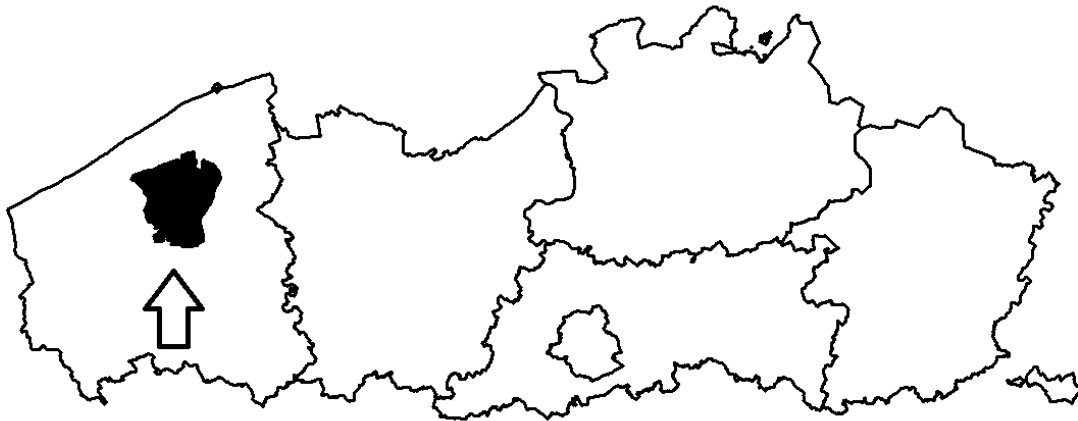
1	Algemene administratieve gegevens	1
1.1	Situering van de WBE	1
1.2	Inventarisatie.....	2
2	Biotoopbeschrijving.....	4
2.1	Kwantitatieve en kwalitatieve bespreking van de habitats.....	4
2.2	Habitatverbeteringen van de afgelopen erkenningsperiode	8
2.3	Vogelrijke gebieden.....	10
2.4	Speciale beschermingszones (SBZ).....	10
3	Dataverzameling en dataverwerking	16
3.1	Wildrapport	16
3.2	Valwild	17
3.3	Schade	18
3.4	Overlast veroorzakende soorten.....	19
4	Jachtwildsoorten	21
4.1	Grofwild.....	21
4.2	Kleinwild	35
4.3	Waterwild	49
4.4	Overig wild.....	57
5	Overlast veroorzakende soorten.....	68
5.1	Kraaiachtigen.....	68
6	Projecten	72
6.1	Onderhoud van houtkanten	72
6.2	Inzaaien van landbouwgronden of akkerranden met kruidenmengsels voor wildsoorten ..	73
6.3	Aankoop van wildreflectoren	73
7	Werking van de WBE	75
7.1	Interne werking van de WBE	75
7.2	Externe werking van de WBE	76
Bijlage A:	Lijst van de jachtrechthouders en oppervlakte van de jachtterreinen	78
Bijlage B:	Lijst met mogelijke beheermaatregelen voor IHD-soorten in WBE Houtland	87

1 Algemene administratieve gegevens

1.1 Situering van de WBE

WBE Houtland situeert zich in het midden van de provincie West-Vlaanderen (*Figuur 1*), ter hoogte van de landelijke regio Houtland, waar de naam van de WBE ook naar verwijst. Het werkingsgebied van de WBE ligt voornamelijk in de gemeenten Ichtegem, Jabbeke, Gistel, Oudenburg, Torhout en Zedelgem. Daarnaast zijn nog kleine stukjes gelegen in de gemeenten Brugge, Koekelare, Kortemark, Lichtervelde en Oostkamp. Doorheen het werkingsgebied van de WBE lopen geen bevaarbare waterlopen maar in de directe omgeving van de WBE stromen verschillende bevaarbare waterlopen. De dichtstbijzijnde bevaarbare waterlopen zijn het kanaal 'Plassendaele-Duinkerken' ten noordwesten van de WBE, het kanaal 'van Gent naar Oostende' ten noordoosten van de WBE, het kanaal 'Roeselare-Leie' ten zuiden van de WBE en de IJzer ten westen van de WBE. Het kanaal 'Plassendaele-Duinkerken' en het kanaal 'van Gent naar Oostende' liggen ongeveer op 1 km in vogelvlucht van de WBE verwijderd terwijl het kanaal 'Roeselare-Leie' en de IJzer ongeveer 9 km in vogelvlucht van de WBE zijn verwijderd.

Binnen het nummeringssysteem van HVV heeft deze WBE het nummer 105 gekregen. Alle jachtterreinnummers binnen deze WBE zullen bijgevolg ook met dit nummer beginnen.



Figuur 1 Situering van het werkingsgebied van WBE Houtland binnen Vlaanderen.

De afbakening van de WBE is zoveel mogelijk gebaseerd op landschappelijke grenzen. Het noordoosten, het noordwesten en het oosten van de WBE wordt begrensd door verschillende autosnelwegen, respectievelijk A18/E40, A10/E40 en A17/E403. In het westen vormen verschillende wegen de grens van het werkingsgebied. Terwijl verschillende landschapselementen, zoals kreken en beken, de grens vormen in het zuiden van de WBE. Hiernaast grenzen verschillende WBE's aan het werkingsgebied van WBE Houtland

- In het noorden: WBE 'De Middenkustvallei', WBE 'Paddegat' en WBE 't Boompje'
- In het oosten: WBE 'Driekoningen'
- In het zuiden; WBE 't Veld' en WBE 'Baekeland'
- In het westen: WBE 'Ijzervalleien' en WBE 'Tussen IJzer en Houtland'

WBE Houtland werd opgericht op 17 januari 1994. De WBE is het laatst erkend op 1 oktober 2016 en bijgevolg moet, volgens het Jachtadministratiebesluit van 25 april 2014, de WBE opnieuw erkend worden voor 1 oktober 2022.

In het voor u liggende faunabeheerplan, dat na goedkeuring deel zal uitmaken van de nieuwe erkenningsaanvraag, zal getracht worden een pragmatisch wildbeheer te voeren dat gesteund zal zijn op de verzamelde statistieken. Zodoende zal het mogelijk zijn om de voorgestelde maatregelen achteraf te evalueren en na te gaan of het beoogde effect bekomen werd. Dit faunabeheerplan is opgesteld voor de periode van 1 oktober 2022 t.e.m. 30 september 2028. Bij veranderingen van de wetgeving betreffende de jacht, interne wijzigingen of aanpassingen aan de criteria ter erkenning van wildbeheereenheden kunnen wijzigingen aan het faunabeheerplan worden doorgevoerd. De leden zullen hiervan zo vlug mogelijk op de hoogte worden gesteld tijdens een algemene vergadering.

1.2 Inventarisatie

Het werkingsgebied van WBE Houtland heeft een oppervlakte van 23.279,45 ha. Hierin vinden we 8.353,07 ha waarvoor geen jachtrechten werden verleend aan leden van de WBE. De overige 14.926,38 ha wordt door 57 hoofdjachtrechthouders/planindieners beheerd op 113 afzonderlijke jachtterreinen. De kaart (*Figuur 2*) op de volgende pagina geeft de verschillende jachtterreinen in WBE Houtland weer. De nummers van de jachtterreinen zijn in overeenstemming met de lijst van jachtrechthouders op het moment van de opmaak van dit faunabeheerplan ('Lijst van de jachtrechthouders en oppervlakte van de jachtterreinen', pagina 78).

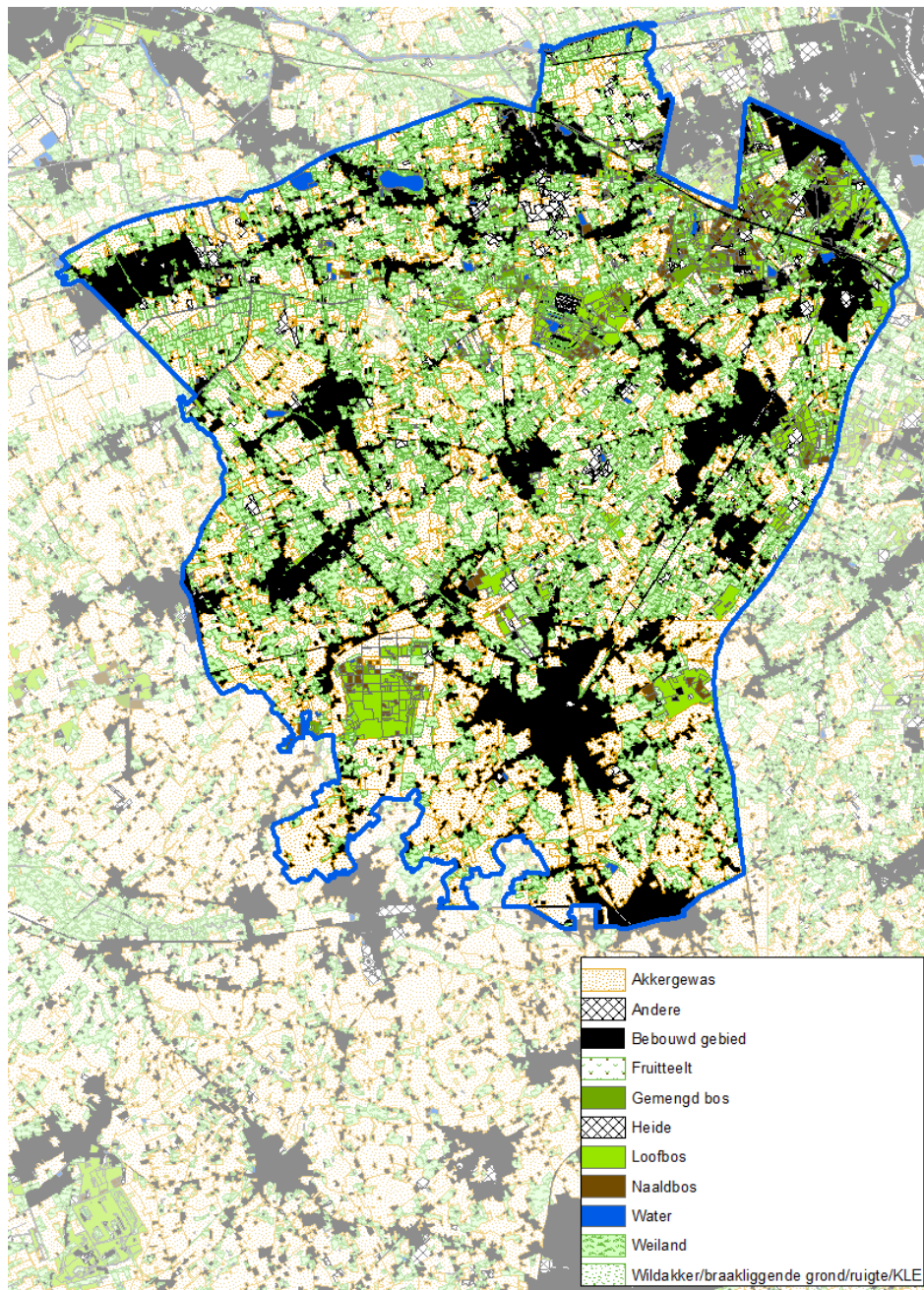


Figuur 2 Overzicht van de verschillende jachtterreinen met jachtterreinnummer in WBE Houtland. De rode gearceerde gebieden worden niet bejaagd door de WBE.

2 Biotoopbeschrijving

2.1 Kwantitatieve en kwalitatieve bespreking van de habitats

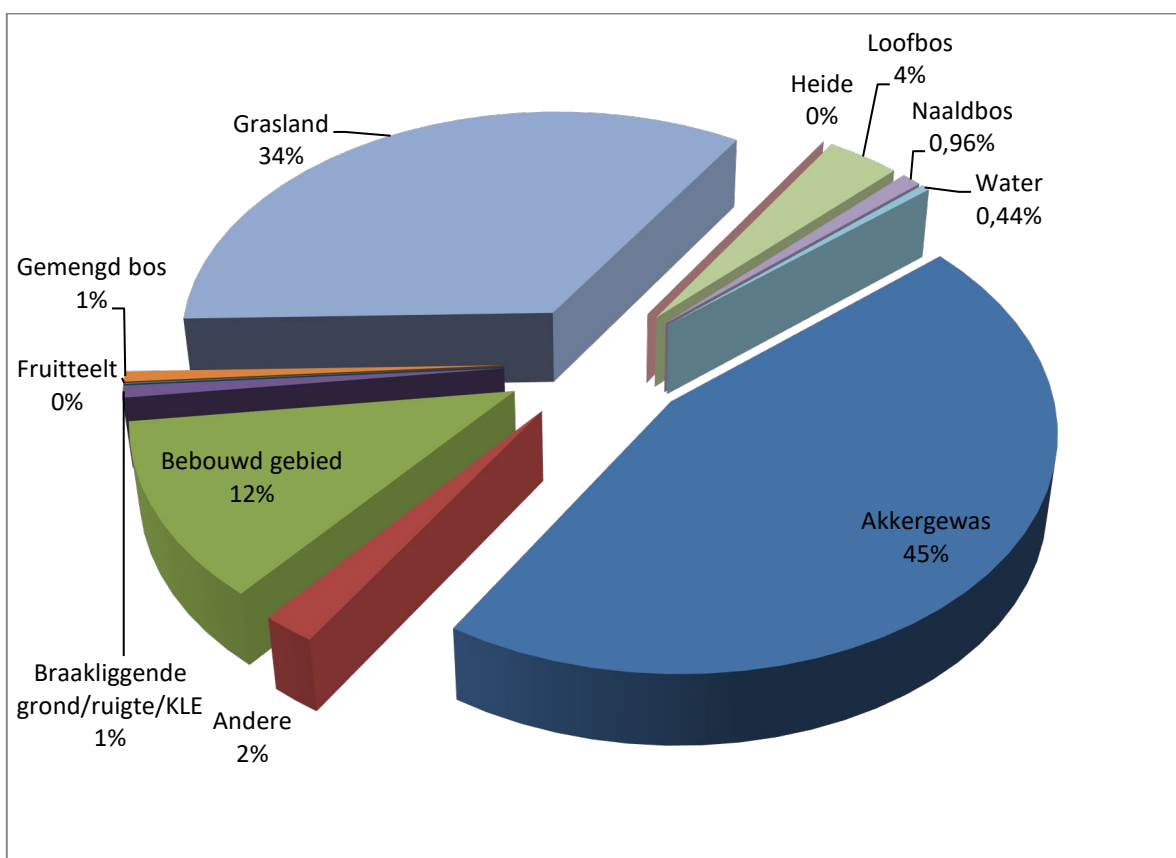
Op basis van de Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart uitgave 2020 van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek is het mogelijk om een vereenvoudigde weergave van de landgebruiksvormen in het werkingsgebied van WBE Houtland te maken (Figuur 3). Tabel 1 geeft de oppervlakte van de verschillende landgebruiksvormen weer binnen de bejaagde terreinen en binnen de niet-bejaagde terreinen van de WBE. In het taartdiagram (Figuur 4) wordt dit visueel weergegeven uitsluitend voor de bejaagde terreinen van de WBE.



Figuur 3 Landgebruik in het werkingsgebied van WBE Houtland. Bron: Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart, uitgave 2020. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel

Tabel 1 Landgebruik in het werkingsgebied van WBE Houtland opgedeeld in het landgebruik binnen de bejaagbare terreinen en het landgebruik binnen de niet-bejaagbare terreinen. Bron: Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart, uitgave 2020. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel

Landgebruik	Bejaagd door WBE		Niet bejaagd door WBE	
	opp (ha)	% opp	opp (ha)	% opp
Akkergewas	6716,41	45,01%	1445,08	17,30%
Andere	306,17	2,05%	232,27	2,78%
Bebouwd gebied	1799,72	12,06%	3579,67	42,85%
Braakliggende grond/ruigte/KLE	122,14	0,82%	100,85	1,21%
Fruitteelt	8,08	0,05%	0,22	0,00%
Gemengd bos	105,26	0,71%	98,36	1,18%
Grasland	5127,31	34,36%	1732,52	20,74%
Heide	5,90	0,04%	27,53	0,33%
Loofbos	527,54	3,54%	875,66	10,48%
Naaldbos	142,53	0,96%	131,21	1,57%
Water	65,31	0,44%	129,71	1,55%
Totaal	14926,38	100,00%	8353,07	100,00%



Figuur 4 Procentueel aandeel van de verschillende types landgebruik binnen de bejaagbare terreinen van het werkingsgebied. Bron: Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart, uitgave 2020. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel

Om de kwantiteit en de aard van het in de WBE aanwezige habitat voor het wild te bespreken wordt enkel rekening gehouden met de bejaagde terreinen:

- Akkerland: 6.716,41 ha of 45,00 % van de bejaagde oppervlakte
 - De ondergrond van de WBE zorgt ervoor dat intensieve groenteteelt hier niet mogelijk is. Toch komt groenteteelt sporadisch voor.
 - Van de aanwezige akkerlanden wordt naar schatting 75% jaarlijks ingezaaid met maïs. Deze monocultuur heeft een immense impact op de globale biodiversiteit. Denken we maar aan de bemesting en de regelmatige sproeibeurten.
 - Maïs wordt vaak gekweekt als voedergewas voor de intensieve veeteelt die verspreid voorkomt. Om deze teelt nog meer te voorzien in voeder worden akkers regelmatig afgewisseld met de voorjaarsteelt van grassen.
 - De 25% die nog overschiet wordt veelal ingezaaid met bieten en aardappelen.
 - Granen komen sporadisch voor. De WBE verwacht dat de toenemende druk vanuit het GLB die aanstuurt op minder monoculturen en meer natuur ervoor zal zorgen dat dit aandeel kan stijgen.
 - Bekijken we *Figuur 3* dan zien we dat het aandeel aan akkers groter wordt naar mate we meer naar het zuiden tot zuidwesten gaan. Hier komen meerdere plekken klei voor die vruchtbaarder zijn dan de zandbodems elders in de WBE.

- Grasland: 5.127,31 ha of 34,35 % van de bejaagde oppervlakte
 - Het aandeel aan graslanden is te vergelijken met het aandeel aan akkers. Dit geeft aan dat de ondergrond geen uitgesproken vruchtbaar of arm karakter heeft om een bepaald type te handhaven.
 - De leden van de WBE merken op dat het aandeel permanent grasland is gedaald door de vroegtijdige bekendmaking (Vlaams Regering) van de regels rond permanente graslanden. Dit zorgde ervoor dat landbouwers weilanden opnieuw gingen scheuren voor de akkerbouw.
 - In de oppervlakte grasland komt ongetwijfeld een groot aandeel permanent grasland voor, doch landbouwers prefereren veelal de teelt van grassen als tussenteelt, om voedsel te voorzien voor het vee op stal. In het aandeel graslanden zijn meer dan waarschijnlijk ook dergelijke graslanden opgenomen tijdens de monitoring.
 - Naar schatting 80% van de permanente graslanden worden veelal begraasd. In combinatie gebeurt er jaarlijks 1 à 2 maal een maaibeurt om hooi te verzamelen.
 - De overblijvende 20% van de permanente graslanden worden intensief gemaaid, net zoals het gras als tussenteelt. Dit kan oplopen tot 6 maal per jaar wat voor een ecologische woestijn zorgt.

- Bossen: 755,33 ha of 5,20 % van de bejaagde oppervlakte
 - De bodem in deze streek zorgt ervoor dat bossen, houtkanten en heggen van nature regelmatig voorkomen.
 - In de bejaagde gebieden tellen we ongeveer 5% beboste oppervlakte. Kijken we naar de niet-bejaagde oppervlakte dan loopt dit hier op tot meer dan 13%. Dit geeft aan dat heel wat beboste percelen niet verpacht worden. Reden hiervoor is veelal dat dit eigendommen zijn van ANB, Natuurpunt,... en dat zij dit beheren als natuurgebied

waar geen recreatief medegebruik onder de vorm van jacht noodzakelijk wordt geacht. Als jager vinden we dit een spijtige zaak.

- De grotere boscomplexen liggen verspreid over de WBE. Het grootste bos binnen de WBE is het 'Wijnendalebos' ongeveer 292 ha groot. Dit bos is deels eigendom van het Vlaamse Gewest en deels van een particulier. Uitsluitend dit laatste deel is bejaagbaar. Het tweede grootste bos ligt ter hoogte van het Domein 'Vloethemveld' dat eveneens eigendom is van het Vlaamse Gewest. Dit bos heeft een oppervlakte van ongeveer 310 ha en vormt een nauwe aansluiting bij het 'St. Andriesveld' met de 'Vuile Moere' (net ten oosten van 'Vloethemveld') en 'Hospitaalbos' die eveneens eigendommen zijn van het Vlaamse Gewest. Uitsluitend het 'St. Andriesveld' is momenteel bejaagbaar. Door inspanningen van jagers wordt getracht om de verbinding tussen de verschillende beboste percelen te verbeteren.
 - Verder hebben we nog het 'Edewallebos', een deel van het recreatiedomein 'Groenhove', het domein 'De Maere', de bossen ter hoogte van het 'Kasteel Baasveld' en het 'Kasteel van Loppem' die belangrijke complexen vormen en waar de jacht nog mogelijk is.
 - De bossen bestaan voornamelijk uit loofbossen, doch ook uit naaldbossen die omgevormd worden naar loofhout. De ondergroei is goed ontwikkeld en bestaat voornamelijk uit stikstofminnende planten zoals bramen, netels,... De reden hiervoor is de intensieve veeteelt in het werkingsgebied van de WBE met een verhoogde stikstof instroom uit het verleden.
 - Loofhout bestaat voornamelijk uit eik, beuk en berk. Daarnaast zien we ook hazelaar, sleedoorn, iep, es, zwarte els...
 - Naaldhout bestaat voornamelijk uit grove den, Corsicaanse den en lork.
- **Bebouwd gebied: 1.799,72 ha of 12,06 % van de bejaagde oppervlakte**
 - De grote woonkernen en dorpen zijn niet bejaagbaar, en daarom niet opgenomen in de bejaagde gebieden.
 - De bebouwing binnen de bejaagde delen van de WBE bestaat voornamelijk uit vrijstaande boerderijen in landbouwgebied.
 - **Wildakker, braakliggende grond en ruigte: 122,14 ha of 0,82 % van de bejaagde oppervlakte**
 - Verspreid over de WBE komen zeer beperkt kleine landschapselementen voor die onder deze noemer vallen. Zij bieden een goede afwisseling van het landschap en zo een meerwaarde voor wilde fauna.
 - **Andere: 306,17 ha of 2,05 % van de bejaagde oppervlakte**
 - Onder de categorie 'andere' worden alle niet geïdentificeerde biotopen/habitattypes opgenomen. M.a.w. zijn dit percelen die niet door het INBO gemonitord werden voor de opmaak van de BWK.
 - **Fruitteelt: 8,08 ha of 0,05 % van de bejaagde oppervlakte**
 - Verspreid over de hele WBE komen hier en daar kleine fruitplantages voor. Deze streek leent zich eerder niet voor de professionele fruitteelt.
 - Naast peren komen ook hier en daar appels en aalbessen voor.

- Water: 65,31 ha of 0,44 % van de bejaagde oppervlakte
 - In de WBE komen heel wat grachten, afwateringsbeekjes, veedrinkputten, vijvers en andere waterelementen voor. Deze zijn vaak zeer klein, doch talrijk. Deze staan veelal niet opgenomen in het percentage dat hier werd berekend.
 - In het noorden van de WBE komen relatief meer waterelementen voor waaronder de 'Roksempotten'.

2.2 Habitatverbeteringen van de afgelopen erkenningsperiode

- In jachtterrein 10500064 werden door jachtgroep Blontrock - Bouckaert tijdens de vorige erkenningsperiode veel natuurbeheermaatregelen uitgevoerd:
 - Aanplant bos (0,70 ha) van populier met onderetage van zwarte els.
 - Aanplant bos (0,25 ha) van eik, haagbeuk en linde.
 - Verschrallingsbeheer: jaarlijks klepelen met opvang en afvoer van 10 km dreven en 4 ha open vlaktes in bos.
 - Uitbaggeren van 3 verlande vijvers voor het openhouden van het waterbiotoop (10 ha).
 - Onderhoud van 500 lopende meter meidoornhagen.
 - In samenwerking met Regionaal Landschap Houtland:
 - Graven van 3 poelen (1500 m², 150 m², 100 m²)
 - Omzetten van 4,5 ha grasland naar verschrallingsbeheer.
 - Uitdiepen van grachten en creëren van zachte oevers.
 - Planten van houtkanten (2000 m²).
 - Aanplant dubbele heg (600 m²) van meidoorn, hulst, hondsroos, haagbeuk, winterlinde, hazelaar, spork en Europese vogelkers.
 - Graven van poelencuster (10 poelen) te Bekegem - Zerkegem.
 - Uitdiepen van bestaande poelen voor vinpootsalamander (Ossebossen - Zerkegem).
 - Omzetten 0,9 ha landbouwweide naar verschralling (soortenrijk grasland).
 - Aanplant 100 m – 3 dubbele haag van meidoorn, hulst, hondsroos, haagbeuk, winterlinde, hazelaar, spork en Europese vogelkers.
 - In samenwerking met Bosgroep Houtland:
 - Aanplant 3 bossen (0,9 ha; 0,9 ha; 0,7 ha) van populier met onderetage van zwarte els.
 - Aanplant bos (1,3 ha) van populier met onderetage van zwarte els en steeliep.
 - Aanplant bos (1,05 ha) van populier met onderetage van zwarte els en esdoorn.
 - Aanplant 300 m dubbele haag van meidoorn, hulst, hondsroos, haagbeuk, winterlinde, hazelaar, spork en Europese vogelkers.
 - Realiseren Sincere project: aanplant van 80 kloempen (2000 bomen) in de Ossebossen te Zekegem voor het klimaatrobust van bestaande bossen. Inmenging van eik, beuk, haagbeuk, linde, hazelaar en Europese vogelkers.
 - In samenwerking met het Agentschap voor Natuur en Bos en Provincie West-Vlaanderen:
 - Aanleg broedeiland in vijver van 3,5 ha.

- Kappen van hoogstammige populieren rond vijver om verslibbing en verzuring van het water tegen te gaan. Ook met het oog op het weidevogelbeheer te verbeteren rond de vijver.
 - Uitbaggeren verlanding vegetatie in grachten en sloten + herstel en aanleg van bermen met zachte schuine kanten.
 - Natuurherstel van natte heide (1,3 ha).
 - Aanleggen van poelen en laantjes met het oog op steltvogelbeheer en watervogelbeheer.
- Verkoop van wildmengsels met subsidie voor leden van de WBE voor ongeveer 20 ha landbouwgrond in verschillende jachtterreinen in 2022. Deze vegetaties zorgen voor voedsel en dekking voor klein- en grootwild en akkervogels.
- De WBE engageert zich om Instandhoudingsdoelstellingen te realiseren door het aanleggen en het onderhouden van poelen. Onder onderhouden van poelen verstaan we een herprofilering van de oevers.
- Aanleg van gemengde heg, gemengde houtkant, bomenrijen en bosje. Voor de heg werden meidoorn, hulst, hondsroos en haagbeuk gebruikt. Voor de bomenrijen werden zomerlinde, zomereik en zoete kers gebruikt. Voor het bosje (ca. 700 bomen op 0,25 ha) werden zwarte els, grove den, gewone hazelaar, wilde liguster, Europese vogelkers, wintereik, zomereik, sporkehout, hondsroos, wilde lijsterbes en hulst gebruikt. Voor de houtkant werden zomereik, zwarte els, hazelaar en gladde iep gebruikt.
- Aanplant van 10 meter meidoornhaag in jachtterrein 10500038.
- Aanplanten en onderhouden van knotwilgen.
- Aanplant van hagen en beschuttingen vooral langs autosnelwegen in jachtterrein 10500056.
- Onderhoud van houtkanten en struwelen via hakhoutbeheer met overstaanders in jachtterrein 10500057. In het belang van de flora en fauna is het belangrijk dat hakhout om de zoveel jaar terug gezet wordt. Zo komt er meer licht op de bodem wat dan weer meer kansen biedt voor kruiden en vooral voorjaarsbloeiërs alsook voor insecten, vogels en zoogdieren. Zonder beheer overgroeien de bomen de struiken waardoor de struiken lichtgebrek lijden.
- Sensibiliseren van landbouwers en de beheerder (vooral de gemeenten) om grachten op een later tijdstip (na 15 juli) en minder frequent te maaien.
- Bijvoederen van patrijs en fazant in de winter met graan. Diverse akkervogelsoorten profiteren mee van deze maatregel.
- Aankoop van stroken gewassen (tarwe, maïs ...) in de winter die voedsel en dekking bieden aan het wild in jachtterreinen 10500012 en 10500065.
- Voorzien van afdakjes waaronder gevoederd wordt, waar water wordt voorzien en waar zand om te rullen aanwezig is.
- Het behouden van een nulstand van everzwijn in het werkingsgebied van de WBE. De afwezigheid van everzwijn heeft een positief effect heeft op populaties van ree- en kleinwild in de WBE.
- Ter beschikking stellen van drinkwater voor alle wildsoorten tijdens de zomermaanden.
- Tijdens de afgelopen erkenningsperiode werden zwerfvuilopruiacties georganiseerd in de WBE.
- Ter beschikking stellen van elektrische wildredders aan landbouwers door leden van de WBE.
- Ter beschikking stellen en plaatsen van 325 wildreflectoren verspreid over de WBE om aanrijdingen met reewild te verminderen.

- Ter beschikking stellen en plaatsen van bordjes ‘honden aan de leiband’ en ‘raak reekalfjes niet aan’ in verschillende bosdomeinen.
- Subsidiëring van instrumenten (betonbuisval, Larsen-kooien, trechtersvallen) voor het bewerkstelligen van een efficiënte predatorcontrole door de leden van de WBE.

2.3 Vogelrijke gebieden

In het werkingsgebied van WBE Houtland komt geen ‘Vogelrijk gebied’ voor.

2.4 Speciale beschermingszones (SBZ)

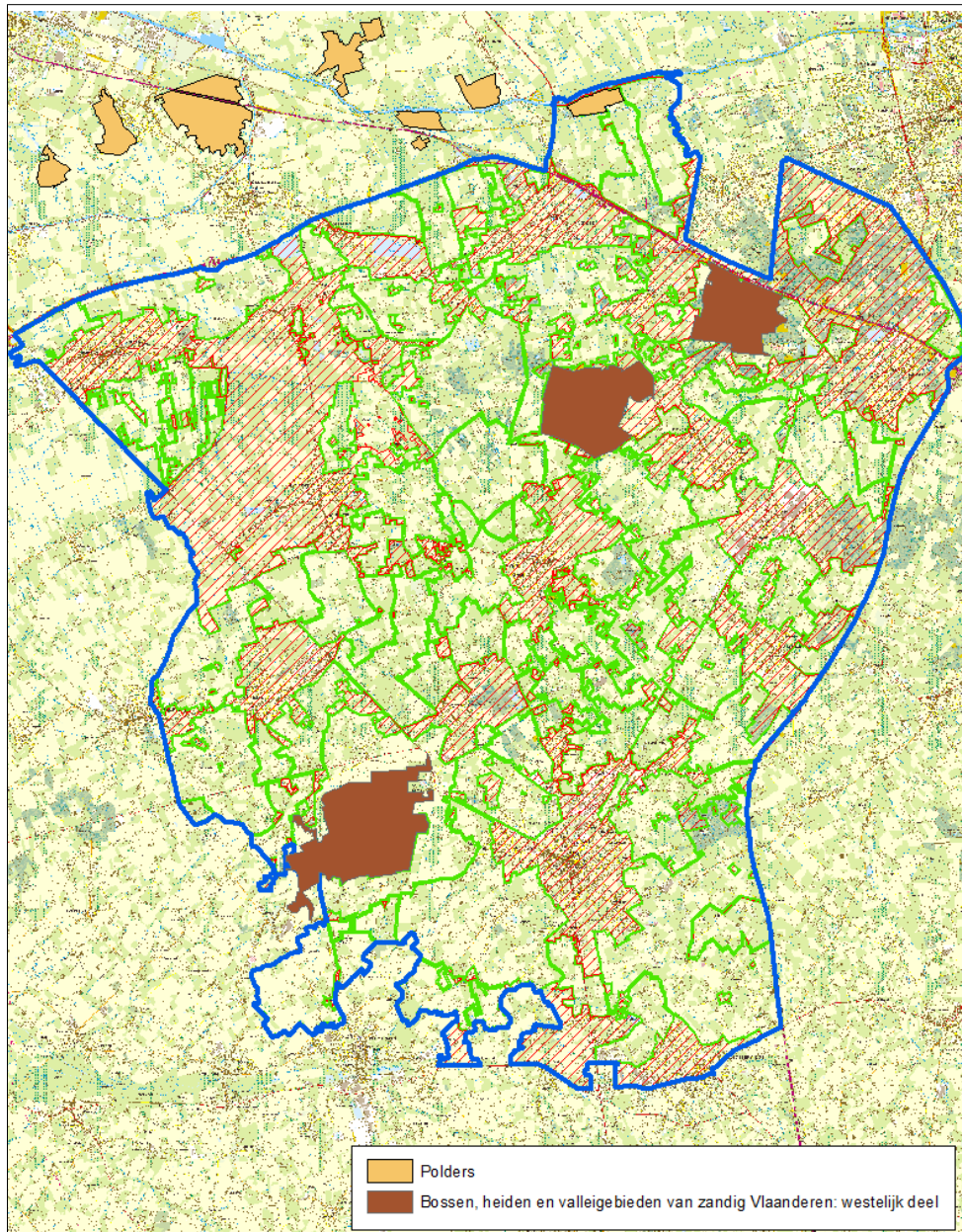
2.4.1 Ligging Habitatrichtlijngebieden

Het werkingsgebied van WBE Houtland overlapt met Habitatrichtlijngebieden ‘Bossen, heiden en valleigebieden van zanderig Vlaanderen: Westelijk deel’ (BE2500004) en ‘Polders’ (BE2500002; *Figuur 5*).

Van Habitatrichtlijngebied ‘Bossen, heiden en valleigebieden van zanderig Vlaanderen: westelijk deel’ zijn 3 deelgebieden gelegen in het werkingsgebied van WBE Houtland (van noord naar zuid): Sint-Andriesveld (BE2500004-5), Vloethemveld (BE2500004-2) en Wijnendalebos (BE2500004-4; *Figuur 5*).

Volgens de Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart uitgave 2020 van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek komen in het werkingsgebied van WBE Houtland volgende Europees beschermde habitattypes voor:

- Onderdeel van Habitatrichtlijngebied ‘Bossen, heiden en valleigebieden van zanderig Vlaanderen: westelijk deel’:
 - 4010 – Vochtig tot natte heide
 - 4030 – Droge Europese heide
 - 6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems
 - 6430 - Voedselrijke, soortenrijke ruigtes langs waterlopen en boszomen
 - 6510 - Glanshaver- en Grote vossenstaartgraslanden
 - 9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* en soms ook *Taxus* in de ondergroei
 - 9160 – Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukbossen
 - 91E0 - Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior*

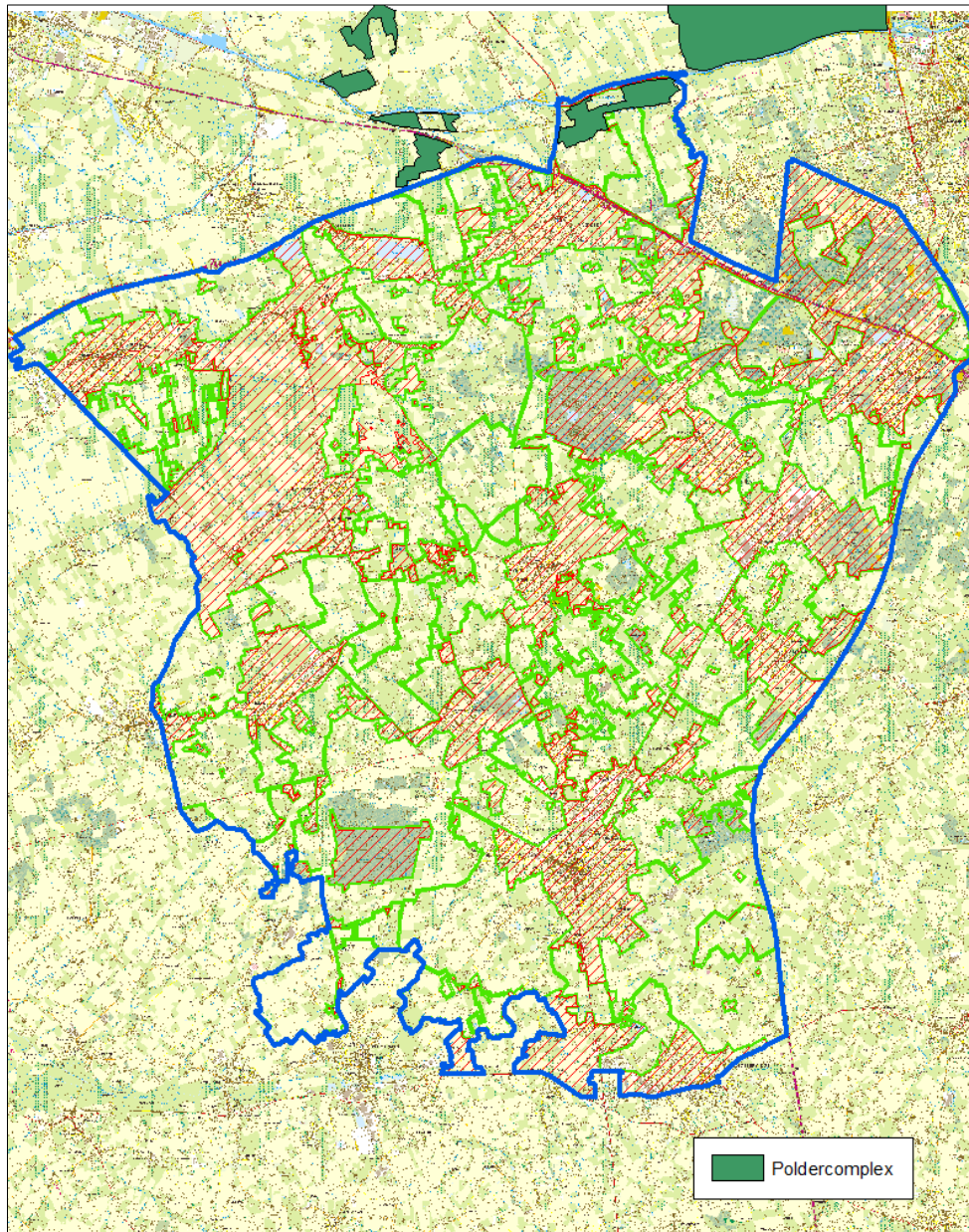


Figuur 5 Ligging van Habitatrichtlijngebied 'Bossen, heiden en valleigebieden van zandig Vlaanderen: Westelijk deel' en 'Polders' in het werkingsgebied van WBE Houtland. Bron: Speciale Beschermingszones in Vlaanderen in uitvoering van 92/43/EEG (Habitatrichtlijn)

2.4.2 Ligging Vogelrichtlijngebieden

In het noorden van het werkingsgebied van WBE Houtland is er overlap met het Vogelrichtlijngebied 'Poldercomplex' (BE2500932; *Figuur 6*).

Vogelrichtlijngebied 'Poldercomplex' werd afgebakend voor de bescherming van verschillende broed- en trekvogels die in bijlage 1 van de Vogelrichtlijn zijn opgenomen. Dit zijn onder meer de volgende soorten: blauwborst, blauwe kiekendief, bosruiter, brandgans, bruine kiekendief, dwerggans, goudplevier, ijsvogel, kemphaan, kleine zwaan, nonnetje, roerdomp, roodhalsgans, roodkeelduiker, smelleken, velduil, wilde zwaan en woudaap.



*Figuur 6 Ligging van Vogelrichtlijngebied 'Poldercomplex' in het werkingsgebied van WBE Houtland.
Bron: Speciale Beschermingszones in Vlaanderen in uitvoering van 2009/147/EG (Vogelrichtlijn)*

2.4.3 Ruimtelijke analyse IHD-soorten

Voor elk van de IHD-soorten waarvoor doelstellingen werden naar voor geschoven in de Habitatrichtlijngebieden en Vogelrichtlijngebieden in overlap met het werkingsgebied werd op basis van de GIS-shapefile van de Actuele Potentiële Relevante Leefgebieden (ARPL) en het Soortenbeschermingsprogramma (SBP) bepaald of deze soort voorkomt binnen het werkingsgebied en binnen de bejaagde terreinen van de WBE. De Actuele Potentiële Relevante Leefgebieden zijn de gebieden waar soortgerichte maatregelen zinvol en realistisch zijn, rekening houdend met het huidige leefgebied en de kolonisatiecapaciteit van de soort en met locaties voor eventuele herintroductie, al dan niet in het kader van een Soortenbeschermingsprogramma.

Dit wordt weergegeven in *Tabel 2* waar voor elk van deze soorten een jachtsector relevantie score staat gebaseerd op de mogelijkheid, uitvoerbaarheid en de wenselijkheid van de potentiële beheermaatregelen voor iedere IHD-soort. Hoe hoger deze jachtsector relevantie score van een IHD-soort hoe meer de maatregelen voor die IHD-soort ook bijdragen aan de doelstellingen van het wildbeheer in het werkingsgebied.

Tabel 2 Overzicht van IHD-soorten met hun oppervlakte binnen WBE Houtland en hun jachtsector relevantie score.

IHD-soort	Oppervlakte (in ha)	ARPL / SBP	Jachtsector relevantie score
Bergeend	58,76	ARPL	2,75
Grauwe gans	248,74	ARPL	2,50
Ijsvogel	109,36	ARPL	2,50
Kolgans	280,38	ARPL	2,33
Kleine rietgans	275,42	ARPL	2,25
Wespendief	7457,57	ARPL	2,20
Bruine kiekendief	6004,81	ARPL	2,18
Bruine kiekendief	182,55	SBP	2,18
Kleine zilverreiger	208,44	ARPL	2,11
Kamsalamander	2867,69	SBP	2,00
Gevlekte witsnuitlibel	886,26	ARPL	2,00
Slobeend	108,95	ARPL	2,00
Wintertaling	103,05	ARPL	2,00
Kamsalamander	80,50	ARPL	2,00
Grote zilverreiger	48,51	ARPL	2,00
Blauwborst	1087,80	ARPL	1,83
Kluut	136,93	ARPL	1,80
Regenwulp	2493,38	ARPL	1,50
Poelkikker	389,20	SBP	1,50
Smient	152,65	ARPL	1,50
Steltkluut	83,37	ARPL	1,50
Kuifeend	70,92	ARPL	1,50
Tafeleend	50,68	ARPL	1,50
Krakeend	11,64	ARPL	1,50
Wulp	0,30	ARPL	1,50
Kemphaan	33,00	ARPL	1,25

Zwarte specht	1045,12	ARPL	1,00
Lepelaar	92,81	ARPL	1,00
Waterrietzanger	422,69	ARPL	0,50

In *Bijlage B: Lijst met mogelijke beheermaatregelen voor IHD-soorten in WBE Houtland* worden de potentiële beheermaatregelen die kunnen bijdragen aan het behoud van de IHD-soorten opgesomd. Met oog op de rangschikking werden in samenspraak met de WBE, 3 soorten gekozen waarvoor maatregelen uitgeschreven worden in dit faunabeheerplan. Voor deze 3 soorten werd op kaart weergegeven waar de maatregelen het meest zinvol zijn in het werkingsgebied van de WBE.

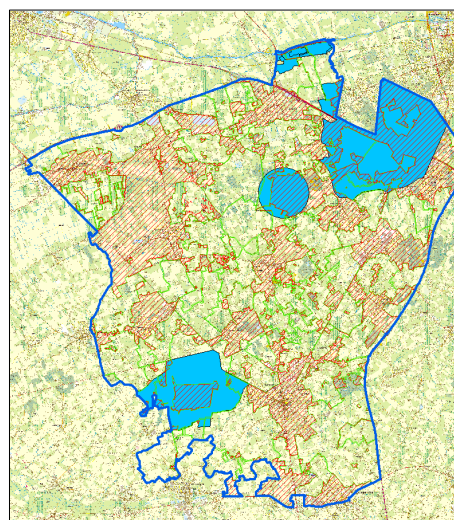
2.4.4 Implementatie concrete maatregelen voor 3 IHD-soorten

De WBE probeert zich zo breed mogelijk te engageren in beheermaatregelen voor de instandhouding van IHD-soorten. De maatregelen die de WBE neemt, zijn gunstig voor o.a. de volgende 3 IHD-soorten:

Kamsalamander

Van Ecopedia.be:

Eutrofiëring en beschaduwing van de voortplantingsplaatsen dienen vermeden. Deze wateren zijn bij voorkeur vrij van vissen. Tijdelijk droogvallen kan hiervoor gunstig zijn, maar dit gebeurt bij voorkeur niet voor half augustus en niet elk jaar. Om de versnippering van populaties tegen te gaan zijn de aanleg of het herstel van poelen, graslanden, ruigten, bosjes en kleine landschapselementen in de omgeving gunstige maatregelen. De kamsalamander is een grote soort. Daardoor komen er per poel minder dieren voor dan van andere salamandersoorten. Om tot een voldoende grote populatie te komen is een complex van poelen vereist.



Figuur 7 Ligging van het soortenbeschermingsprogramma voor de kamsalamander in het werkingsgebied van WBE Houtland. Bron: SoortenBeschermingsProgramma's

Beheermaatregelen:

- Garanderen van een goede waterkwaliteit door het inspoelen van pesticiden en meststoffen te verhinderen.
- Ervoor zorgen dat de voortplantingswateren het hele jaar door water bevatten. In geval van drooglegging: na half september en zeker niet jaarlijks.
- Waterplanten behouden in functie van de eiafzet, maar verdergaande successie van moerasvegetatie verhinderen door gefaseerd ruimen.
- Visvrij houden van het water en indien nodig van poelen isoleren om de kolonisatie van vis via aangesloten grachtenstelsels tegen te gaan.
- Bomen en struikgewas kappen, zeker aan de zonbeschenen noordzijde, om beschaduwing en eutrofiëring tegen te gaan.

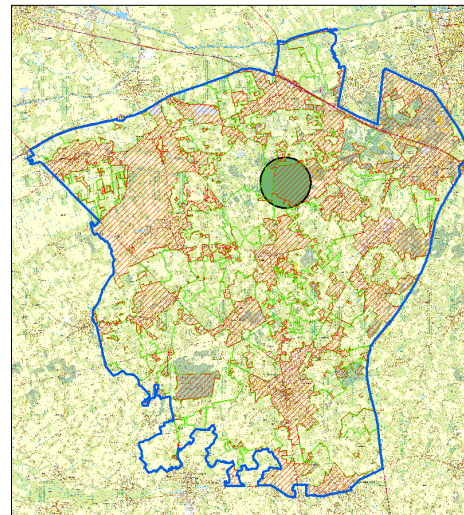
In het werkingsgebied van WBE Houtland werden er in het verleden al heel wat poelen en andere kleine landschapselementen zoals heggen, hagen, bomenrijen en struwelen aangelegd en onderhouden op verschillende jachtterreinen al dan niet in samenwerking met het Regionaal Landschap Houtland en Bosgroep Houtland (zie 2.2 *Habitatverbeteringen van de afgelopen erkenningsperiode*).

Poelkikker

Van Ecopedia.be:

Belangrijke maatregelen zijn het behoud en beheer van de bestaande voortplantingsplaatsen en de aanleg of heraanleg van nieuwe voortplantingswaters in de nabijheid van bestaande populaties.

In het werkingsgebied van WBE Houtland werden er in het verleden al heel wat poelen en andere kleine landschapselementen zoals heggen, hagen, bomenrijen en struwelen aangelegd en onderhouden op verschillende jachtterreinen al dan niet in samenwerking met het Regionaal Landschap Houtland en Bosgroep Houtland (zie 2.2).

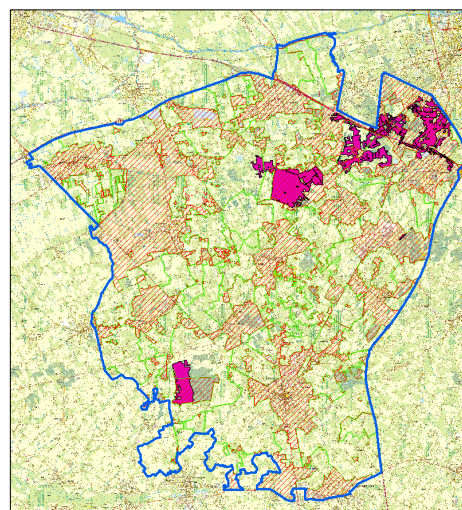


Figuur 8 Ligging van het soortenbeschermingsprogramma voor de poelkikker in het werkingsgebied van WBE Houtland. Bron: SoortenBeschermingsProgramma's

Gevlekte witsnuitlibel

Van Ecopedia.be:

Een goede waterkwaliteit is cruciaal. Het extern beheer dient gericht op het weren van eutrofiëring door landbouw- of rioolwater en/of overstroming met zeer voedselrijk water. Ook een natuurlijke visstand waarbij bepoting met vis achterwege blijft, is van groot belang voor deze soort. Een mogelijke maatregel om verzuring van heidevennen te bestrijden, is het herstel van de aanvoer van gebufferd grondwater, door in nabijgelegen infiltratiegebieden ontwatering tegen te gaan en infiltratie te bevorderen (bv. door kappen van naaldhoutbos). Open water in volledig verlande laagveenplassen en matig voedselrijke heidevennen kan worden hersteld door voorzichtige, in de tijd gefaseerde ruiming. Door natuurlijke successie is het oppervlak aan jonge verlandingsstadia in laagveengebieden afgenomen. Toch blijkt dit een goed habitat te zijn, goede vennen niet te laat maar ook niet te vroeg ruimen is belangrijk.



Figuur 9 Potentieel habitat voor de gevlekte witsnuitlibel in het werkingsgebied van WBE Houtland. Bron: Actueel Relevant Potentieel Leefgebieden (ARPL) kaarten van Europees en Vlaams prioritaire soorten

3 Dataverzameling en dataverwerking

3.1 Wildrapport

3.1.1 Verzameling en opslag van de gegevens

Voor het opstellen van de doelstellingen is het belangrijk te weten wat de huidige stand van het wild is. Tevens is het belangrijk populatietrends op te kunnen volgen om zo nodig tijdig te kunnen ingrijpen of om de maatregelen aan te kunnen passen. Hiervoor is het dan ook belangrijk de situatie van het verleden te kennen.

De WBE verzamelt jaarlijks de voorjaarstellingen en de afschotcijfers met het oog op het indienen van het wildrapport. De WBE gaat daarbij als volgt tewerk:

- Iedere hoofdjachtrechthouder krijgt in januari samen met zijn uitnodiging voor de algemene vergadering een mail/brief met daarin de uitnodiging om zijn afschotcijfers en voorjaarstellingen van het afgelopen jaar door te geven.
- De WBE bepaalt de inhoud van het formulier aan de hand van het geldende wildrapport.
- Men levert zijn data aan tegen de algemene vergadering die steeds gepland wordt einde januari – begin februari.
- De secretaris verzamelt de data in een digitale file die op het secretariaat van de WBE wordt bewaard.
- Vanuit de digitale file worden de cijfers voor het wildrapport berekend.

3.1.2 Analyse van de data

Voor de analyse van de evolutie van de wildstand wordt gebruik gemaakt van 8 jaar data op WBE niveau voor de periode 2013 - 2020. Om de jaren met elkaar te kunnen vergelijken, wordt ervoor geopteerd om gebruik te maken van relatieve cijfers, waarbij de aantallen herschaald worden tot een relatief aantal dieren per 100 ha. Om een trend te bepalen in deze statistieken, wordt de Spearmans rangcorrelatiecoëfficiënt (ρ) gebruikt met de jaartallen en de relatieve voorjaarstelling of het afschot als variabelen. De verkregen waarden worden vergeleken op een schaal van -1 tot +1. Ligt de waarde onder -0,4 dan spreken we over een dalende trend. Ligt de waarde boven +0,4 dan spreken we over een stijgende trend. Ligt de waarde tussen -0,4 en +0,4 dan kunnen we spreken van een constante of schommelende trend. Deze interpretatie werd ook door het INBO gehanteerd in het document "Wildbeheereenheden-statistieken rapportering en verwerking over de periode 1998-2007".

Voor de analyse van de interne spreiding van voorjaarsstand en afschotcijfers binnen de WBE wordt gebruik gemaakt van 6 jaar data op jachtterrein niveau, voor de periode 2015 - 2020. Een termijn van 6 jaar laat een recenter inzicht op de verspreiding van de wildstand en het afschot in de WBE toe. Om de jachtterreinen met elkaar te kunnen vergelijken, wordt per jachtterrein het gemiddelde van de voorjaarsstand / afschotcijfers genomen en herleid tot een relatief aantal dieren per 100 ha. Voor de aanmaak van de spreidingskaarten (figuren) wordt gewerkt met de som van de geslachten en leeftijdsklassen en wordt een gradiënt (van lichtkleurig tot donker) weergegeven op basis van de cijfers. De spreidingskaarten geven dus niet de absolute waarden van het afschot of de voorjaarsstand weer, maar presenteren de onderlinge verhouding tussen de jachtterreinen, m.a.w. de interne relatieve spreiding tussen de jachtterreinen in de WBE. Bejaagde jachtterreinen waar geen

voorjaarsstand of geen afschot werd gerealiseerd in de periode 2015 – 2020 worden met witte arcering weergegeven. Niet-bejaagbare terreinen worden met rode arcering weergegeven.

3.1.3 Engagement voor dataverzameling in de toekomst

Het verzamelen van de data blijft op een gelijkaardige manier gebeuren, doch de opslag van deze data zullen naar de toekomst gemoderniseerd worden. Alle ontvangen data wordt ingevuld op het intranet van HVV, alwaar het op een centrale plaats door de jachtrechthouder zelf, alsook door de secretaris ten allen tijde kan geraadpleegd worden.

Samenvatting van de procedure

- Iedere hoofdjachtrechthouder krijgt in januari samen met zijn uitnodiging voor de algemene vergadering een mail/brief met daarin de uitnodiging om zijn afschotcijfers en voorjaarstellingen van het afgelopen jaar door te geven.
- De WBE bepaalt de inhoud van het formulier aan de hand van het geldende wildrapport.
- Men levert zijn data aan tegen de algemene vergadering die steeds gepland wordt einde januari – begin februari.
- De secretaris verzamelt de data rechtstreeks op het intranet van HVV.
- Vanuit het intranet van HVV worden de cijfers voor het wildrapport berekend.

3.2 Valwild

3.2.1 Verzameling en opslag van de gegevens

De laatste jaren wordt er steeds meer valwild van ree gemeld. In 2021 werden minstens 6 reeën doodgereden in het verkeer. In 2022 werden er tot op heden minstens 3 reeën doodgereden.

3.2.2 Analyse van de data

Zie *Tabel 3* en *Tabel 4*.

Tabel 3 Valwild in 2021 in het werkingsgebied van WBE Houtland.

2021			
datum	soort	geslacht (en leeftijd)	locatie
9/03	ree	jonge bok	Zerkegem
28/04	ree	oude bok	Torhout
2/05	ree	jonge bok	Torhout
26/05	ree	geit	Wijnendaele bos
27/06	ree	oude bok	Torhout
10/10	ree	geit	Torhout
17/11	ree	jonge bok	Torhout
24/11	ree	jonge geit	Torhout

Tabel 4 Valwild in 2022 in het werkingsgebied van WBE Houtland.

2022			
datum	soort	geslacht (en leeftijd)	locatie
16/01	ree	kits man	Torhout
3/03	ree	geit	Wijnendaele
8/03	ree	kits man	Loppem
22/03	ree	kits vrouw	Loppem
29/04	haas		Zedelgem
6/05/2022	ree	bok	Torhout
8/05/2022	ree	bok	Torhout
10/05/2022	ree	bok	Bekegem
11/05/2022	edelhert	hinde	Bekegem
17/05/2022	edelhert	hinde	Snellegem

3.2.3 Engagement voor dataverzameling in de toekomst

Tijdens de vorige erkenningsperiode ontwikkelde de WBE een pagina op haar website om valwild te melden. Leden kunnen dit zelf invoeren via de webpagina of kunnen hun waarnemingen doorgeven aan het secretariaat van de WBE die ze op haar beurt in de database opneemt. Bij ontdekking van valwild dienen bij ingave de volgende gegevens vermeld te worden:

- Datum van de vondst
- Wildsoort
- Doodsoorzaak
- De vindplaats.

3.3 Schade

3.3.1 Verzameling en opslag van de gegevens

De WBE beschikt niet over formele gegevens in verband met wildschade in de WBE.

3.3.2 Analyse van de data

Aangezien geen cijfers aanwezig zijn over schade, kunnen deze cijfers ook niet geanalyseerd worden in het kader van het faunabeheerplan.

3.3.3 Engagement voor dataverzameling in de toekomst

Vooreerst wenst de WBE erop te wijzen dat het wildbeheer op zich onder meer tot doel heeft om wildschade te voorkomen. Getuige hiervan zijn de noodzakelijke ingrepen van bijzondere jacht en bestrijding. Documentatie hiervan is beschikbaar bij het ANB, doch is niet relevant bij het wettelijk gevraagde engagement van monitoring van de schade zelf.

In de volgende erkenningsperiode zal de WBE werk maken van het verzamelen van wildschadegegevens. Zij maakt hiervoor een formulier op dat samen met het formulier voor de afschotcijfers verstuurd wordt aan de jachtrechthouders. Tegen eind januari dienen zij dit ingevuld in

te dienen bij de secretaris van de WBE. Volgende gegevens zullen hierop minimaal moeten opgenomen zijn:

- Welke schadeclaims heeft u ontvangen
- Welke wildsoort veroorzaakte de schade
- Welk perceel ondervond schade
- Op welk moment was er schade
- Voor welk bedrag heeft de expert de schade begroot. (alleen schade vastgesteld door een expert wordt beschouwd als daadwerkelijke schade)
- In welk revier vond dit plaats

De secretaris zal alle doorgegeven cijfers aanvullen in een intern digitaal bestand.

3.4 Overlast veroorzakende soorten

3.4.1 Verzameling en opslag van de gegevens

De WBE beschouwt soorten die impact hebben op de jachtwildsoorten als overlast veroorzakende soort, om het wildbeheer dat wij voor ogen hebben uit te voeren. Predatorsoorten als zwarte kraai, (ekster), vos, marters en verwilderde kat komen regelmatig voor.

Tot slot zijn er ook de soorten die overlast veroorzaken onder de vorm van schade aan teelten. Dit zijn voornamelijk everzwijnen, grauwe gans en Canadese gans.

Nijlganzen komen steeds meer voor en vertonen agressief gedrag t.o.v. inheemse watervogels.

Aalscholvers zijn een soort die de laatste jaren steeds grotere kolonies vormen. Hun impact op de viskweek en lokale visclubs is enorm.

Tot slot vermelden we nog de aanwezigheid van zilvermeeuwen die vuilzakken aanpikken, agressief gedrag vertonen t.o.v. de burger en met hun uitwerpselen gevels bevuilden.

Indien de WBE een beheer op deze soorten kan uitwerken dan staat deze in dit faunabeheerplan beschreven.

- Zwarte kraai en ekster worden beheerd conform het Soortenbesluit
- Everzwijn, vos, verwilderde kat, grauwe gans en Canadese gans worden beheerd conform het Jachtvoorwaarden- en Jachtopeningsbesluit.
- Aalscholvers zijn niet bejaagbaar, gezien hierop geen opening voorzien is.
- Zilvermeeuwen zijn momenteel uitsluitend te beheren in het kader van de veiligheid van het luchtverkeer. De WBE kan dit beheer niet uitvoeren.

3.4.2 Analyse van de data

De beschikbare afschot- en vangstcijfers van de zwarte kraaiachtigen worden op dezelfde manier geanalyseerd als de afschotcijfers van jachtwildsoorten, volgens de procedure beschreven in '3.1.2 Analyse van de data', pagina 16.

3.4.3 Engagement voor dataverzameling in de toekomst

De WBE engageert zich om de afschot- en vangstcijfers van zwarte kraaiachtigen in de toekomst te blijven verzamelen via de bovenstaande procedure.

4 Jachtwildsoorten

4.1 Grofwild

4.1.1 Ree

A. Kwaliteit van de habitat

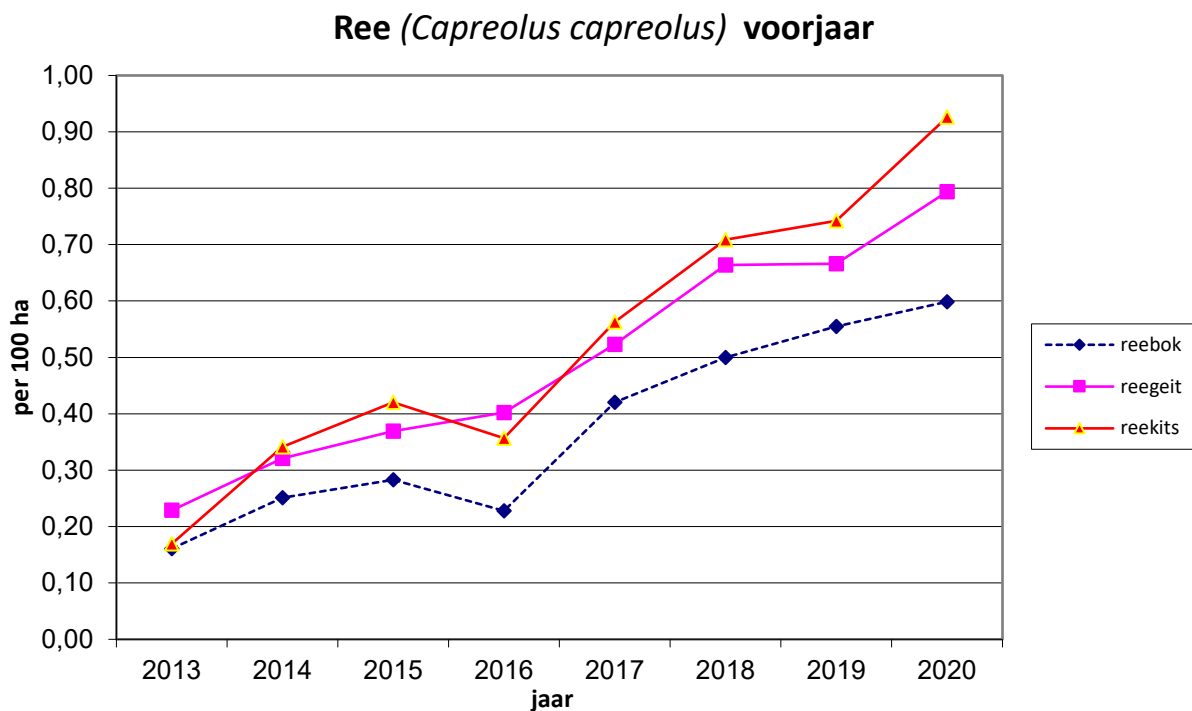
Reewild houdt van dekking waar kwaliteitsvol voedsel aanwezig is en van waaruit ze op korte afstand voedsel in de open ruimte kan vinden. Zij maken hierbij gebruik van bossen, beemden, moerassen met omliggend graslanden en akkers. In het werkingsgebied van onze WBE komt dergelijk biotoop verspreid voor. Wij voegen hieraan toe dat vele van de geschikte biotopen (vb. Vloethemveld) in de WBE niet bejaagbaar zijn. De kwaliteit van het aanwezige habitat is uitstekend voor reewild.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

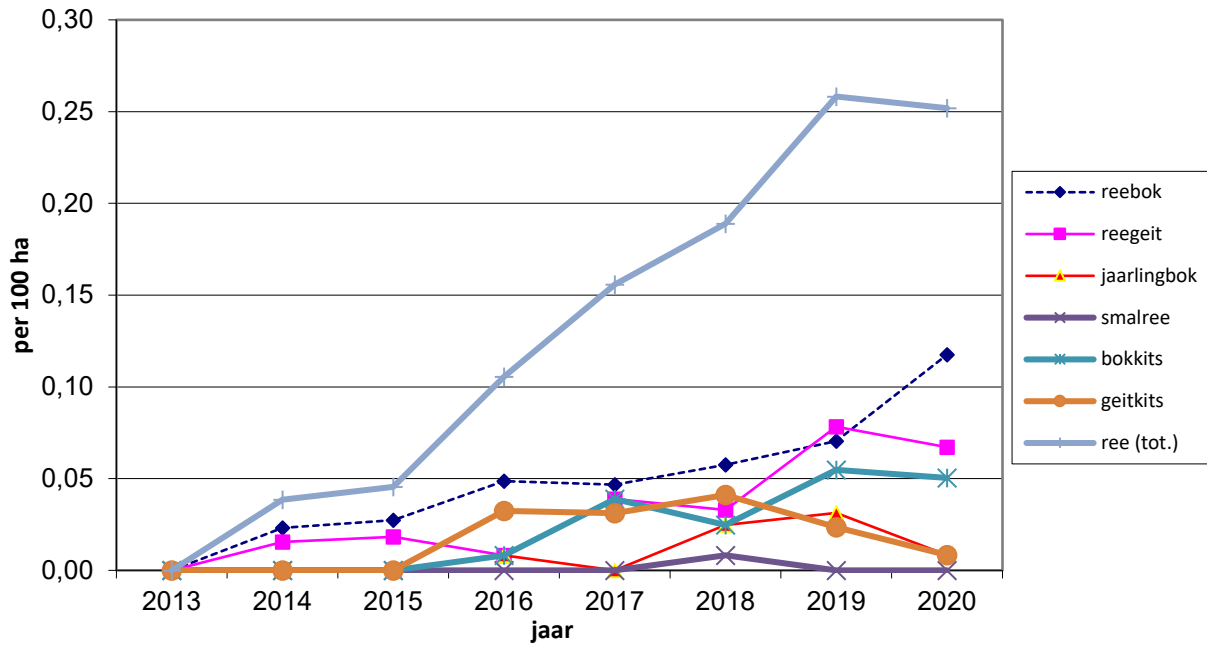
De voorjaarsstand van reebokken ($p = 0,93$), reegeiten ($p = 1,00$) en reekitsen ($p = 0,98$) nam sterk toe over de gehele monitoringsperiode (Figuur 11).

Parallel met de gestegen voorjaarsstand nam ook het totale afschot van ree toe over de gehele monitoringsperiode ($p = 0,98$; Figuur 12).



Figuur 10 Trend voorjaarstellingen ree.

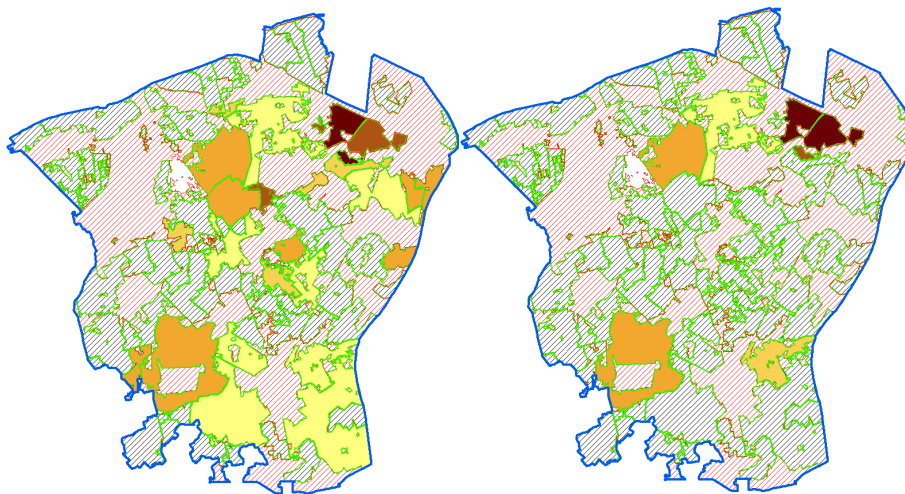
Ree (*Capreolus capreolus*) afschot



Figuur 11 Trend afschot ree.

Tabel 5 Samenvatting van de Spearmans rangcorrelatiecoëfficiënt (ρ) voor ree over de hele monitoringsperiode.

ρ	reebok	reegeit	jaarlingbok	smalree	bokkits	geitkits	ree
afschot	0,98	0,88	0,80	0,25	0,93	0,56	0,98
	reebok	reegeit	reekits				
voorjaar	0,93	1,00	0,98				



Figuur 12 Interne spreiding van de voorjaarsstand (links) en het afschot (rechts) van ree.

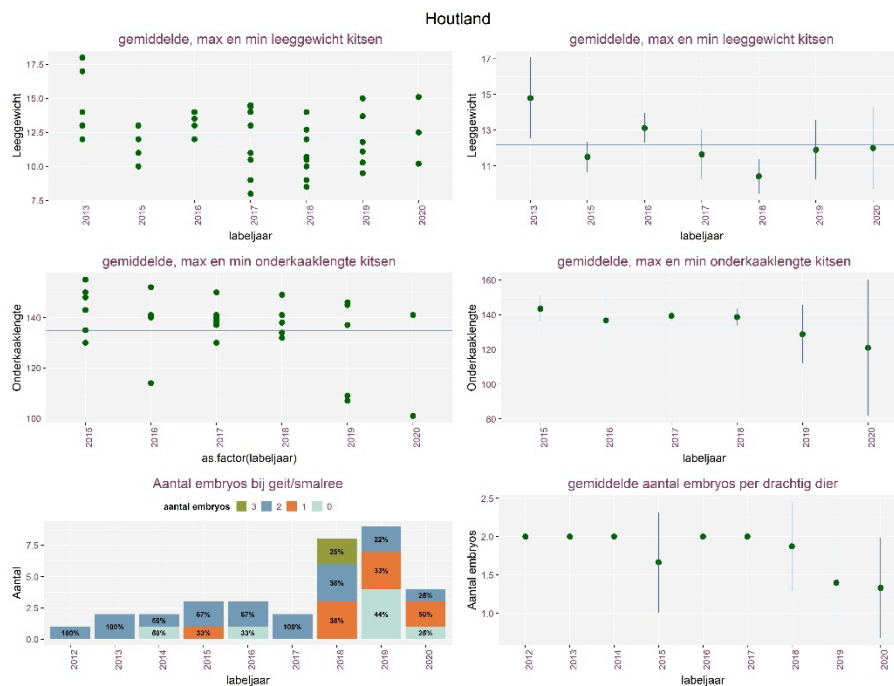
B.2 Populatiekwaliteit

Om een duurzaam beheer van reewild mogelijk te maken, is het belangrijk dat bij elk afschot de nodige biologische parameters, i.e. bio-indicatoren, gemeten worden. De meest belangrijke bio-indicatoren zijn leeggewichten van gestrekte kitsen, gemiddelde onderkaaklengtes van gestrekte kitsen en aantal embryo's van gestrekte geiten.

De gemiddelde leeggewichten van gestrekte kitsen lagen altijd rond de 12 kg wat wijst op een gezonde, groeiende reepopulatie (Figuur 14).

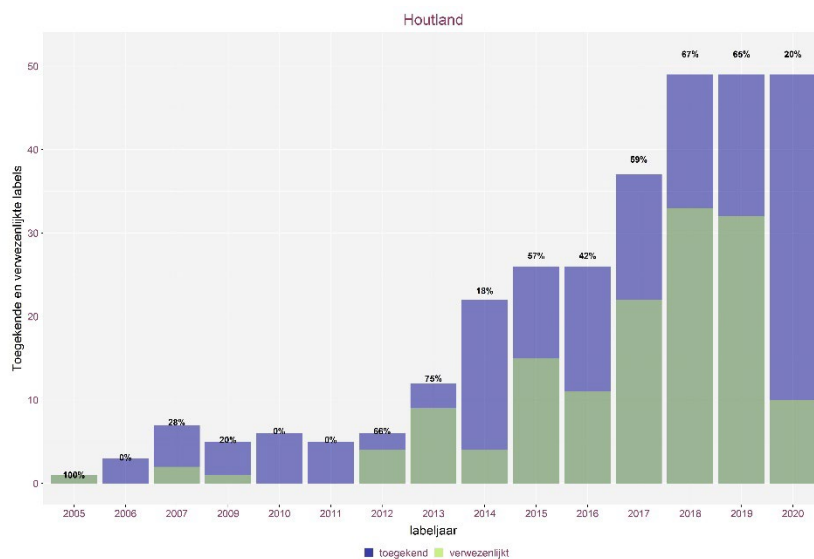
Behoudens 2020 lagen de gemiddelde onderkaaklengtes van gestrekte kitsen altijd rond de 140 mm wat wijst op een goede lichaamsconditie van kitsen (Figuur 14). De lengte van de onderkaak is bij jonge dieren gecorreleerd aan hun massa en is daarmee een extra indicator voor de leeggewichten van kitsen. De gemiddelde onderkaaklengte van een gezonde kits ligt tussen de 138,25 en 142,55 mm.

Behoudens 2019 en 2020 lag het gemiddeld aantal embryo's per gestrekte drachtige geit altijd tussen 1,5 en 2 wat wijst op een gezonde, groeiende populatie die de ecologische draagkracht van het gebied nog niet bereikt heeft (Figuur 14).



Figuur 13 Bio-indicatoren van reewild in WBE Houtland. De foutbalken zijn 95%-betrouwbaarheidsintervallen.

Het totale afschot van ree is laag in 2020, omdat de afschotgegevens van alle leeftijdscategorieën nog niet volledig opgenomen zijn in de grafiek door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (Figuur 15).



Figuur 14 Het aantal toegekende en verwezenlijkte reelabels voor WBE Houtland. Percentages boven de staven zijn de percentages van het verwezenlijkt afschot.

B.3 Valwild

Er worden jaarlijks verkeersslachtoffers waargenomen rond ‘Vloethemveld’, ‘Wijnendalebos’ en recreatiedomein ‘Groenhove’. De laatste jaren wordt er steeds meer valwild van ree gemeld. In 2021 werden 8 reeën doodgereden in het verkeer. In 2022 werden er tot op heden al 7 reeën doodgereden.

B.4 Schade

In WBE Houtland komt geen schade veroorzaakt door ree voor.

C. Doelstellingen

C.1 Populatiedoelstelling en doelstelling voor bejaging

De populatiedoelstelling van ree is een verdere aangroei en verdere verspreiding binnen het werkingsgebied van de WBE.

Ree zal bejaagd worden tijdens erkenningsperiode 2022 – 2028.

Het afschot van ree zal gebeuren volgens het driejarenafschotplan.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

Trachten om de zwaartepunten op te lossen.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

Momenteel wordt geen systematische schade door ree genoteerd. Een doelstelling voor het voorkomen van schade is momenteel niet aan de orde. Het blijft wel belangrijk om erop toe te zien dat ree geen (landbouw)schade gaat veroorzaken.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

Elke waarneming van reewild in het voorjaar wordt door de verschillende jachtrechthouders gemeld aan de reewildcommissie van de WBE. Deze evalueert de tellingen en oordeelt of een correctie nodig blijkt. Bijvoorbeeld: stel dat twee revieren die tegen elkaar aangrenzend elk 5 reeën tellen waar het ene revier alleen akker heeft en het andere eerder bebost, dan wordt geoordeeld dat het eerste revier de reeën uit revier twee heeft geteld.

D.2 Revierversorging

- Aanleggen van wildakkers. Hiervoor worden zaadmengsels op advies van het Regionaal Landschap Houtland gebruikt. Deze mengsels zijn voorzien van voedergewassen alsook van bloeiende planten. Hierdoor hebben zowel kleinwild, reewild alsook insecten de nodige schuil- en voedselmogelijkheden. Plantensoorten uit de zaadmengsels zijn: gierst, gele mosterd, phacelia, zonnebloem, zoete klaver, quinoa en brassica soorten.
- Aanplanten van houtkanten met o.a. sleedoorn, hulst, mispel, meidoorn, hazelaar, gele kornoelje, haagbeuk, spork en vogelkers. Deze houtkanten worden slechts 5 jaarlijks gesnoeid.
- Bebossen van percelen:
 - Aanplant van populier met in de ondergroei zwarte els, es en zomer eik op oude agrarische gronden. Deze soorten groeien snel en ontnemen zo de stikstof en fosfor die veelvuldig in de bodem aanwezig zijn.
 - Omvormen van sparrenbossen naar eik/beukbossen.
 - In het beheer van de bossen wordt gewerkt met de QD Methode wat een duurzame methode is die voor voldoende ondergroei kunnen zorgen, waar menig wild gebruik van kan maken.
- Stimuleren van de landbouwer en de beheerder (vooral de gemeenten) om op een later tijdstip (na 15 juli) te maaien.
- Aankopen van stroken maïs. Deze zijn veelal gelegen langs bosranden. Deze stroken blijven de winter lang staan en dienen als dekking en voedsel.
- Plaatsen van likstenen om te voorzien in bijkomende mineralen.

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

Het nastreven van een kwalitatieve reepopulatie vereist een voldoende hoog afschot. Hierbij is het belangrijk dat van elk gestrekt individu de nodige parameters genoteerd worden voor een degelijke monitoring van de populatiekwaliteit doorheen de tijd.

De WBE zal jaarlijks een afschotplan voor ree uitvoeren. Zij vraagt hiervoor een afschotplan aan via dit faunabeheerplan. Voor 2021 kreeg de WBE een totaal van 42 labels toegekend. Volgens de regels van

het driejarenafschotplan zal zij dit aantal ook in 2022 en 2023 toegekend krijgen. Gebaseerd op het toegekende aantal labels en het gerealiseerd afschot de afgelopen erkenningsperiode kan verwacht worden dat de labels volgende periode van drie jaar vermenigvuldigd zullen worden met factor 1,25.

Verdeling labels 2021-2023 met bijhorende percentages:

Reekits: 17 → 40,5%

Reegeit: 10 → 23,8%

Reebok: 15 → 35,7%

De WBE behoudt zich het recht om indien nodig een bijsturing van dit aantal te melden mits grondige argumentatie. Het bestuur van de WBE verdeelt de labels op basis van het afschot en de tellingen in de voorgaande jaren. Jaarlijks kunnen deze cijfers licht bijgestuurd worden.

D.4 Voorkomen van valwild

Op basis van het vaststellen van zwaartepunten zullen aanbevelingen gedaan worden aan de gemeente/stad/provincie/overheid tot het nemen van maatregelen (vb. reewildspiegels, Verkeersbord A27). We vermelden hierbij nog graag dat er momenteel reeds spiegels werden geplaatst langs de Aartrijksesteenweg te Jabbeke ter hoogte van de bossen in en rond het 'Vloethemveld' en langs de Kortemarkstraat te Ichtegem ter hoogte van de bossen van en rond 'Wijnendale'. Ook zijn tijdens de vorige erkenningsperiode in de omgeving van het 'Groenhovebos' heel wat maatregelen genomen om valwild van reewild te voorkomen. Er werden wildspiegels geplaatst langs oprit van Torhout naar E403, langs de Ruddervoordestraat en langs de Ventweg Zuid. Naast alle toegangswegen naar het 'Groenhovebos' staan er borden van HVV met de boodschap 'Raak reekalfjes niet aan' en 'Honden aan de lijn'. Ook langs de E403 langs oprit richting Kortrijk werden een eerste reeks spiegels geplaatst. De WBE financierde de spiegels en de lokale jachtrechthouders voorzien in het jaarlijks onderhoud. Waar nodig tracht de WBE een gelijkaardige uitkomst te bekomen.

Tijdens de aankomende erkenningsperiode zal de WBE de Vlaamse Overheid sensibiliseren en stimuleren tot het plaatsen van afrastering ter hoogte van E40 in jachtterreinen 10500007 en 10500008 en langs de E403 ter hoogte van het 'Groenhovebos' in jachtterrein 10500055.

D.5 Voorkomen van schade

Indien nodig zullen beschermende maatregelen worden toegepast, opdat de schade wordt voorkomen. zo dit niet werkt zal binnen de reewildcommissie gekeken worden om het afschot hier eventueel te verhogen.

4.1.2 Everzwijn

A. Kwaliteit van de habitat

Everzwijnen houden zich graag op in nattere bossen die afgewisseld worden met open ruimte. De aanwezigheid van akkers in de omgeving maakt het voor hen een uitgelezen plaats om te vertoeven. Bij een gebrek aan 'mast' kunnen ze steeds terugvallen op deze akkers. In onze WBE komt dergelijk biotoop voor in en rond 'Vloethemveld'. De kwaliteit van dit biotoop voor everzwijn is uitstekend.

Rekenen we echter reproductiecapaciteit en de impact van het everzwijn op de aanwezige faunapopulaties, maar zeker ook de impact op de intensieve landbouw dan kunnen we stellen dat het habitat in de WBE onvoldoende goed is om een blijvende populatie te ondersteunen.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

De voorjaarstellingen en afschotcijfers van everzwijnen zijn dusdanig laag in het werkingsgebied van WBE Houtland dat een trendberekening niet aan de orde is in dit faunabeheerplan. De WBE heeft de laatste jaren enorme inspanningen geleverd om de everzwijnenpopulatie in het werkingsgebied te verdelgen.

B.2 Valwild

Nog niet aan de orde.

B.3 Schade

Nog niet aan de orde.

C. Doelstellingen

C.1 Populatie-doelstelling en doelstelling voor bejaging

Voor Faunabeheerzone 1 geldt een nulschade doelstelling over het volledige grondgebied. Buiten de gronden in eigendom van Natuurpunt en de gronden waar Natuurpunt het jachtrecht heeft, geldt een nulstanddoelstelling (Consensus FBZ 1, 2 en 4, dd april 2019).

Bijgevolg zullen everzwijnen, indien ze voorkomen in de WBE, bejaagd worden in erkenningsperiode 2022 – 2028.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

Voorkomen van verkeersongevallen.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

Voorkomen en zo nodig beperken van schade aan landbouwgewassen. De doelstelling van valwild kan ook hier herhaald worden opdat burgers geen gevaar noch schade ondervinden ten gevolge van een aanrijding met een everzwijn.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

Bij de aanzit op ree en everzwijn worden tellingen gedaan van de aanwezige everzwijnen. Van de verschillende waarnemingen wordt getracht de rotten dieren te herkennen. Op die manier wordt getracht om dubbele tellingen op het revier uit te sluiten.

D.2 Revierversorging

Niet zo zeer ter ondersteuning van het everzwijn, doch wel om de afschot efficiëntie te verhogen worden in de WBE volgende inspanningen uitgevoerd, of zal getracht worden deze uit te voeren:

- Voorzien van grasstroken die minimaal 3 meter breed zijn tussen de bosrand en de vruchten op de akker. Deze strook kan gebruikt worden als afschotbaan.
- Experimenteren met het maaien van banen in de vruchten op de akkers met als doel om afschotbanen te creëren.

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

WBE Houtland vraagt jaarlijks een afschot van minimum 10 labels aan via dit faunabeheerplan. Indien het nodig blijkt zal ze een bijkomende aanvraag richten aan het Agentschap voor Natuur en Bos.

WBE Houtland organiseert en neemt deel aan drukjacht(en) in 'Vloethemveld' en de 'Vuile Moere'.

WBE Houtland organiseert en neemt deel aan aanzitjacht(en) in 'Vloethemveld'.

WBE Houtland engageert zich om te blijven deelnemen aan het overleg met de provincie, ANB, de landbouwsector en de gemeenten m.b.t. het everzwijnenbeheer.

D.4 Voorkomen van valwild

De plaatsing van de wildspiegels voor reewild doen ook hun werk voor everzwijn.

D.5 Voorkomen van schade

Informatie over de bewegingen van everzwijnen bespreken met de plaatselijke landbouwers om op die manier een gericht afschot te organiseren.

Landbouwers aansporen tot het gebruiken van het provinciaal meldpunt. Alleen zo wordt de impact van het everzwijn geregistreerd en kunnen mogelijks bijkomende middelen worden ingezet.

4.1.3 Edelhert

A. Kwaliteit van de habitat

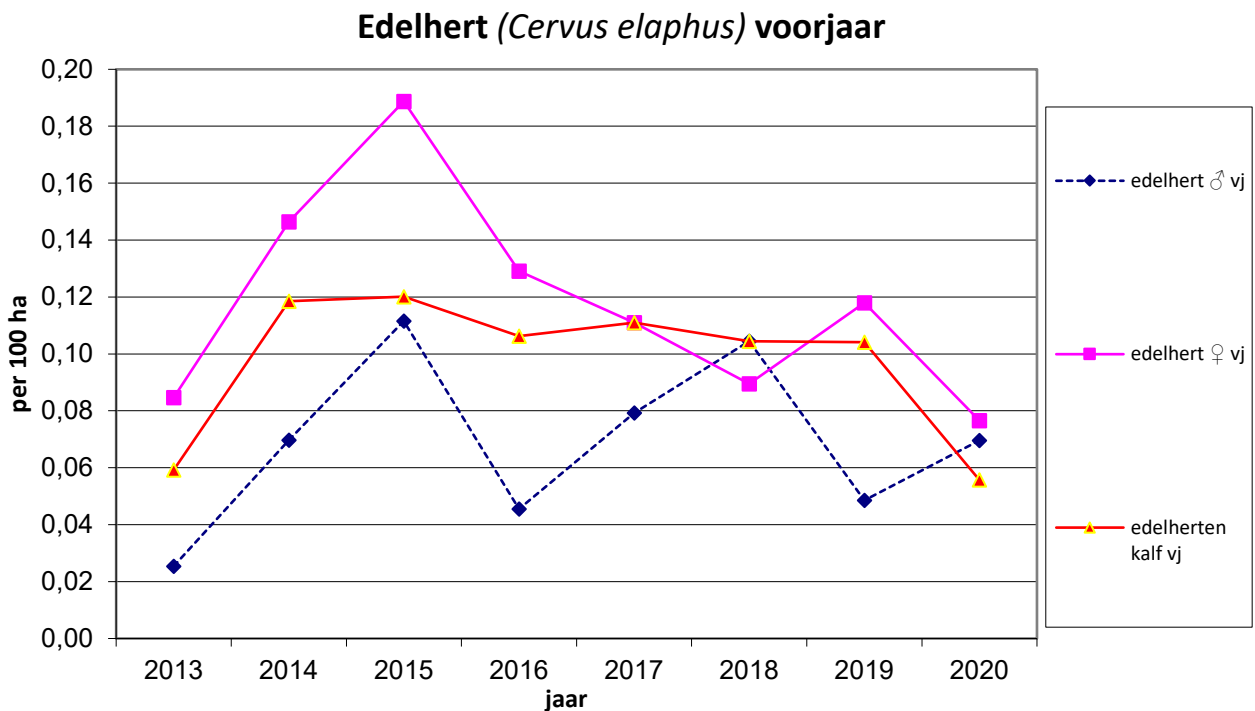
Edelhert is in principe een dier van de open ruimte. Door de druk van de mensen zijn zij zich meer en meer gaan terugtrekken in bossen. Hun habitat bestaat uit open bossen waar regelmatig afwisseling met graslanden voorkomen. In het werkingsgebied van WBE Houtland komt dit beperkt voor in de omgeving van 'Vloethemveld' en meer bepaald in het 'Sint-Andriesveld'. De opbouw van een grote populatie is hier niet mogelijk. Verwacht werd dat deze enkel dieren die hier nu reeds meerder jaren voorkomen zich niet zouden kunnen handhaven omwille van de beperking van de oppervlakte, doch we zien ze nog steeds reproduceren wat erop wijst dat het habitat geschikt is voor edelherten.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

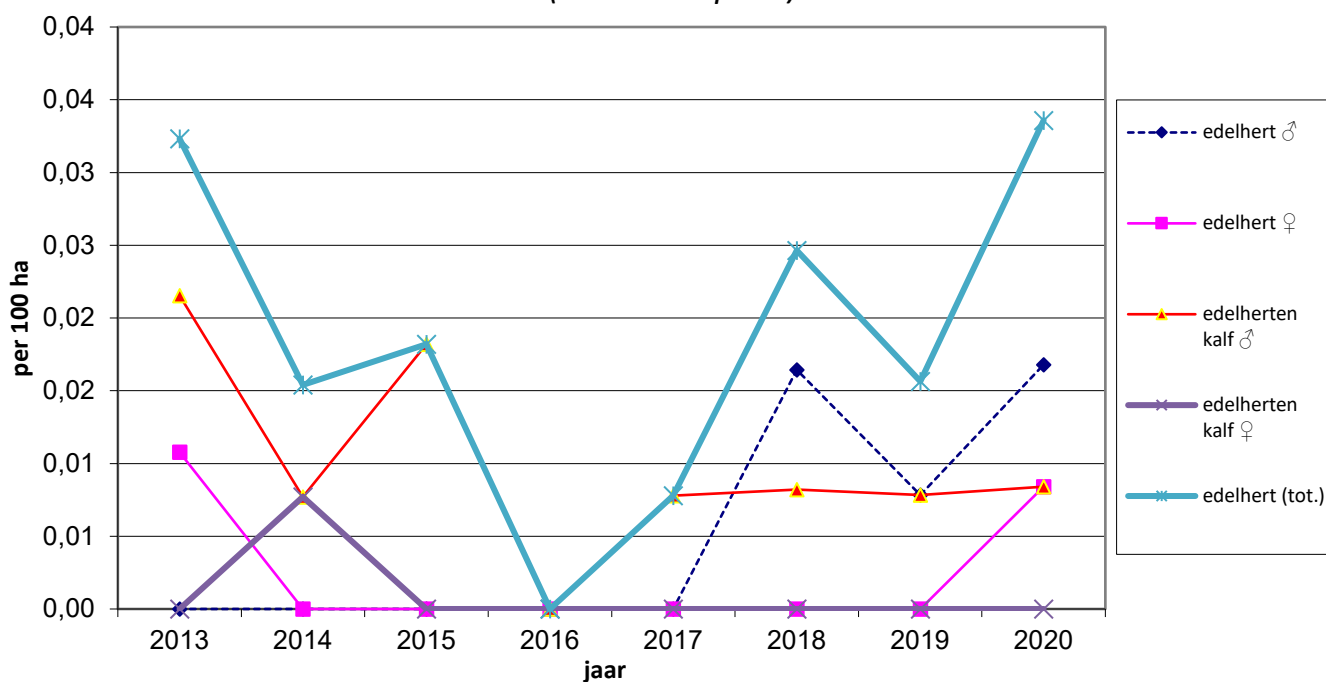
De voorjaarsstand van edelhert kende een stabiele trend doorheen de monitoringsperiode (Figuur 16).

Het variabele afschot van edelhert doorheen de jaren laat geen duidelijke trendberekening toe (Figuur 17).



Figuur 15 Evolutie van de voorjaarstellingen van edelhert.

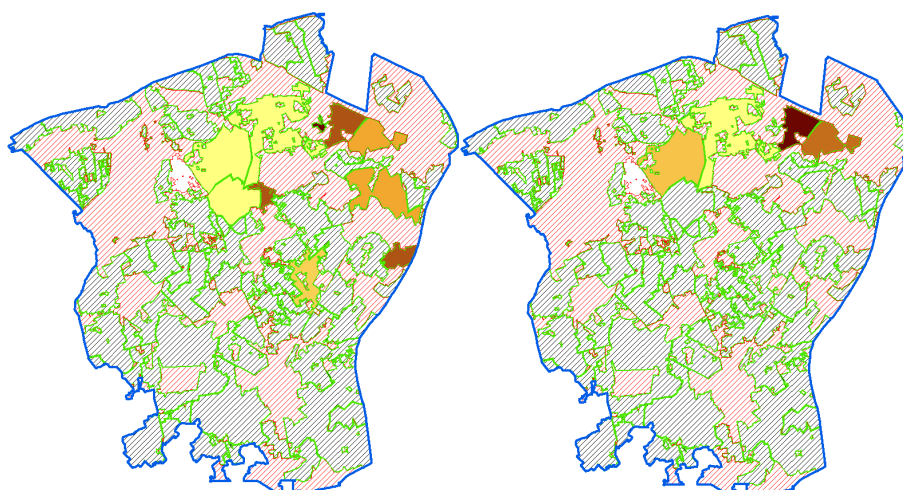
Edelhert (*Cervus elaphus*) afschot



Figuur 16 Evolutie van het afschot van edelhert.

Tabel 6 Samenvatting van de Spearmans rangcorrelatiecoëfficiënt (ρ) voor edelhert over de hele monitoringsperiode.

ρ	edelhert ♂	edelhert ♀	edelherten kalf ♂	edelherten kalf ♀	edelhert
afschot	0,85	-0,11	-0,10	-0,41	0,19
	edelhert ♂	edelhert ♀	edelherten kalf		
voorjaar	0,14	-0,40	-0,45		



Figuur 17 Interne spreiding van de voorjaarsstand (links) en het afschot (rechts) van edelhert.

B.2 Valwild

In mei van het jaar 2022 werden 2 edelhert hinds verkeersslachtoffer in Bekegem en in Snellegem.

B.3 Schade

Nog niet aan de orde.

C. Doelstellingen

C.1 Populatie-doelstelling en doelstelling voor bejaging

Behoud van de huidige populatie van ongeveer 20 individuen.

Door de beperkte genetische pool dient er goed op worden toegezien dat geen dieronwaardige situaties ontstaan.

Edelhert zal bejaagd worden in erkenningsperiode 2022 - 2028.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

Voorkomen van verkeersslachtoffers en van genetische afwijkingen.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

Voorkomen/beperken van (landbouw)schade.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

Momenteel zijn twee groepen van edelherten aanwezig. Tellen van deze groepen is vrij eenvoudig. De jachtrechthouders die deze dieren waarnemen organiseren samen een telmoment. Hierbij wordt vanop hoogzit geteld.

D.2 Revierversorging

- Aanleggen van wildakkers. Hiervoor worden zaadmengsels op advies van het Regionaal Landschap Houtland gebruikt. Deze mengsels zijn voorzien van-voedergewassen alsook van bloeiende planten. Hierdoor hebben zowel kleinwild, reewild alsook insecten de nodige schuil- en voedselmogelijkheden. Plantensoorten uit de zaadmengsels zijn: gierst, gele mosterd, phacelia, zonnebloem, zoete klaver, quinoa en brassica soorten.
- Aanplanten van houtkanten met o.a. sleedoorn, hulst, mispel, meidoorn, hazelaar, gele kornoelje, haagbeuk, spork en vogelkers. Deze houtkanten worden slechts 5 jaarlijks gesnoeid.
- Bebossen van percelen:
- Aanplant van populier met in de ondergroei zwarte els, es en zomer eik op oude agrarische gronden. Deze soorten groeien snel en ontnemen zo de stikstof en fosfor die veelvuldig in de bodem aanwezig zijn.

- Omvormen van sparrenbossen naar eik/beukbossen.
- In het beheer van de bossen wordt gewerkt met de QD Methode wat een duurzame methode is die voor voldoende ondergroei kunnen zorgen, waar menig wild gebruik van kan maken.
- Plaatsen van likstenen om te voorzien in bijkomende mineralen.
- Onderhouden en verschrallen van graslanden

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

Gezien we geen groei van de populatie wensen, doch de huidige populatie verder wensen te behouden, zijn we verplicht om jaarlijks een afschot te realiseren. WBE Houtland vraagt jaarlijks een afschot van minimum 10 labels aan via dit faunabeheerplan. Indien blijkt dat een hoger afschot nodig is, zal een bijkomende aanvraag worden gericht aan het Agentschap voor Natuur en Bos.

Selectief afschot uitvoeren met het oog op het behouden van de huidige stand, doch met het oog op een goede geslachtsverhouding en demografie.

D.4 Voorkomen van valwild

Afschot uitvoeren opdat de groepen beperkt blijven en niet genoodzaakt zijn om rond te trekken.

Daarnaast zal de WBE tijdens de aankomende erkenningsperiode de bevoegde instanties vragen om meer omheining te voorzien langs snelwegen ter voorkoming van verkeersslachtoffers.

D.5 Voorkomen van schade

Afschot uitvoeren opdat de groepen beperkt blijven en niet genoodzaakt zijn om rond te trekken.

4.1.4 Damhert

A. Kwaliteit van de habitat

Gezien de aanwezigheid van enkele relatief grote bosgebieden met een afwisseling van graslanden kan het habitat voor damherten in het werkingsgebied van WBE Houtland als geschikt beschouwd worden.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

Sinds enkele jaren geleden is een damhertenpopulatie aanwezig in de bosgebieden van de WBE. Gezien de recente aanwezigheid van deze dieren werden tot op heden nog geen systematische tellingen uitgevoerd. In 2022 heeft de WBE een eerste keer een afschotplan (5 labels) voor damhert aangevraagd en verkregen van het Agentschap voor Natuur en Bos. De afschotcijfers zullen opgenomen worden in het wildrapport en in de toekomst ook in het intranet van HVV.

B.2 Valwild

Nog niet aan de orde.

B.3 Schade

Nog niet aan de orde.

C. Doelstellingen

C.1 Populatie-doelstelling en doelstelling voor bejaging

De WBE streeft naar een verdere toename van een bejaagbare damhertpopulatie rekening houdend met mogelijke schade die de dieren kunnen aanrichten.

Damhert zal bejaagd worden tijdens erkenningsperiode 2022 – 2028.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

Voorkomen van verkeersslachtoffers.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade:

Voorkomen van schade.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

Tellingen van damhert zullen gelijktijdig gebeuren met de tellingen van ree en edelhert vanop een hoogzit.

D.2 Revierversorging

De beheermaatregelen die worden genomen voor ree en edelhert dragen ook bij aan het behoud van damhert in de WBE.

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

WBE Houtland vraagt jaarlijks een afschot van 5 labels aan via dit faunabeheerplan. Indien blijkt dat een hoger afschot nodig is, zal een bijkomende aanvraag worden gericht aan het Agentschap voor Natuur en Bos.

Selectief afschot uitvoeren met het ook op het beheersen van de populatieomvang, doch met het oog op een goede geslachtsverhouding en demografie.

D.4 Voorkomen van valwild

Afschot uitvoeren om de omvang van de damhertpopulatie te beheersen.

D.5 Voorkomen van schade

Afschot uitvoeren om de omvang van de damhertpopulatie te beheersen.

4.2 Kleinwild

4.2.1 Haas

A. Kwaliteit van de habitat

Hazen maken gebruik van akkers en weilanden om in voedsel en dekking te voorzien. Hoe groter de percelen, hoe groter de kans op een intensieve akkerbouw met verbouwing van monoculturen. In het zuiden van het werkingsgebied van WBE Houtland komt dit type landbouw meer voor, waardoor het habitat hier een lagere habitatkwaliteit voor hazen verwacht wordt. Gaan we meer naar het noorden dan zien we dat graslanden de overhand nemen, doch ook kleinere akkers met meer randen voorkomen. Hier is biotoop gunstiger, doch de graslanden die vaak gemaaid (intensief maaien) worden zorgen dan weer voor een daling van de kwaliteit van het habitat.

Globaal kunnen we daarom stellen dat de kwaliteit van de habitat in heel de WBE ongeveer gelijk is. Deze is voldoende om een hazenpopulatie te handhaven, doch is sterk afhankelijk van externe factoren en kan sterk verbeteren door de wijziging van het landgebruik.

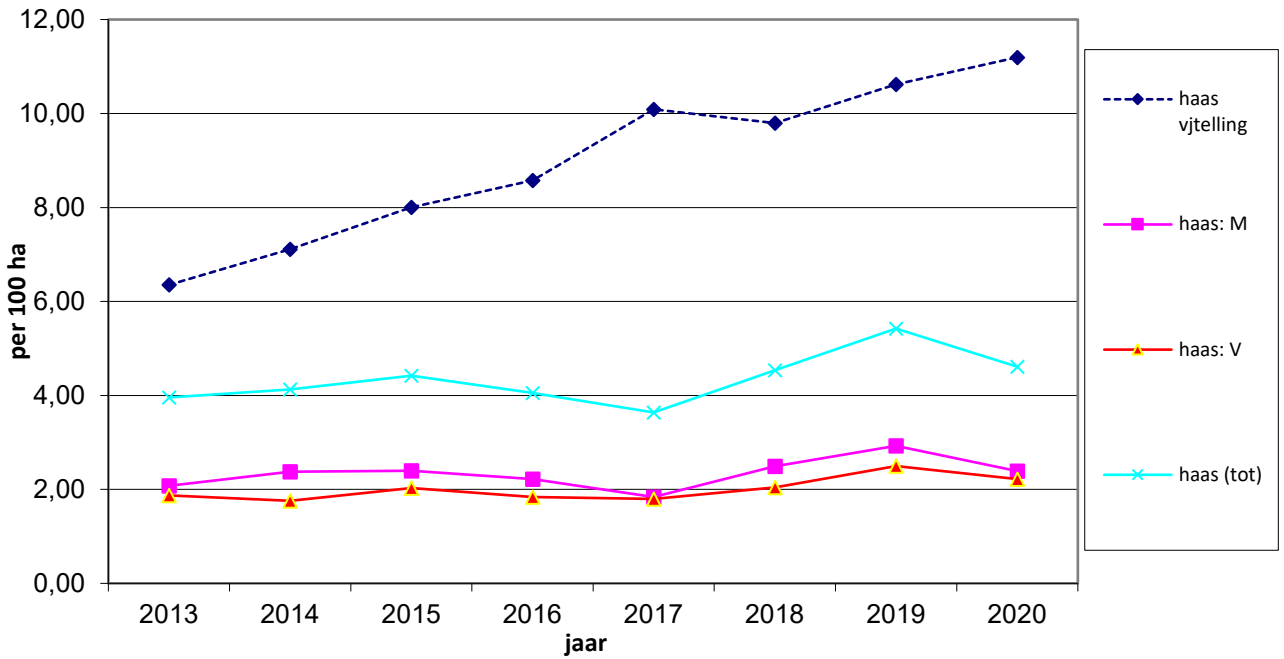
B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

De voorjaarsstand van haas kende een stijgende trend doorheen de monitoringsperiode ($\rho = 0,98$; *Figuur 19*).

Parallel met de stijgende voorjaarsstand nam ook het totale afschot van haas licht toe doorheen de monitoringsperiode ($\rho = 0,67$; *Figuur 19*).

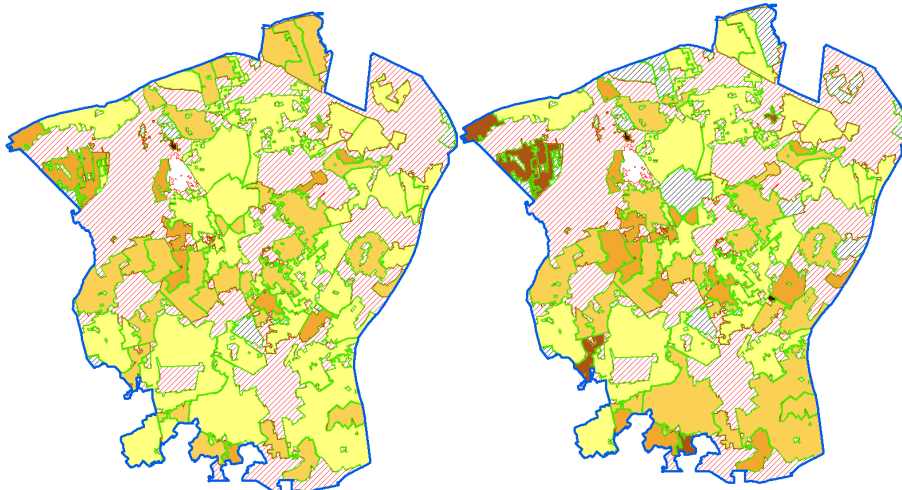
Haas (*Lepus europaeus*)



Figuur 18 Evolutie van de voorjaarstellingen en het afschot van haas.

Tabel 7 Samenvatting van de Spearmans rangcorrelatiecoëfficiënt (ρ) voor haas over de hele monitoringsperiode.

ρ	haas	rammelaar	moer
afschot	0,67	0,50	0,69
voorjaar	0,98		



Figuur 19 Interne spreiding van de voorjaarsstand (links) en het afschot (rechts) van haas.

B.2 Valwild

De leden van de WBE stellen vast dat het intensieve maaibeheer tijdens de lente tot een verhoogd aandeel aan maaiverliezen leidt. Daarnaast zijn waarnemingen van verkeersslachtoffers ook niet te onderschatten. Tot slot zien we ook vaker delen van haas aangevreten door predatoren/aasers.

B.3 Schade

Er zijn geen exacte gegevens betreffende schade door haas beschikbaar.

C. Doelstellingen

C.1 Populatie-doelstelling en doelstelling voor bejaging

Voor de volgende erkenningsperiode wenst de WBE te streven naar een verdere stijging van de voorjaarstand van haas.

Haas zal bejaagd worden in de erkenningsperiode 2022 – 2028.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

De WBE stelt zich tot doel om valwild van haas, meer specifiek valwild door landbouwwerkzaamheden en door predatie te minimaliseren.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

Momenteel is er geen sprake van schade door haas, waardoor het opnemen van een doel hier niet noodzakelijk is.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

De tellingen van haas worden in de WBE uitgevoerd door elke jachtrechthouder. In het voorjaar worden de hazen geteld tijdens nachtelijke tellingen met de lamp op min of meer vaste trajecten. Het gemiddelde van deze tellingen wordt doorgegeven als de voorjaarsstand. vlak voor de opening van de jacht op haas worden de tellingen nog eens herhaald.

D.2 Revierversorging

Het beheer van haas en het daaraan gekoppeld duurzame afschot, valt of staat met de inspanning om biotoop voor deze dieren te voorzien. De gebieden waar haas vooral voorkomt zijn vooral de akkers en graslanden die een economische meerwaarde betekenen voor de landbouwer. Uitvoeren van biotoopverbeterende maatregelen is hier vaak zeer moeilijk. Wanneer eigendom kan verworven worden, verandert dit de zaak. In de WBE wordt getracht om volgende biotoopverbeterende maatregelen uit te werken voor o.a. haas:

- Stimuleren van de landbouwer tot het gebruik van groenbemesters tijdens de winterperiode.
- Aanleggen van wildakkers. Hiervoor worden zaadmengsels op advies van het Regionaal Landschap Houtland gebruikt. Deze mengsels zijn voorzien van voedergewassen alsook van bloeiende planten. Hierdoor hebben zowel kleinwild, reewild alsook insecten de nodige schuil- en voedselmogelijkheden. Plantensoorten uit de zaadmengsels zijn: gierst, gele mosterd, phacelia, zonnebloem, zoete klaver, quinoa en brassica soorten.

- Aanplanten van houtkanten met o.a. sleedoorn, hulst, mispel, meidoorn, hazelaar, gele kornoelje, haagbeuk, spork en vogelkers. Deze houtkanten worden slechts 5 jaarlijks gesnoeid.
- Bebossen van percelen.
 - Aanplant van populier met in de ondergroei zwarte els, es en zomer eik op oude agrarische gronden. Deze soorten groeien snel en ontnemen zo de stikstof en fosfor die veelvuldig in de bodem aanwezig zijn.
 - Omvormen van sparrenbossen naar eik/beukbossen
 - In het beheer van de bossen wordt gewerkt met de QD Methode wat een duurzame methode is die voor voldoende ondergroei kunnen zorgen, waar menig wild gebruik van kan maken.
- Verschrallen van graslanden (uitsluitend eigendommen) door niet de bemesten, 2 maal te maaien en het maaisel af te voeren. De WBE heeft in dat kader investeringen gedaan in een klepelmaaier met opvang.
- Stimuleren van de landbouwers en andere beheerder tot het geschrinkt maaien van de terreinen. Dit zorgt ervoor dat tijdens het seizoen steeds 1 zone beschikbaar is waar de grassen/kruiden groter zijn en dus voor dekking kunnen zorgen.
- Stimuleren van de landbouwer en de beheerder (vooral de gemeenten) om op een later tijdstip (na 15 juli) te maaien.
- Bijvoederen met suikerbieten in de winter.

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

Haas wordt zo veel mogelijk gespaard (afschot). De WBE geeft in dat kader enkele voorbeelden van besparende maatregelen mee. Zij vraagt aan de jachtrechthouders om minimaal één van deze maatregelen toe te passen:

- Geen afschot van haas
- Geen hazen schieten rond de huizen (dit zijn veelal moeren)
- Haas die zich drukt en blijft liggen niet opstoten tijdens de jacht
- Hazen die naar achter lopen (t.o.v. de jachtrichting) niet strekken
- Geen drijfjachten
- Per jachtveld mag een jager maar één haas strekken
- Maximaal eenmaal in hetzelfde perceel jagen op haas.

Bij het bepalen van het afschot zal de jager steeds rekening houden met de aanwezige aantallen net voor het jachtseizoen. Ook bij het begin van de jacht wordt getracht een inzicht te krijgen van de stand. Zo wordt geanticipeerd op externe factoren die reeds een impact hebben gehad op de populatie.

D.4 Voorkomen van valwild

Om verliezen door landbouwwerkzaamheden tegen te gaan, wordt er regelmatig aan landbouwers gevraagd om van binnen naar buiten te maaien, wildredders te gebruiken, of om de jachtrechthouders van de WBE te verwittigen bij maaiactiviteiten. Op die manier kunnen de jagers het veld doortrekken met honden en het wild verjagen voor de aanvang van de maaiactiviteiten. De jagers zullen deze vragen blijven stellen, doch weet dat de intensieve landbouw deze fauna sparende acties niet kan/wil incalculeren in hun economische activiteit.

Predatieverliezen worden gereduceerd door het voeren van een efficiënte predatorcontrole. Binnen de WBE is deze predatorcontrole vooral gericht op zwarte kraaiachtigen en op vos. Maatregelen in het kader van predatorcontrole worden beschreven onder punten '4.4.2 Vos', pagina 60, en '5.1 Kraaiachtigen', pagina 68.

D.5 Voorkomen van schade

Niet aan de orde.

4.2.2 Patrijs

A. Kwaliteit van de habitat

Patrijzen hebben een voorkeur voor permanente graslanden, akkerbouw van bieten, granen, aardappelen en gras in combinatie met houtkanten, kleine landschapselementen en eventueel ruigten. We merken dat dit alles steeds minder voorkomt. Dit zorgt ervoor dat het potentiële goede habitat voor patrijs afneemt. Inspanningen van jagers om de populatie te ondersteunen zijn en blijven noodzakelijk. We merken nu reeds plaatsen waar jagers deze inspanning niet meer nuttig achten, gezien hun inspanningen niet meer leiden tot een behoud van de populatie.

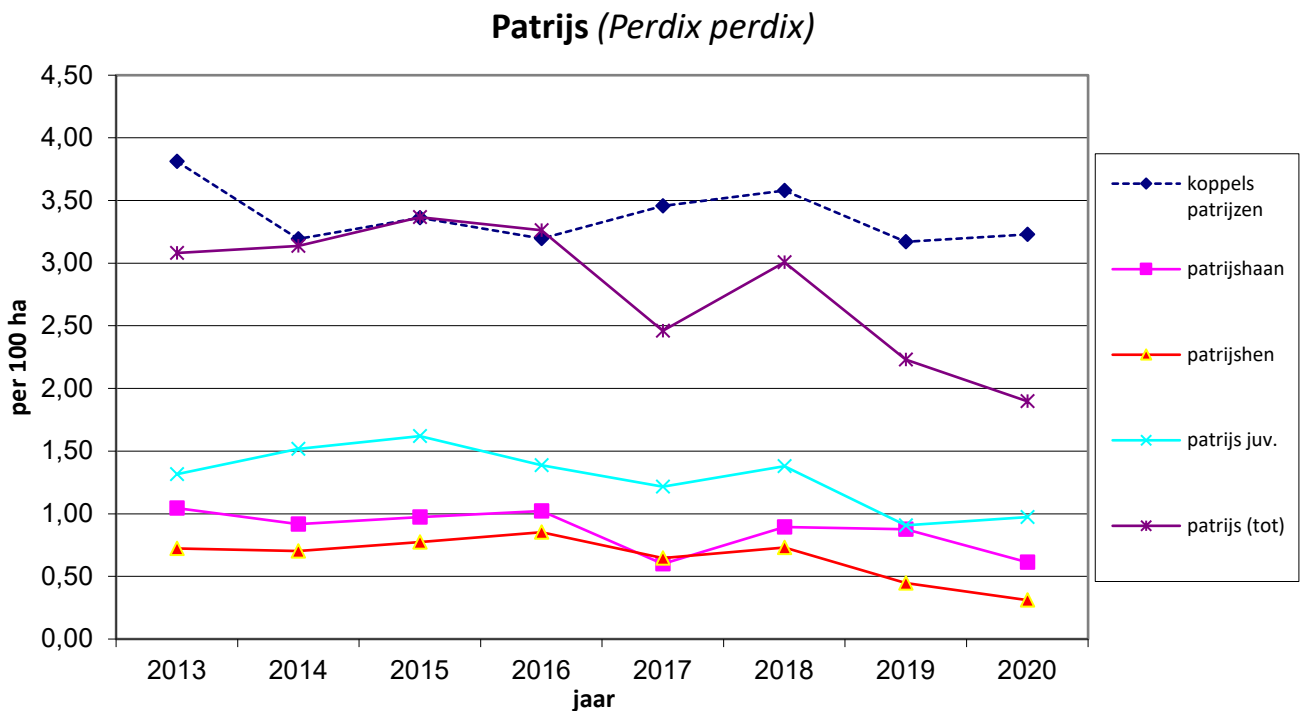
Plaatselijk kan de patrijs zich nog handhaven. Globaal kunnen we stellen dat de kwaliteit van het patrijzenhabitat in de WBE achteruitgaat.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

De voorjaarsstand van patrijs bleef constant doorheen de monitoringsperiode ($\rho = -0,29$; *Figuur 21*).

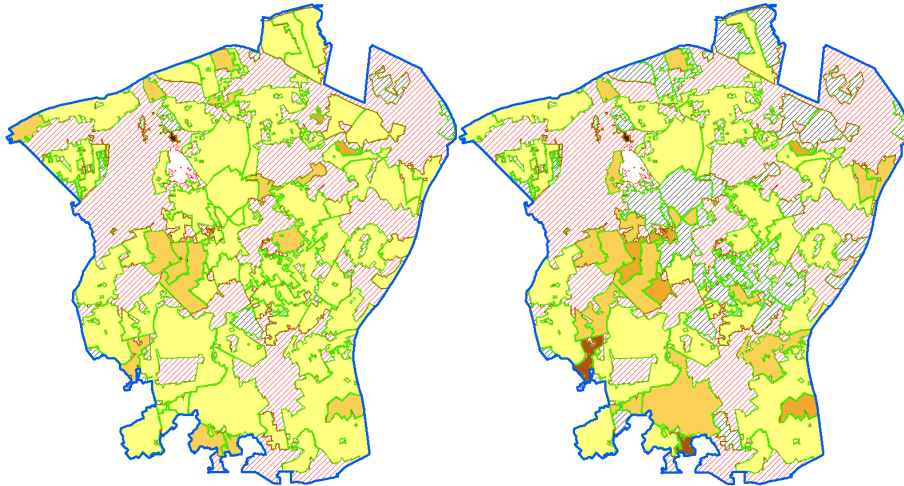
Het totale afschot van patrijs nam af doorheen de monitoringsperiode ($\rho = -0,76$; *Figuur 21*).



Figuur 20 Evolutie van de voorjaarstellingen en het afschot van patrijs.

Tabel 8 Samenvatting van de Spearmans rangcorrelatiecoëfficiënt (ρ) voor patrijs over de hele monitoringsperiode.

ρ	patrijs	haan	hen	juv.
afschot	-0,76	-0,76	-0,55	-0,67
voorjaar	-0,29			



Figuur 21 Interne spreiding van de voorjaarsstand (links) en het afschot (rechts) van patrijs.

B.2 Valwild

Volgens de WBE is predatie de voornaamste oorzaak van valwild van patrijs. Ook verliezen door landbouwwerkzaamheden is een belangrijke doodsoorzaak van patrijs onder het valwild.

B.3 Schade

Er zijn geen exacte gegevens betreffende schade door patrijs beschikbaar. De WBE heeft geen weet van schade veroorzaakt door patrijs uit het verleden.

C. Doelstellingen

C.1 Populatiedoelstelling en doelstelling voor bejaging

De WBE spant zich in om de staat van instandhouding van de patrijs te verbeteren. Een behoud van de bestaande populatie, alsook een eventuele toename hiervan moet hiervan een goede indicator zijn.

Conform art. 22 van het Jachtvoorwaardenbesluit geldt dat de jacht in een bepaald jaar enkel toegelaten is indien gedurende de drie voorgaande kalenderjaren een gemiddelde dichtheid waargenomen is van minstens drie broedparen patrijzen per 100 ha open ruimte. Bovendien moeten wildbeheereenheden die patrijs wensen te bejagen voorjaarstellingen uitvoeren conform het nieuwe telprotocol dat in 2021 ingesteld werd door de Vlaamse Overheid.

Enkel nadat aan deze voorwaarden is voldaan en nadat de WBE schriftelijke toestemming heeft gekregen van het Agentschap voor Natuur en Bos zal een afschot van patrijs uitgevoerd worden tijdens erkenningsperiode 2022 – 2028.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

De WBE stelt zich tot doel om valwild van patrijs, meer specifiek valwild door landbouwwerkzaamheden en door predatie, te beperken.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

Schade door patrijs kwam zo ver als bekend nooit voor binnen het werkingsgebied van de WBE. Er wordt geen doelstelling geformuleerd voor het voorkomen van schade veroorzaakt door patrijs.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

Het aantal koppels patrijzen wordt geteld in het voorjaar, wanneer de koppels zich vormen. Dit gebeurt tijdens wandelingen door het jachtterrein. Elke jachtrechthouder voert deze telling voor zich uit.

De tellingen worden overdag uitgevoerd op basis van visuele en tegen valavond op basis van auditieve waarnemingen.

D.2 Revierversorging

Het beheer van patrijs en het daaraan gekoppeld duurzame afschot, valt of staat met de inspanning om biotoop voor deze dieren te voorzien. De gebieden waar patrijs vooral voorkomt zijn de akkers en graslanden die een economische meerwaarde betekenen voor de landbouwer. Uitvoeren van biotoopverbeterende maatregelen is hier vaak zeer moeilijk. Wanneer eigendom kan verworven worden verandert dit de zaak. In de WBE worden getracht om volgende maatregelen uit te werken:

- Stimuleren van de landbouwer tot het gebruik van groenbemesters tijdens de winterperiode.
- Aanleggen van wildakkers. Hiervoor worden zaadmengsels op advies van het Regionaal Landschap Houtland gebruikt. Deze mengsels zijn voorzien van-voedergewassen alsook van bloeiende planten. Hierdoor hebben zowel kleinwild, reewild alsook insecten de nodige schuil- en voedselmogelijkheden. Plantensoorten uit de zaadmengsels zijn: gierst, gele mosterd, phacelia, zonnebloem, zoete klaver, quinoa en brassica soorten.
- Aanplanten van houtkanten met o.a. sleedoorn, hulst, mispel, meidoorn, hazelaar, gele kornoelje, haagbeuk, spork en vogelkers. Deze houtkanten worden slechts 5 jaarlijks gesnoeid.
- Stimuleren van de landbouwer tot het gebruik van een beheerovereenkomst. In de toekomst zal dit mee opgenomen staan onder het faunaplan van het regionaal landschap Houtland, waar ook de VLM bij betrokken zal zijn.
- Verschrallen van graslanden (uitsluitend eigendommen) door niet de bemesten, 2 maal te maaien en het maaisel af te voeren. De WBE heeft in dat kader investeringen gedaan in een klepelmaaier met opvang.
- Stimuleren van de landbouwers en andere beheerder tot het geschrinkt maaien van de terreinen. Dit zorgt ervoor dat tijdens het seizoen steeds 1 zone beschikbaar is waar de grassen/kruiden groter zijn en dus voor dekking kunnen zorgen.
- Stimuleren van de landbouwer en de beheerder (vooral de gemeenten) om op een later tijdstip (na 15 juli) te maaien.
- Bijvoederen met een graanmengeling, met behulp van voedertonnen.
- Voorzien van afdakjes waaronder gevoederd wordt, waar water wordt voorzien en waar zand om te rullen aanwezig is. Deze afdakjes worden in eerste instantie als experiment opgezet binnen het faunaplan van het Regionaal Landschap Houtland.

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

Conform art. 22 van het Jachtvoorwaardenbesluit geldt dat de jacht in een bepaald jaar enkel toegelaten is indien gedurende de drie voorgaande kalenderjaren een gemiddelde dichtheid waargenomen is van minstens drie broedparen patrijzen per 100 ha open ruimte. Bovendien moeten wildbeheereenheden die patrijzen wensen te bejagen voorjaarstellingen uitvoeren conform het nieuwe telprotocol dat in 2021 ingesteld werd door de Vlaamse Overheid.

Enkel nadat aan deze voorwaarden is voldaan en nadat de WBE schriftelijke toestemming heeft gekregen van het Agentschap voor Natuur en Bos zal een afschot van patrijzen uitgevoerd worden tijdens

Jachtdagen op patrijzen worden georganiseerd, doch ook afschot tijdens een jachtdag met een beperkt aantal jagers is ook mogelijk.

Het afschot op patrijzen gebeurt veelal sporadisch tijdens de jacht op andere soorten. Gerichte patrijzenjachten worden nauwelijks uitgevoerd.

D.4 Voorkomen van valwild

Om verliezen door landbouwwerkzaamheden tegen te gaan, wordt er regelmatig aan landbouwers gevraagd om van binnen naar buiten te maaien, wildredders te gebruiken, of om de jachtrechthouders van de WBE te verwittigen bij maaiactiviteiten. Op die manier kunnen de jagers het veld doortrekken met honden en het wild verjagen voor de aanvang van de maaiactiviteiten. De jagers zullen deze vragen blijven stellen, doch weet dat de intensieve landbouw deze fauna sparende acties niet kan/wil incalculeren in hun economische activiteit.

Predatieverliezen worden gereduceerd door het voeren van een efficiënte predatorcontrole. Binnen de WBE is deze predatorcontrole vooral gericht op zwarte kraaiachtigen en op vos. Maatregelen in het kader van predatorcontrole worden beschreven onder punten '5.4.2 Vos', pagina 60, en '6.1 Kraaiachtigen', pagina 68.

D.5 Voorkomen van schade

Er worden geen maatregelen voorzien om schade veroorzaakt door patrijzen te voorkomen.

4.2.3 Fazant

A. Kwaliteit van de habitat

Fazant is een loopvogel die zich graag ophoudt in ruigten/bos/beemden, afgewisseld met akkers/graslanden en KLE's. Dergelijk biotoop komt in het werkingsgebied van WBE Houtland op verschillende plaatsen voor. Echter de niet-bejaagde gebieden in de WBE, die heel wat bossen bevatten, zijn eveneens een goed biotoop voor heel wat predatoren zoals de vos. Gezien in deze refugia de predatiecontrole nihil is zien we dat in de directe omgeving van deze gebieden de fazant het steeds slechter doet.

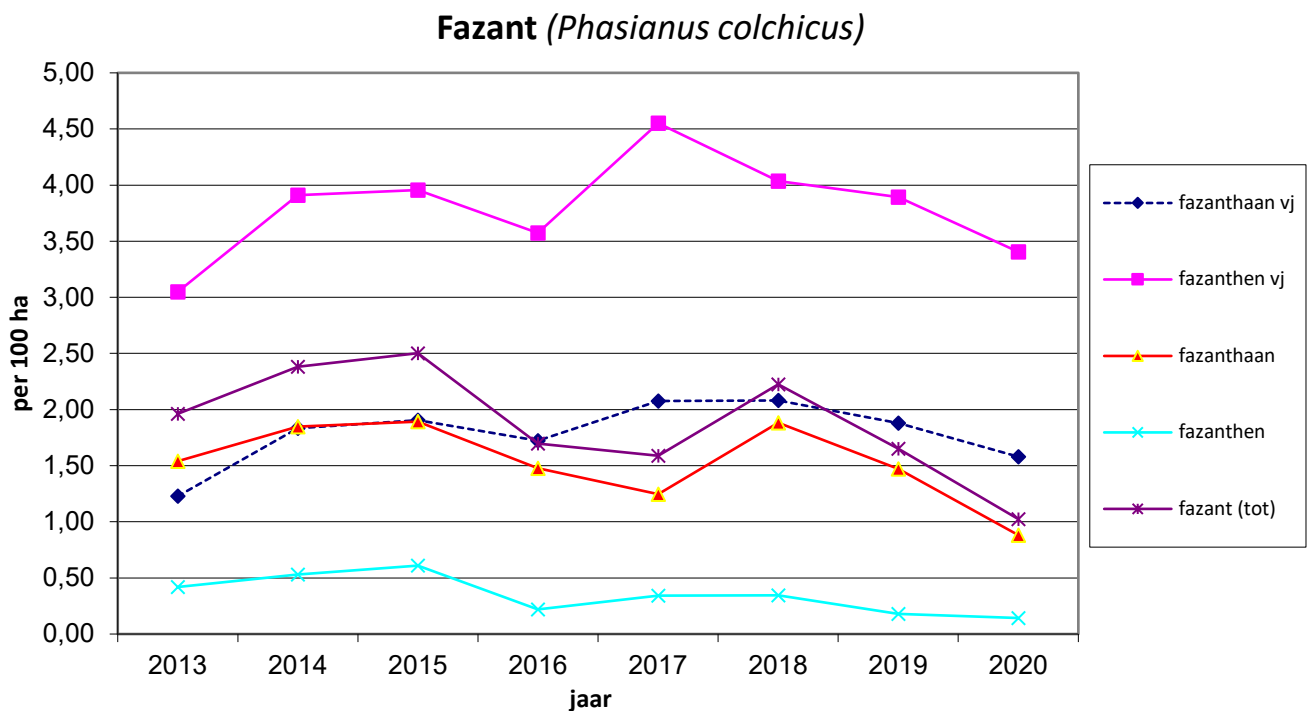
Globaal zou de kwaliteit van het habitat in de WBE uitstekend moeten zijn, doch door externe factoren moeten we dit terugstellen naar matig tot goed.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

De voorjaarsstand van zowel fazanthen (p = 0,26) als fazanthenen (p = 0,12) bleef constant doorheen de monitoringsperiode (Figuur 23).

Het totale afschot van fazant nam af doorheen de monitoringsperiode (p = -0,67; Figuur 23).



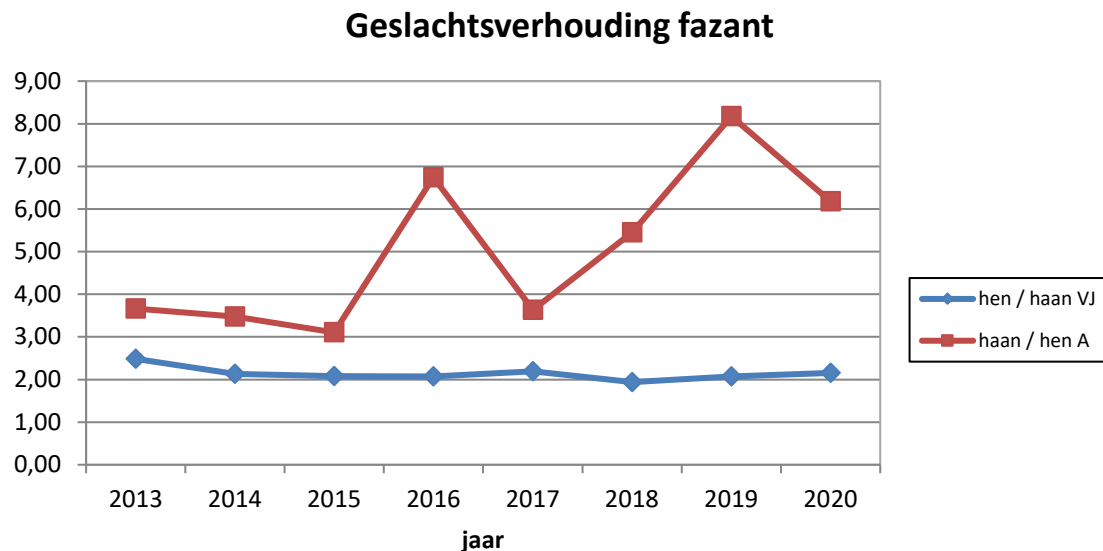
Figuur 22 Evolutie van de voorjaarstellingen en het afschot van fazant.

Tabel 9 Samenvatting van de Spearmans rangcorrelatiecoëfficiënt (p) voor fazant over de hele monitoringsperiode.

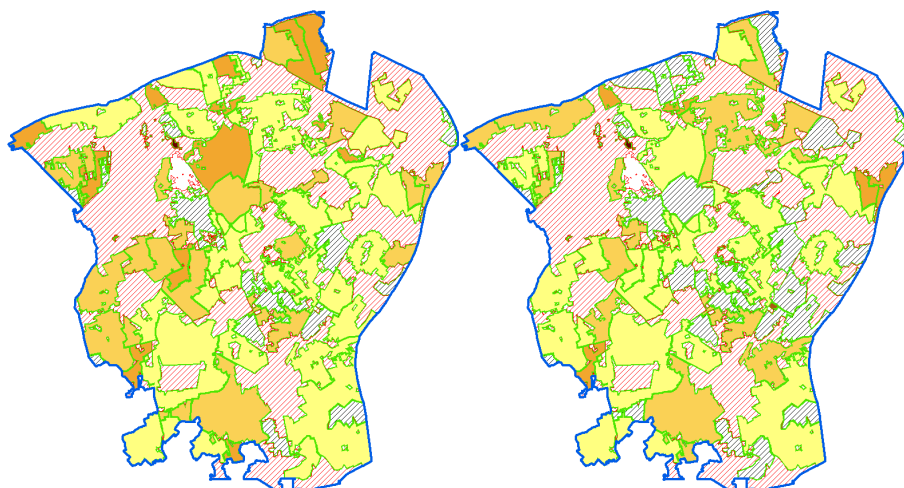
p	haan	hen	fazant
afschot	-0,57	-0,81	-0,67
voorjaar	0,26	0,12	

De geslachtsverhouding fazanthen/fazanthaan in het voorjaar kende in de periode 2013 -2020 een stabiele trend met een gemiddelde van 2 fazanthen per fazanthaan (Figuur 24). In vergelijking met het theoretisch gemiddelde van 3 à 5 fazanthen per fazanthaan (cfr. Cursus IJO) lijken we hier met een tekort aan fazanthen te zitten. We kunnen hier meegeven dat het tellen van hanen in het voorjaar veelal gemakkelijker is dan dat van hennen. Het gemiddeld zal waarschijnlijk iets hoger liggen.

De geslachtsverhouding fazanthaan/fazanthen bij het afschot kende in de periode 2013 – 2020 een stijgende trend (Figuur 24). Dit geeft aan dat jagers steeds meer hennen sparen. Immers hennen zijn het meest kwetsbaar voor predatoren tijdens het broedseizoen.



Figuur 23 Geslachtsverhouding bij de voorjaarstellingen en bij het afschot van fazant.



Figuur 24 Interne spreiding van de voorjaarsstand (links) en het afschot (rechts) van fazant.

B.2 Valwild

Door het ontbreken van gebiedsdekkende data in de tijd wordt geen valwildanalyse uitgevoerd in dit faunabeheerplan. Fazant ondervindt vooral problemen met predatie en maaierwerkzaamheden. Slachtoffers van verkeer komen ook voor.

B.3 Schade

Er zijn geen exacte gegevens betreffende schade door fazant beschikbaar. De WBE heeft geen weet van schade veroorzaakt door fazant uit het verleden.

C. Doelstellingen

C.1 Populatie-doelstelling en doelstelling voor bejaging

De WBE wenst de huidige stand minimaal te bewaren en indien mogelijk te laten stijgen. Hierbij wordt de verhouding van 3 hennen per haan in het voorjaar in gedachte gehouden

Fazant zal bejaagd worden tijdens erkenningsperiode 2022 – 2028.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

De WBE stelt zich tot doel om valwild van fazant, meer specifiek valwild door landbouwwerkzaamheden en door predatie, te beperken.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

Schade veroorzaakt door fazant kwam zo ver als bekend nooit voor binnen het werkingsgebied van de WBE. Er worden geen doelstellingen geformuleerd voor het voorkomen van schade veroorzaakt door fazant.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

Tellingen van fazant worden heel het jaar door uitgevoerd:

- In het voorjaar wordt het aantal fazanthanen en fazanthennen geteld.
- In het najaar wordt de nieuwe aanwas geteld vlak voor de aanvang van het jachtseizoen.

De tellingen worden overdag uitgevoerd op basis van visuele waarnemingen en op basis van het gehoor.

D.2 Revierversorging

Volgende biotoop ondersteunende maatregelen worden uitgevoerd en kunnen een bijdrage leveren voor de fazant:

- Stimuleren van de landbouwer tot het gebruik van groenbemesters tijdens de winterperiode.
- Aanleggen van wildakkers. Hiervoor worden zaadmengsels op advies van het Regionaal Landschap Houtland gebruikt. Deze mengsels zijn voorzien van voedergewassen alsook van bloeiende planten. Hierdoor hebben zowel kleinwild, reewild alsook insecten de nodige schuil- en voedselmogelijkheden. Plantensoorten uit de zaadmengsels zijn: gierst, gele mosterd, phacelia, zonnebloem, zoete klaver, quinoa en brassica soorten.

- Stimuleren van de landbouwer tot het gebruik van een beheerovereenkomst. In de toekomst zal dit mee opgenomen staan onder het faunaplan van het regionaal landschap Houtland, waar ook de VLM bij betrokken zal zijn.
- Aanplanten van houtkanten met o.a. sleedoorn, hulst, mispel, meidoorn, hazelaar, gele kornoelje, haagbeuk, spork en vogelkers. Deze houtkanten worden slechts 5 jaarlijks gesnoeid.
- Stimuleren van de landbouwers en andere beheerder tot het geschrinkt maaien van de terreinen. Dit zorgt ervoor dat tijdens het seizoen steeds 1 zone beschikbaar is waar de grassen/kruiden groter zijn en dus voor dekking kunnen zorgen.
- Stimuleren van de landbouwer en de beheerder (vooral de gemeenten) om op een later tijdstip (na 15 juli) te maaien.
- Bijvoederen met een graanmengeling, met behulp van voedertonnen.
- Opkopen/aanplanten van stroken maïs die de winter door blijven staan.
- Voorzien van drinkgelegenheden in de beboste percelen door het creëren van waterplassen met een diepte van ongeveer 10 cm.

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

Voor fazant is het van groot belang dat er voldoende aandacht wordt geschonken aan het afschot. In de afgelopen monitoringsperiode schommelde de geslachtsverhouding rond 2,25 fazanthennen per fazanthaan. Dit ligt een stuk onder de ideale geslachtsverhouding van 3 à 5 fazanthennen per fazanthaan. Zijn er meer fazanthanen aanwezig, dan zal er meer concurrentie zijn en zal door stress een deel verdwijnen door sterfte of emigratie. Hoe meer fazanthennen succesvol kunnen reproduceren, hoe beter de najaarsstand zal zijn en hoe mooier de jacht op fazant kan zijn. De fazanthennen hebben echter vaak te leiden onder predatordruk. Deze grondbroeder wordt snel gevonden en kent niet onmiddellijk de reflex om te vluchten. Zich drukken is de meest voorkomende beschermingsmethode die vaak niet doeltreffend genoeg is. De WBE zal daarom naar de toekomst toe haar afschot van fazanten blijven richten op fazanthanen.

Mogelijke maatregelen die hiervoor gebruikt kunnen worden, zijn:

- Afschot van fazanthen niet uitvoeren.
- Maximaal 1 hen per 3 hanen strekken
- Afschot van fazanthen na 1 november is niet toegestaan.
- Maximaal één fazanthen strekken per jager per jachtterrein. Dit houdt in dat een jager die meermaals mee gaat jagen slechts één fazanthen voor het hele seizoen kan strekken.

Elke jachtrechthouder zal minimaal één van de bovenstaande maatregelen toepassen om het afschot van fazantenhennen te beperken.

D.4 Voorkomen van valwild

Om verliezen door landbouwwerkzaamheden tegen te gaan, wordt er regelmatig aan landbouwers gevraagd om van binnen naar buiten te maaien, wildredders te gebruiken, of om de jachtrechthouders van de WBE te verwittigen bij maaiactiviteiten. Op die manier kunnen de jagers het veld doortrekken met honden en het wild verjagen voor de aanvang van de maaiactiviteiten. De jagers zullen deze vragen blijven stellen, doch weet dat de intensieve landbouw deze fauna sparende acties niet kan/wil incalculeren in hun economische activiteit.

Predatieverliezen worden gereduceerd door het voeren van een efficiënte predatorcontrole. Binnen de WBE is deze predatorcontrole vooral gericht op zwarte kraaiachtigen en op vos. Maatregelen in het kader van predatorcontrole worden beschreven onder punten '4.4.2 Vos', pagina 60, en '5.1 Kraaiachtigen', pagina 68.

D.5 Voorkomen van schade

Er worden geen maatregelen voorzien om schade veroorzaakt door fazant te voorkomen.

4.3 Waterwild

4.3.1 Wilde eend

A. Kwaliteit van de habitat

Wilde eenden vertoeven veelal in of in de ruime nabijheid van waterlopen/waterelementen. Deze worden liefst geflankeerd door zacht hellende oevers. De veedrinkpoelen, vijvers en andere plassen voldoen hier allen aan. Verder zijn er nog tal van beken en grachten die eveneens in waterelementen kunnen voorzien. Hier komen ook eenden voor doch in mindere mate gezien de mindere kwaliteit van dit habitat (vb. steilere oevers). Ook voor eend speelt het predatieprobleem (cfr. fazant) een grote rol voor het beoordelen van het habitat.

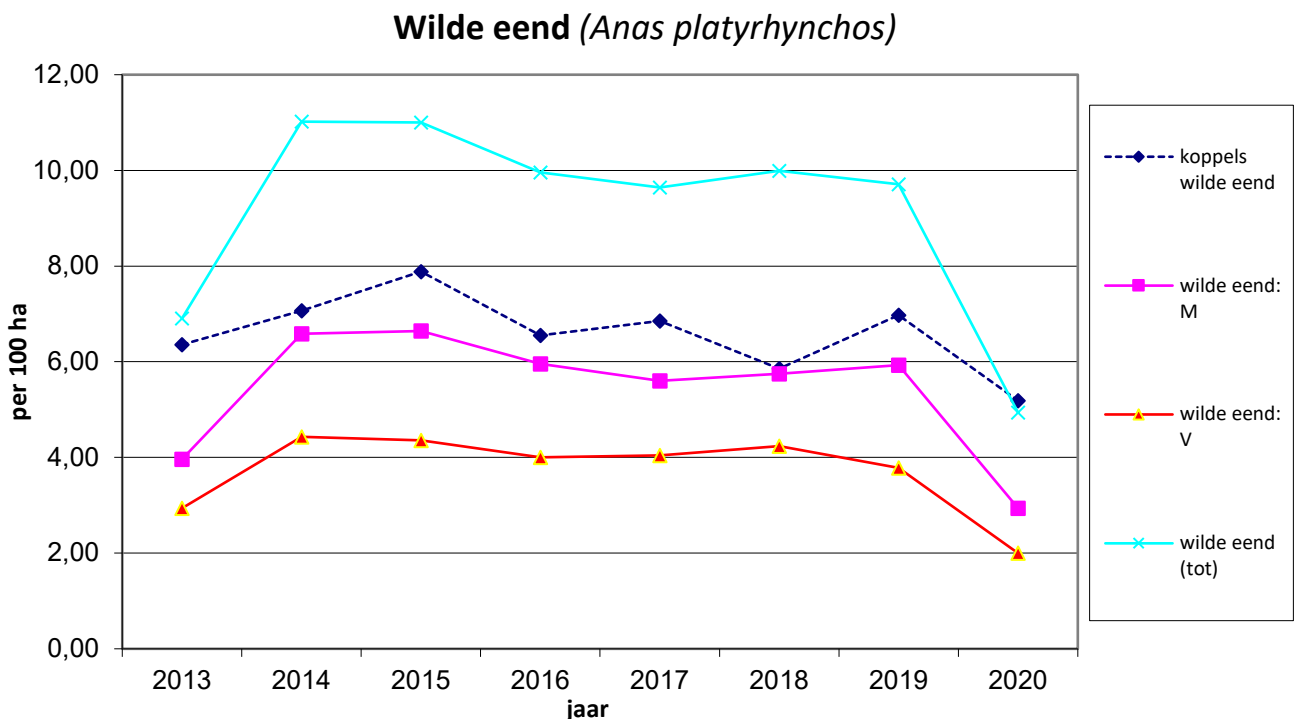
Globaal kunnen we stellen dat de kwaliteit van het habitat in en in de ruime omgeving van de WBE goed is voor de wilde eend.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

Het aantal koppels wilde eend in het voorjaar vertoonde een licht dalende trend in de periode 2013 - 2020 ($\rho = -0,43$; *Figuur 26*).

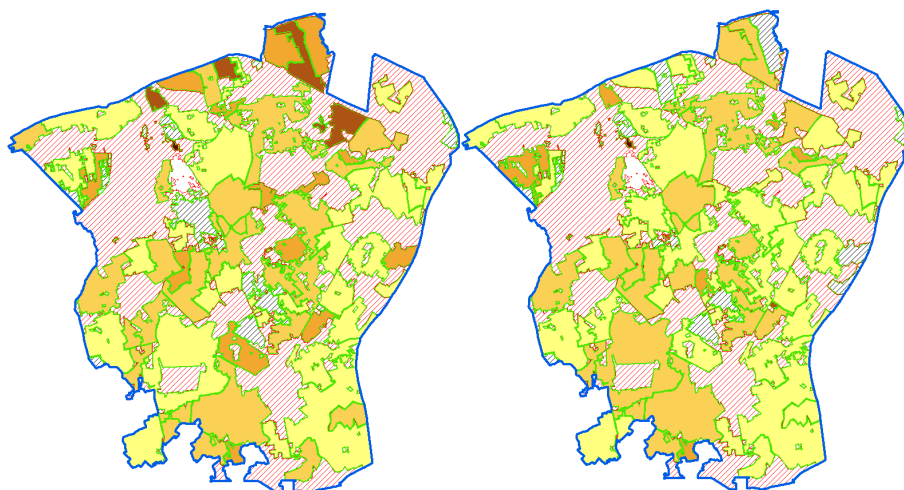
Het totale afschot van wilde eend bleef constant in de monitoringsperiode ($\rho = -0,38$; *Figuur 26*).



Figuur 25 Evolutie van de voorjaarstellingen en het afschot van wilde eend.

Tabel 10 Samenvatting van de Spearmans rangcorrelatiecoëfficiënt (ρ) voor wilde eend over de hele monitoringsperiode.

ρ	eend	eend: M	eend: V
afschot	-0,38	-0,38	-0,40
voorjaar	-0,43		



Figuur 26 Interne spreiding van de voorjaarsstand (links) en het afschot (rechts) van wilde eend.

B.2 Valwild

Door het ontbreken van gebiedsdekkende data in de tijd wordt geen valwildanalyse uitgevoerd in dit faunabeheerplan.

B.3 Schade

Er zijn geen exacte gegevens betreffende schade door wilde eend beschikbaar. De WBE heeft geen weet van schade veroorzaakt door wilde eend in het verleden.

C. Doelstellingen

C.1 Populatie-doelstelling en doelstelling voor bejaging

Wilde eend zal bejaagd worden tijdens erkenningsperiode 2022 – 2028.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

Beperken van valwild door predatie.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

Bij klachten over schade zal ingegrepen worden om enerzijds de schade te voorkomen en anderzijds deze te beperken.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

Net zoals in het verleden zullen de tellingen door de leden steeds op de zelfde manier uitgevoerd worden. Zo worden de tellingen steeds van het begin van februari tot eind april uitgevoerd met de hoogste concentratie aan tellingen in maart. Deze tellingen worden gedurende de volledige dag uitgevoerd. Hierbij let men vooral op de aanwezigheid van al dan niet baltsende paartjes, solitaire vogels in een geschikt broedbiotoop en het gedrag van vogels die op een nest wijzen zoals: een alarmerend individu, zenuwachtig rondvliegend of rondzwemmend individu, mannetje of vrouwtje met afleidingsgedrag en vrouwtje met kuikens. Hierbij moet men er op letten dat concentraties van mannetjes geen betrouwbare cijfers geven betreffende het aantal broedparen daar deze van elders afkomstig kunnen zijn. Ook de aanwezigheid van late doortrekkers bemoeilijkt het tellen van de juiste aantallen broedende vogels. Daarom zijn er van koppeltjes of van solitaire exemplaren minstens 2 waarnemingen nodig die meer dan een week uit elkaar liggen en die het liefst in april of mei werden gehouden. Pas als er hieraan is voldoen mag men er vanuit gaan dat het dier een broeder is.

D.2 Revierversorging

Geen.

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

Realisatie van afschot tijdens het jachtseizoen.

D.4 Voorkomen van valwild

Predatieverliezen trachten te reduceren door het voeren van efficiënte predatorcontrole. De refugia voor predatoren zijn echter vaak een probleem. Binnen de WBE is deze predatorcontrole vooral gericht op zwarte kraaiachtigen en op vos. Maatregelen in het kader van predatorcontrole worden beschreven onder punten '4.4.2 Vos', pagina 60, en '5.1 Kraaiachtigen', pagina 68.

D.5 Voorkomen van schade

Indien schade dreigt zullen jagers de bijzondere jacht en zo nodig de bestrijding aanwenden. Er wordt hierbij toegezien op de uitvoering van de Code Goede Praktijk.

4.3.2 Canadese gans en grauwe gans

A. Kwaliteit van de habitat

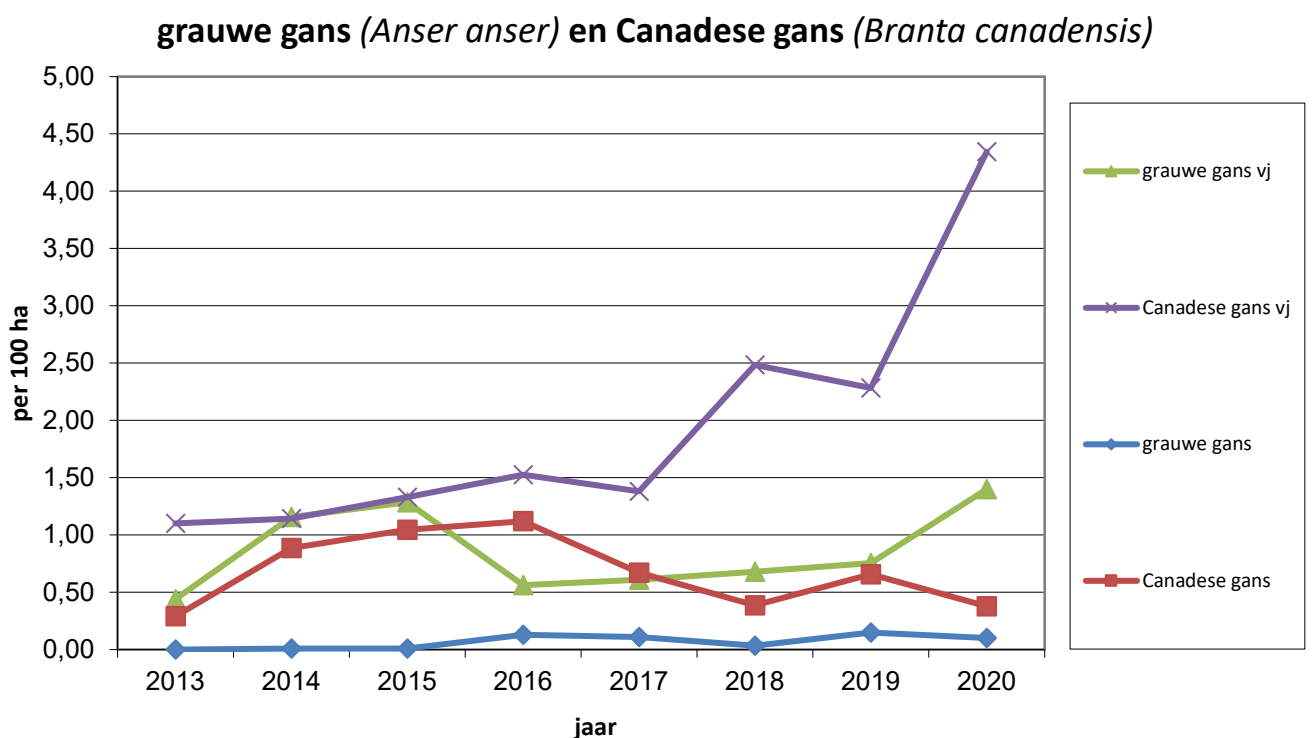
Het habitat voor wilde eend wordt tevens gebruikt door overzomerende ganzen. Hun voorkeur gaat hierbij uit naar grotere waterpartijen en vijvers. Vandaaruit ondernemen zij foerageertochten naar akkers en weilanden in de omgeving. In de WBE vinden we voornamelijk in het noorden de plaatsen waar ganzen rusten en verblijven tijdens het voorjaar. Buiten de WBE zien we deze plaatsen tevens (vb. Brugge) vandaaruit ondernemen zij ook naar onze WBE foerageertochten naar ons werkingsgebied. De kwaliteit van het habitat in onze WBE is eerder beperkt, gezien de verblijfplaatsen beperkt zijn, alsook de kans op schade door de aanwezigheid van deze dieren.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

De voorjaarsstand van zowel grauwe gans ($\rho = 0,43$) als Canadese gans ($\rho = 0,95$) kende een stijgende trend in de periode 2013 – 2020 (Figuur 28).

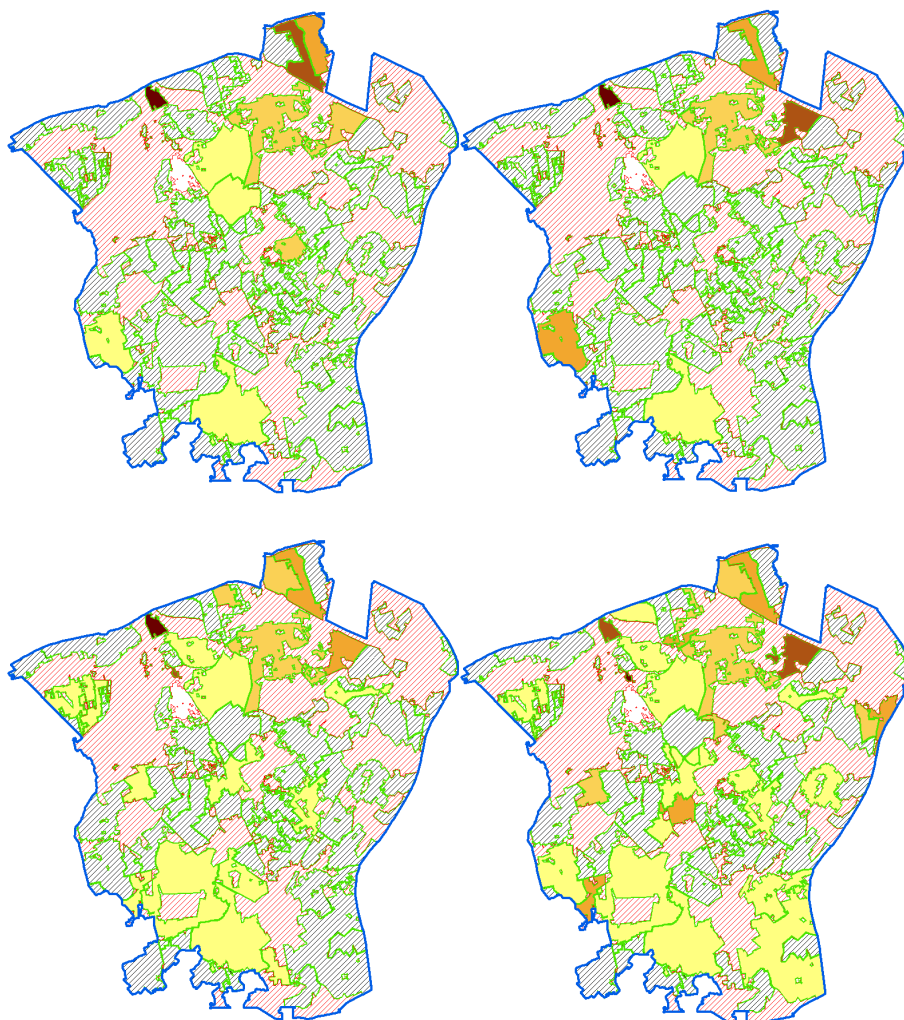
Het afschot van grauwe gans kende een stijgende trend ($\rho = 0,71$;Figuur 28). Het afschot van Canadese gans kende een stabiele trend ($\rho = -0,21$;Figuur 28).



Figuur 27 Evolutie van de voorjaarstellingen en het afschot van grauwe gans en Canadese gans.

Tabel 11 Samenvatting van de Spearmans rangcorrelatiecoëfficiënt (ρ) voor grauwe gans en Canadese gans over de hele monitoringsperiode.

ρ	ggans	Cgans
afschot	0,71	-0,21
voorjaar	0,43	0,95



Figuur 28 Interne spreiding van de voorjaarsstand (linksboven) en het afschot (rechtsboven) van grauwe gans en interne spreiding van de voorjaarsstand (linksonder) en het afschot (rechtsonder) van Canadese gans.

B.2 Valwild

Geen gegevens beschikbaar.

B.3 Schade

Er zijn geen exacte gegevens betreffende schade door Canadese gans en grauwe gans beschikbaar.

C. Doelstellingen

C.1 Populatie-doelstelling en doelstelling voor bejaaging

Er worden geen populatie-doelstellingen geformuleerd voor Canadese gans en grauwe gans.

Beide soorten zullen bejaagd worden tijdens erkenningsperiode 2022 - 2028.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

Er worden geen specifieke doelstellingen voor het beperken van valwild van Canadese gans en grauwe gans voorop gesteld.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

Beperken van de negatieve gevolgen voor landbouw.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

De tellingen zullen gebeuren tijdens de tellingen van wilde eend, door middel van visuele waarnemingen, geconcentreerd rond water-elementen. Alleen broedgevallen zullen nog genoteerd worden, om een duidelijk beeld te krijgen van de echte populatie in de WBE, eerder dan een beeld te hebben van de aantallen die op dat moment foerageren.

D.2 Revierversorging

Er worden geen maatregelen voor reviersverzorging genomen voor Canadese gans en grauwe gans.

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

Beide soorten zullen geschoten worden tijdens de periode van de gewone jacht, en indien nodig conform Artikel 57 van het Jachtvoorwaardenbesluit van 25 april 2014, ter voorkoming van schade aan natuurwaarde (o.a. wilde eend).

Indien dit nodig blijkt, zal overgegaan worden tot gewone jacht, bijzondere jacht en / of bestrijding om plaatselijk de schade te voorkomen / beperken. Bijzondere jacht of bestrijding zullen uitgevoerd worden nadat aan alle wettelijke formaliteiten is voldaan (vb. Code Goede Praktijk).

D.4 Voorkomen van valwild

Er worden geen maatregelen genomen om valwild van Canadese gans en grauwe gans te voorkomen.

D.5 Voorkomen van schade

Indien schade dreigt zullen de jagers op vraag van de landbouwer de bijzondere jacht en de bestrijding toepassen nadat de nodige formaliteiten en wettelijke bepalingen werden afgetoetst (vb. Code Goede Praktijk).

4.3.3 Smient en kievit

A. Kwaliteit van de habitat

A.1 Smient

In Vlaanderen is smient vooral belangrijk als doortrekker / overwinteraar. Het broedgebied ligt meer noordelijk en broedgevallen komen dan ook nauwelijks voor.

In de winter heeft smient nood aan open gebieden met veel grasland en grotere waterpartijen om te rusten. In onze WBE is, gezien zijn ligging in het Houtland, dergelijk biotoop afwezig.

De kwaliteit van het habitat is bijgevolg zeer laag.

A.2 Kievit

Kievit is een typische broedvogel van open weilanden en akkerland. Op heel wat plaatsen komt er dus geschikt habitat voor in de WBE. Wel dient vermeld te worden dat de intensieve landbouw voor heel wat schade zorgt tijdens de broed.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

Er werden geen voorjaarstellingen uitgevoerd van smienten of kieviten. Sporadisch gebeurde afschot op smient ter voorkomen van schade aan landbouwteelten, andere dan permanente graslanden. Dit gebeurde nog tot 2009. Nadien werd geen afschot meer geregistreerd.

Data van de interne spreiding zijn niet beschikbaar

B.2 Valwild

Er zijn geen gegevens betreffende het valwild van smient of kievit beschikbaar. Volgens de WBE is vooral landbouw en predatie een belangrijke oorzaak van het valwild van kievit.

B.3 Schade

Er zijn op dit moment geen gegevens betreffende schade veroorzaakt door smient of kievit beschikbaar. De schade die dreigde werd tijdig afgewend.

C. Doelstellingen

C.1 Populatie-doelstelling en doelstelling voor bejaging

In de komende erkenningsperiode zullen noch kievit, noch smient bejaagd worden binnen het werkingsgebied van de WBE.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

Er wordt geen specifieke doelstelling geformuleerd voor het voorkomen van valwild van smient of kievit.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

Beperken van de negatieve gevolgen van smient.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

Er zullen geen tellingen worden verricht van deze soorten.

D.2 Revierversorging

Er worden geen specifieke maatregelen van reviersverzorging genomen voor deze soorten.

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

Er zal geen populatiebeheer gebeuren.

D.4 Voorkomen van valwild

Er worden geen specifieke maatregelen genomen om het valwild van smient of kievit te reduceren. Maatregelen rond het voorkomen van predatie- en maaiverliezen, die worden genomen ter bescherming van de kleinwildpopulatie, komen ook deze soorten ten goede.

D.5 Voorkomen van schade

Uitvoeren van de bijzondere jacht conform de geldende openingstijden en voorwaarden opgenomen in de wetgeving.

4.4 Overig wild

4.4.1 Wild konijn

A. Kwaliteit van de habitat

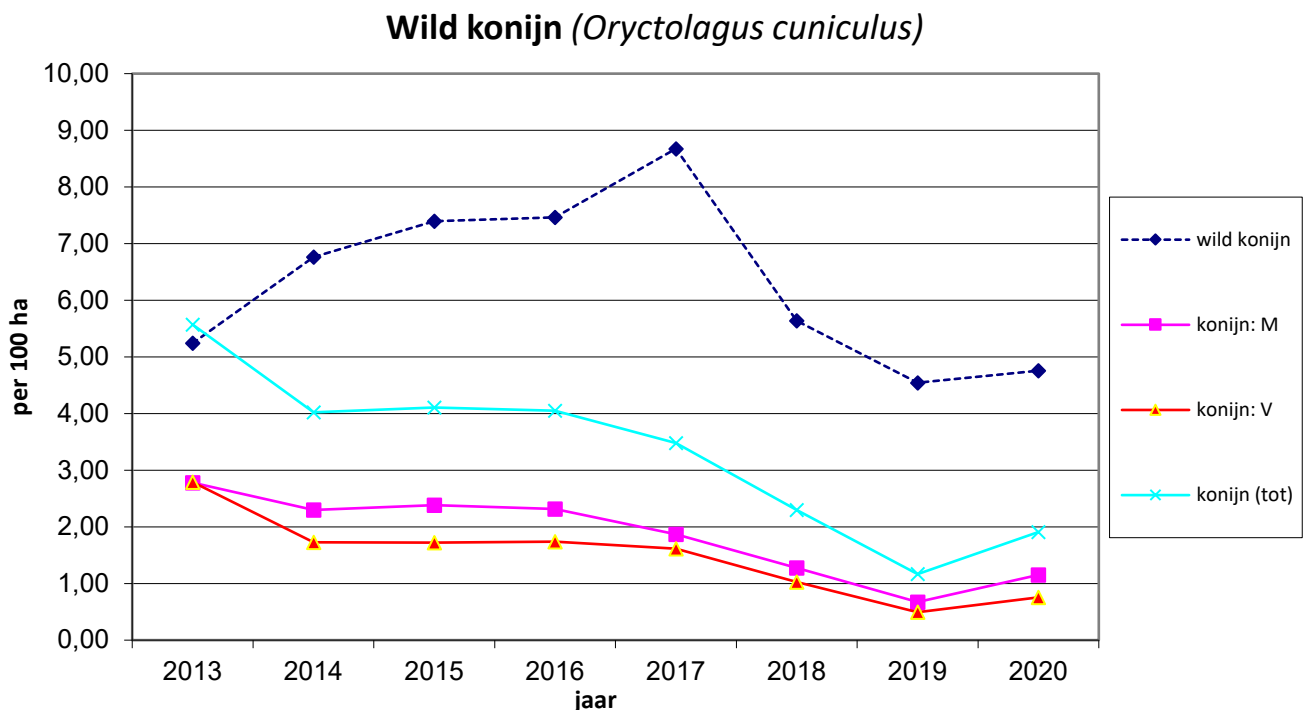
Konijn is een soort die in alle biotopen kan gedijen, doch hebben ze een voorkeur voor zandige gebieden. Vooral de grens tussen weilanden, akkers, houtkanten, bossen,... en een gedeelte van terrein met een lage begroeiing zijn voor deze dieren ideaal. In de WBE komt dergelijk biotoop en ondergrond regelmatig voor wat maakt dat konijn hier potentieel goed kan gedijen. Externe factoren als de regelmatig terugkerende ziekten, maar ook de predatiedruk zorgen ervoor dat de kwaliteit van het habitat eerder beperkt blijft.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

De voorjaarsstand van wild konijn kende een fluctuerende trend in de periode 2013 – 2020 ($\rho = -0,38$; *Figuur 30*).

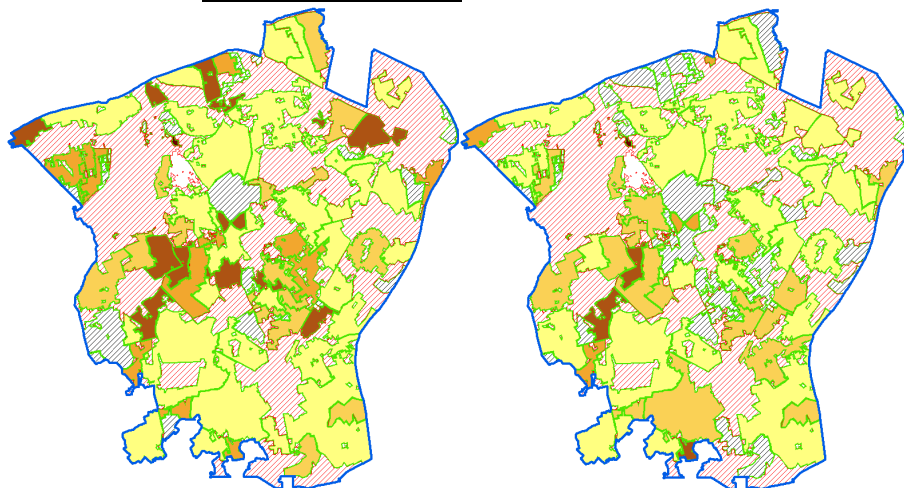
Het totale afschot van wild konijn kende een dalende trend in de periode 2013 – 2020 ($\rho = -0,90$; *Figuur 30*).



Figuur 29 Evolutie van de voorjaarstellingen en het afschot van wild konijn.

Tabel 12 Samenvatting van de Spearmans rangcorrelatiecoëfficiënt (ρ) voor wild konijn over de hele monitoringsperiode.

ρ	konijn	konijn: M	konijn: V
afschot	-0,90	-0,90	-0,90
voorjaar	-0,38		



Figuur 30 Interne spreiding van de voorjaarsstand (links) en het afschot (rechts) van wild konijn.

B.2 Valwild

Door het ontbreken van gebiedsdekkende data in de tijd wordt geen valwildanalyse uitgevoerd in dit faunabeheerplan.

B.3 Schade

Er zijn geen exacte gegevens betreffende schade door wild konijn beschikbaar.

C. Doelstellingen

C.1 Populatie-doelstelling en doelstelling voor bejaging

De WBE heeft weinig vat op de populatie aangezien deze fluctueert door ziektes. De WBE zou graag een wilde konijnenpopulatie behouden, rekening houdend met de schade die deze dieren kunnen veroorzaken.

Konijn zal bejaagd worden in erkenningsperiode 2022 - 2028.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

Er wordt geen specifieke doelstelling vooropgesteld voor het voorkomen van valwild van wild konijn.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

De konijnenpopulatie kan snel schommelen. Indien de kans op schadedoor konijn dreigt, zal de WBE deze landbouwschade trachten te voorkomen/beperken.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

De voorjaarsstand van konijn wordt jaarlijks geschat per afzonderlijk jachtterrein. Deze schatting gebeurt samen met de tellingen van haas.

D.2 Revierversorging

Er worden geen specifieke maatregelen van reviersverzorging genomen voor konijn. Konijn profiteert wel mee van maatregelen die worden uitgevoerd voor kleinwildsoorten.

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

Konijn wordt voornamelijk bejaagd tijdens de periode van de gewone jacht. Bij de jacht op konijn wordt rekening gehouden met de tijdens de jacht op het veld aanwezige aantal konijnen. Als de jager niet veel dieren ziet tijdens de jacht, zal hij ook het afschot verlagen. Meestal gebeurt er een sporadisch afschot van konijn.

Indien nodig, zal konijn bejaagd worden in de periode van de bijzondere jacht of via bestrijding.

D.4 Voorkomen van valwild

Er worden geen specifieke maatregelen genomen om valwild van wild konijn te voorkomen.

D.5 Voorkomen van schade

Afschot voornamelijk focussen op plaatsen waar de stand regelmatig hoog is in de zomer en waar zij schade kunnen aanrichten aan landbouwteelten.

Als ernstige schade veroorzaakt door konijn dreigt, zal bijzondere jacht en, indien nodig, bestrijding worden uitgevoerd.

4.4.2 Vos

A. Kwaliteit van de habitat

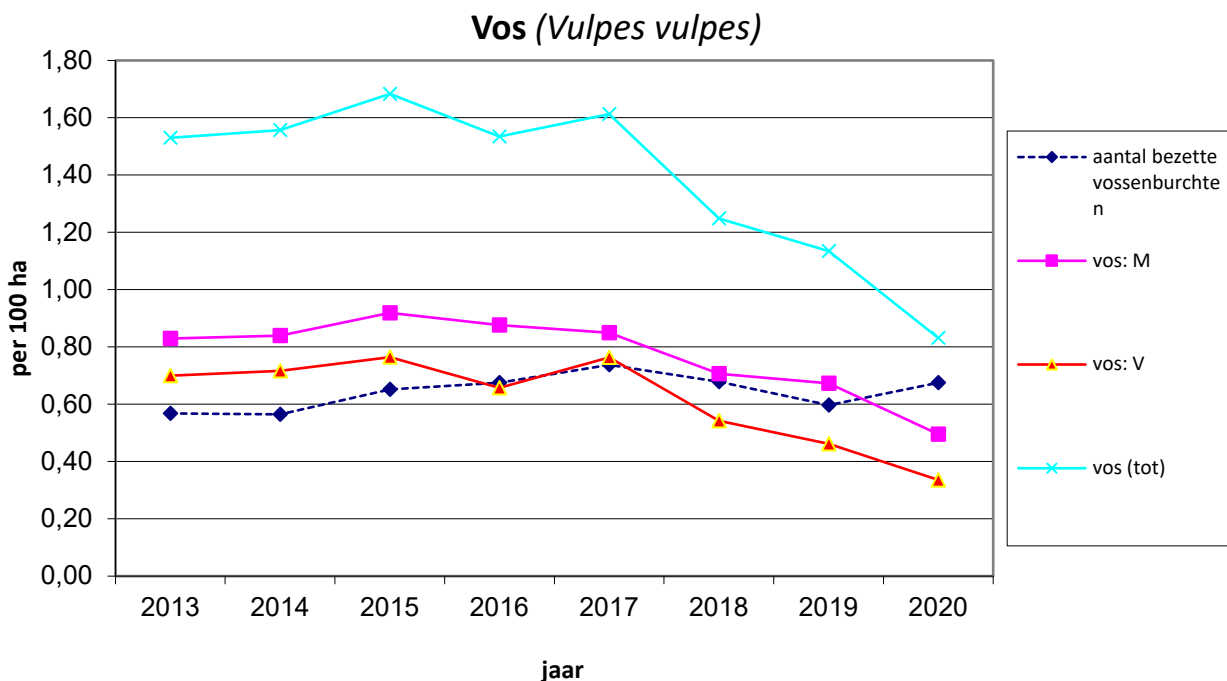
De vos is een toppredator. In de huidige ecosystemen zijn geen natuurlijke vijanden meer aanwezig. Hij heeft zich kunnen aanpassen aan de aanwezigheid van mensen. Een vos tegenkomen in de stad is al lang geen rariteit meer. Hij voedt zich met knaagdieren, maar ook jachtwild behoort tot zijn prooi. Tijdens de maanden december-januari-februari kan de moeder drachtig worden, en zich vestigen in een burcht. Daar zullen de jongen geworpen worden en opgroeien tot aan de zomer. Eens de zomer voor de deur, verlaat de vos de burcht en zoekt dekking in de open ruimte. Dekking zoals maïs, schuilhokken voor vee, grachten, stallen,... zijn aanwezig en vormen een goede basis voor het biotoop van de vos. Rekenen we daarbij de aanwezigheid van knaagdieren, grondbroeders, watervogels, zangvogels,... dan kunnen we stellen dat het hele werkingsgebied een goed habitat vormt voor vos.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

De voorjaarsstand van vos vertoonde een stijgende trend in de periode 2013 – 2020 ($\rho = 0,50$; *Figuur 32*).

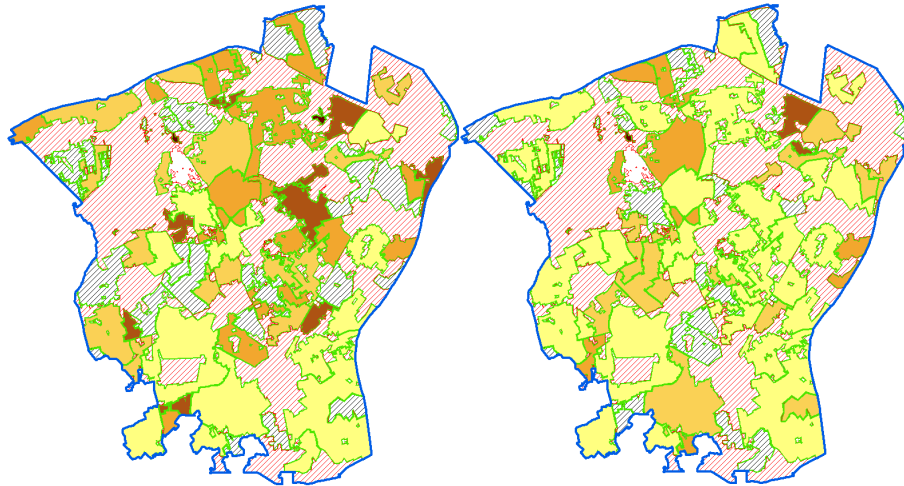
Het totale afschot van vos nam eerder af in dezelfde periode ($\rho = -0,64$; *Figuur 32*).



Figuur 31 Evolutie van de voorjaarstellingen en het afschot van vos.

Tabel 13 Samenvatting van de Spearmans rangcorrelatiecoëfficiënt (ρ) voor vos over de hele monitoringsperiode.

ρ	vos	vos: M	vos: V
afschot	-0,64	-0,62	-0,71
voorjaar	0,50		



Figuur 32 Interne spreiding van de voorjaarsstand (links) en het afschot (rechts) van vos.

B.2 Valwild

Door het ontbreken van gebiedsdekkende data in de tijd wordt geen valwildanalyse uitgevoerd in dit faunabeheerplan.

B.3 Schade

Vos is een predatorsoort die predeert op een reeks andere jachtwildsoorten zoals haas, patrijs, fazant, ... en kan daardoor de najaarsstand en de voorjaarsstand van deze wildpopulaties verlagen ('schade aan het wildbestand').

Een soortgelijk effect kan optreden bij andere prooisorten van vos. Met name grondbroeders zijn kwetsbaar voor predatie door vos. Daardoor kan bij sterke predatie schade aan de populaties van deze soorten optreden ('schade aan natuurwaarden').

Vos zorgt ook voor schade aan kippen, ganzen en neerhofdieren, vooral bij particulieren maar soms ook bij particuliere landbouwers ('schade aan landbouw en eigendommen').

C. Doelstellingen

C.1 Populatiedoelstelling en doelstelling voor bejaging

Er wordt geen specifieke populatiedoelstelling geformuleerd voor vos.

Vos zal bejaagd worden binnen het werkingsgebied van de WBE tijdens erkenningsperiode 2022 - 2028.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

Er worden geen doelstellingen geformuleerd om valwild van vos te voorkomen.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

De WBE zal trachten de schade door vos zoveel mogelijk te voorkomen/beperken. In de eerste plaats wordt hiermee bedoeld dat getracht zal worden de predatie op het wildbestand, en hiermee gekoppeld op niet-jachtwildsoorten, omlaag te halen. Op de tweede plaats zal getracht worden om de schade aan particuliere eigendommen (voornamelijk neerhofdieren) te beperken.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

In het voorjaar (februari-maart) wordt het aantal bezette vossenburchten geteld. Hierbij wordt gebruik gemaakt van visuele waarnemingen en de reukzin.

D.2 Revierversorging

Er worden geen maatregelen van reviersverzorging uitgevoerd voor vos.

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

Vos zal in hoofdzaak bejaagd worden tijdens de periode van de gewone jacht. In de toekomst zal er opnieuw getracht worden om vossendagen te organiseren vanuit de WBE evenals door elke individuele jachtgroep. Een vossendag zal uitgevoerd worden in de periode januari - februari, zo dicht mogelijk naar de datum van de sluiting van de gewone jacht.

Indien nodig zal bijzondere jacht en bestrijding uitgevoerd worden. Daartoe zal steeds aan alle wettelijke formaliteiten worden voldaan. De WBE informeert zijn leden op regelmatige basis over de wettelijke mogelijkheden die worden toegestaan.

Stimuleren van alle jagers om aan predatorcontrole te doen, door de realisatie van afschot. Alleen door ook de predatoren te reguleren kunnen wij als jagers kansen creëren voor onze jachtwildsoorten, maar ook voor menig Natura 2000 soort.

Bij ANB wordt verder aangedrongen om ook de vos in de overheidsdomeinen, onder meer 'Vloethemveld' te bejagen want al te veel wordt vastgesteld dat dit kweekvijvers zijn van waaruit de vossen ongebreideld uitzwermen naar de omliggende jachtvelden.

In de WBE lopen 2 proefprojecten met betonbuisvallen in 2 verschillende jachtgroepen. Deze betonbuisvallen werden mede gefinancierd door de WBE.

D.4 Voorkomen van valwild

Er worden geen maatregelen genomen om het valwild van vos te voorkomen.

D.5 Voorkomen van schade

De maatregelen onder *D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd* ruimte moeten volstaan om de schade veroorzaakt door vos te voorkomen / te beperken.

4.4.3 Houtduif

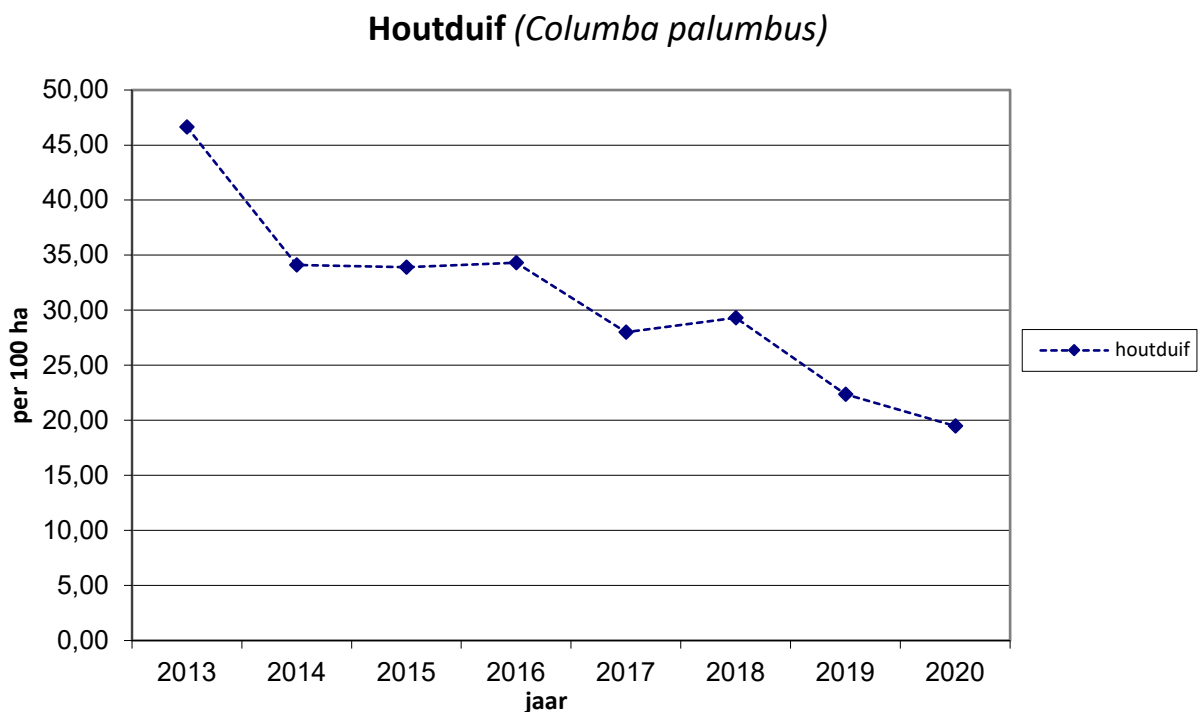
A. Kwaliteit van de habitat

Houtduiven komen voor in alle type habitat waar voedsel (lees akkers) en hoge bomen (rust en broed) voorkomen. In onze WBE komen beide gecombineerd voor, wat maakt dat het werkingsgebied van WBE Houtland een goed habitat vormt voor houtduif.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

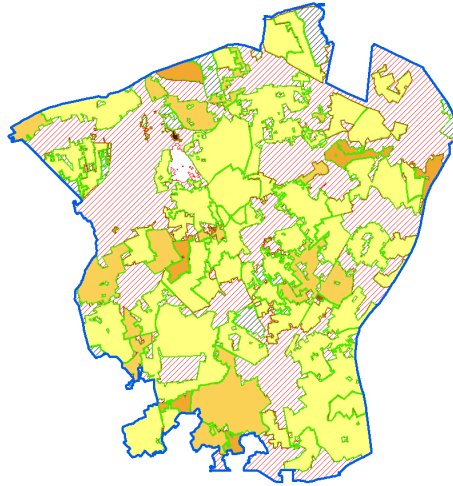
Het afschot van houtduif daalde in de periode 2013 – 2020 ($\rho = -0,90$; *Figuur 34*).



Figuur 33 Evolutie van het afschot van houtduif.

Tabel 14 Samenvatting van de Spearmans rangcorrelatiecoëfficiënt (ρ) voor het afschot van houtduif over de hele monitoringsperiode.

ρ	houtduif
afschot	-0,90



Figuur 34 Interne spreiding van het afschot van houtduif.

B.2 Valwild

Door het ontbreken van gebiedsdekkende data in de tijd wordt geen valwildanalyse uitgevoerd in dit faunabeheerplan.

B.3 Schade

Er zijn geen gegevens betreffende schade veroorzaakt door houtduif beschikbaar.

C. Doelstellingen

C.1 Populatiedoelstelling en doelstelling voor bejaging

Er wordt geen specifieke populatiedoelstelling voor houtduif naar voor geschoven.

Houtduif zal bejaagd worden binnen de WBE tijdens erkenningsperiode 2022 - 2028.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

Er wordt geen specifieke doelstelling geformuleerd voor het voorkomen van valwild van houtduif. Zij komt het meest voor als verkeersslachtoffer op wegen waar langs weerszijden bomen zijn aangeplant.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

De WBE zal trachten de landbouwschade door houtduif zo veel mogelijk te voorkomen/beperken en streeft dus naar een beperking van de negatieve gevolgen.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

Tot nog toe worden geen tellingen uitgevoerd van houtduif. Houtduiven zijn moeilijk te tellen, want ze zijn zeer mobiel en foerageren op grotere schaal dan het jachtterrein. Ook in de toekomst zullen er geen tellingen van houtduif worden uitgevoerd.

D.2 Revierversorging

Er worden geen maatregelen van reviersverzorging voorzien voor houtduif.

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

De WBE zal een afschot uitvoeren tijdens de periode van de gewone jacht. Dit afschot wordt uitgevoerd tijdens de jacht op andere soorten en via specifieke jacht op houtduif.

Jaarlijks wordt er op vraag van de provincie en de landbouwsector een 'duivenweekend' georganiseerd om het effect van afschot op de stand populatie te vergroten. Dit afschot vindt steeds plaats tijdens het laatste weekend van februari.

Uitvoeren van bijzondere jacht conform de vigerende wetgeving en na toepassing van de Code Goede Praktijk van 1 juli 2014.

D.4 Voorkomen van valwild

Er worden geen maatregelen genomen om het valwild van houtduif te voorkomen.

D.5 Voorkomen van schade

De WBE zal een afschot uitvoeren tijdens de periode van de gewone jacht. Dit afschot wordt uitgevoerd tijdens de jacht op andere soorten en via specifieke jacht op de houtduif.

Organisatie van 'duivenweekend'.

Uitvoeren van bijzondere jacht conform de vigerende wetgeving en na toepassing van de Code Goede Praktijk van 1 juli 2014.

4.4.4 Verwilderde kat

A. Kwaliteit van de habitat

De verwilderde kat is een generalistische soort die zich goed aanpast aan allerlei habitats. De vele boerderijen in het werkingsgebied hebben veelal een of meerder gedomesticeerde katten. Na reproductie stijgt hun aantal en zwermen zij vandaar uit over het hele gebied. Op dat moment worden het verwilderde katten. Hun voedsel bestaat uit knaagdieren, vogels, maar ook jachtwild. Omwille van de voortdurende input van nieuwe dieren en omwille van het feit dat zij voldoende voedsel kunnen vinden, kunnen we stellen dat het habitat in de WBE als gunstig kan bestempeld worden, hoewel de soort geenszins als inheems beschouwd kan worden.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

Gezien de strenge regels voor het reguleren van verwilderde katten is de afvangst van verwilderde katten in het werkingsgebied van WBE Houtland beperkt. Bijgevolg worden voorjaarstellingen en afschotcijfers niet verder besproken in dit faunabeheerplan.

B.2 Valwild

Er zijn geen data beschikbaar waardoor een valwildanalyse niet mogelijk is in dit faunabeheerplan.

B.3 Schade

Er zijn geen gegevens betreffende schade veroorzaakt door verwilderde kat beschikbaar.

Verwilderde kat is een predator die predeert op jachtwildsoorten zoals haas, patrijs, fazant, ... en kan daardoor de najaarsstand en de voorjaarsstand van deze wildpopulaties verlagen ('schade aan het wildbestand').

Een soortgelijk effect kan optreden bij beschermde soorten (vb. Kievit). Daardoor kan bij sterke predatie schade aan de populaties van deze soorten optreden ('schade aan natuurwaarden').

C. Doelstellingen

C.1 Populatiedoelstelling en doelstelling voor bejaaging

Er worden geen expliciete populatiedoelstellingen geformuleerd voor verwilderde kat.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

Er worden geen doelstellingen geformuleerd om valwild van verwilderde kat te voorkomen.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

Hoewel noodzakelijk in het totaalbeheer van een WBE, is de wetgeving op het reguleren van verwilderde katten dermate beperkend en onbruikbaar gemaakt, dat de WBE genoodzaakt is af te zien van het voorkomen van de schade. Er kan geen doel vooropgesteld worden, gezien hier geen efficiënte maatregelen kunnen aan verbonden worden.

D. Maatregelen

Er worden geen maatregelen voor verwilderde kat uitgewerkt, zolang de wetgeving niet voorziet in degelijke instrumenten. Dit neemt niet weg dat afzonderlijke jagers mogelijks toch actie kunnen ondernemen conform de vigerende wetgeving.

5 Overlast veroorzakende soorten

5.1 Kraaiachtigen

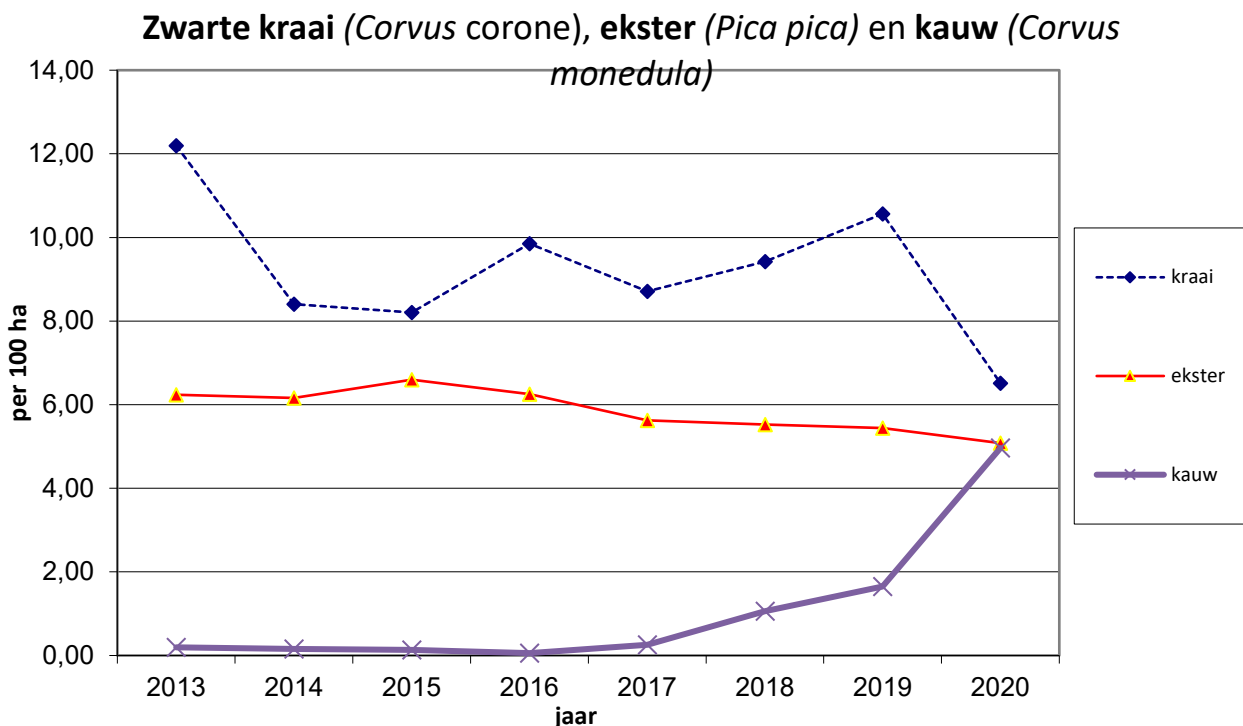
A. Kwaliteit van de habitat

Kraaiachtigen zijn generalistische soorten die zich aan allerlei landschappen kunnen aanpassen. Toch heeft ekster een voorkeur voor kleinschalige landschappen (eerder tuin- en parklandschappen), zwarte kraai voor halfopen en open landschappen en kauw voor halfopen landschappen. Binnen de bejaagde oppervlakte komen vooral open landbouwlandschappen voor en lijkt het habitat dan ook meer geschikt te zijn voor zwarte kraai en kauw.

B. Data

B.1 Voorjaarstellingen en afschotcijfers

Het afschot van zwarte kraai kende een fluctuerende trend in de periode 2013 – 2020 ($\rho = -0,26$; *Figuur 36*). Het afschot van ekster daalde doorheen de gehele monitoringsperiode ($\rho = -0,81$). Het afschot van kauw nam toe in dezelfde periode ($\rho = 0,76$).



Figuur 35 Evolutie van het afschot van zwarte kraai, ekster en kauw.

Tabel 15 Samenvatting van de Spearmans rangcorrelatiecoëfficiënt (ρ) voor het afschot van zwarte kraai, ekster en kauw over de hele monitoringsperiode.

ρ	zwarte kraai	ekster	kauw
afschot	-0,26	-0,81	0,76

B.2 Valwild

Er zijn geen gegevens betreffende het valwild van kraaiachtigen beschikbaar.

B.3 Schade

Er zijn geen expliciete cijfers betreffende de schade door kraaiachtigen beschikbaar.

C. Doelstellingen

C.1 Populatiedoelstelling en doelstelling voor bejaging

Er worden geen expliciete populatiedoelstellingen geformuleerd voor de zwarte kraai, ekster en kauw.

Zwarte kraai, ekster en kauw zullen gereguleerd worden volgens de bepalingen van het Soortenbesluit.

C.2 Doelstelling voor het voorkomen van valwild

Er worden geen doelstellingen geformuleerd om valwild van zwarte kraai, ekster en kauw te voorkomen.

C.3 Doelstelling voor het voorkomen van schade

Zwarte kraai en ekster zijn predatorsoorten die enorme schade kunnen aanbrengen aan de wildstand, maar ook aan zangvogels, grondbroeders, ... Om deze negatieve gevolgen te beperken, zal voor al deze soorten een predatorcontrole worden uitgevoerd. Voor beide soorten speelt in hun regulering ook de beperking van de landbouwschade een belangrijke rol.

De doelstelling voor kauw is de beperking van belangrijke schade aan professioneel geteelde gewassen.

D. Maatregelen

D.1 Uitvoeren van tellingen

De WBE zal deze overlastsoort opvolgen door middel van vangst- en afschotcijfers. Deze cijfers worden jaarlijks verzameld via het wildrapport.

D.2 Revierversorging

Er worden geen maatregelen van reviersverzorging genomen voor zwarte kraai, ekster en kauw.

D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd

Zwarte kraai, ekster en kauw zullen gereguleerd worden volgens de bepalingen van het Soortenbesluit.

Om de negatieve effecten van de zwarte kraai en ekster te beperken worden volgende maatregelen getroffen:

- Bestrijding van volgende soorten om belangrijke schade aan professioneel geteelde gewassen te voorkomen: zwarte kraai, ekster en kauw
- Bestrijding van volgende soorten om wilde fauna en flora te beschermen, of de natuurlijke habitats in stand te houden: zwarte kraai en ekster

Zwarte kraaien en eksters zijn predatorsoorten die prederen op eieren en juvenielen van een reeks jachtwildsoorten zoals de haas, patrijs en de fazant. Hierdoor hebben zij een impact op de najaarsstand, de voorjaarstand en soms zelf op het behoud van een doelsoort. In wetenschappelijke studies is al meermaals aangetoond dat een predatorcontrole van onder andere zwarte kraai en ekster een positief effect heeft op populaties van wildsoorten (Tapper et al. 1996¹). Een soortgelijk effect kan optreden bij andere prooisorten van zwarte kraaien en eksters. Bij sterke predatie kunnen de aangroei en/of de aantallen van deze prooisorten negatief beïnvloed worden. Een predatorcontrole met kraaiachtigen als één van de focuspunten kan ook voor deze soorten een meerwaarde betekenen (Fletcher et al. 2010²).

De regulering zal steeds, conform bijlage 3 van het Soortenbesluit en onder een goedgekeurde afwijking uitgevoerd worden als er geen andere bevredigende oplossing bestaat en volgens de voorwaarden die hierin bepaald zijn. Volgende preventieve maatregelen werden reeds uitgetoetst in de WBE:

- Preventieve maatregelen voor het voorkomen van landbouwschade:
 - de plaatsing van minstens tien vlaggen, ballonnen of linten per hectare, zo veel mogelijk verspreid over het terrein
 - de overkapping of overdekking van het perceel of veld met vogelnetten, gaas of stevige plastic om de oogst, de geoogste producten en de gewassen te beschermen
 - de plaatsing van minstens één imitatie van een vliegende roofvogel per twee hectare
 - de plaatsing van één gaskanon per tien hectare, waarbij het veld gedekt wordt door het geluid van het kanon
 - de plaatsing van minstens één afschrikkende pop per hectare
- Preventieve maatregelen voor de bescherming van fauna en flora:
 - bosbeheermaatregelen gericht op het tot stand komen van natuurlijke verjonging, een kruidlaag en een struiklaag, creatie van bosranden, ... Op die manier probeert de WBE meer dekking en schuilmogelijkheden te voorzien voor de wilde fauna
 - beheer van graslanden d.m.v. uitgesteld maaibeheer. Dit om gedurende langere periodes meer dekking en schuil mogelijkheden te creëren voor de wilde fauna
 - afspraken met landbouwers om her en der in het gebied een hoekje landbouwgrond ongemoeid te laten, waar grassen en ruigtekruiden zorgen voor dekking en schuilmogelijkheden voor de wilde fauna, samenwerking met landbouwers om maaiverliezen tegen te gaan
 - aanleg van fauna-akkers en faunaranden

¹ Tapper, S.C., Potts, G.R. & Brockless, M.H. (1996). The effect of an experimental reduction in predation pressure on the breeding success and population density of grey partridges *Perdix Perdix*. *Journal of Applied Ecology*, 33, 965-978.

² Fletcher K., Aebischer N.J., Baines D., Foster R. en Hoodless A.N. (2010). Changes in breeding success and abundance of ground-nesting moorland birds in relation to the experimental deployment of legal predator control. *Journal of Applied Ecology*, 47, 263-272.

- aanleg van heggen of houtkanten
- predatorcontrole op vos conform de jachtwetgeving

De leden van de WBE zullen een afschot blijven uitvoeren op zwarte kraai, ekster en kauw. Daarnaast worden zwarte kraaien en eksters ook met behulp van trechters vallen gevangen. Voor de regulatie van de eksterpopulatie wordt bijkomend gebruik gemaakt van Larsen-kooien.

De leden van de WBE worden blijvend gestimuleerd om predatiecontrole uit te voeren.

Organisatie van zwarte kraai/eksterdagen tegen het einde van het jachtseizoen op houtduif. De organisatie gebeurt veelal tussen een aantal jachtgroepen.

Bij het uitvoeren van de bestrijding zal gebruik gemaakt worden van het vuurwapen, trechterval en Larsen-kooien. Jaarlijks zullen hierbij de volgende aantallen ingezet worden:

- **75 trechtersvallen** verspreid over het bejaagbaar grondgebied van de gehele WBE.
- **150 Larsen-kooien** verspreid over het bejaagbaar grondgebied van de gehele WBE.

Zij worden steeds voorzien van een weersbestendig plaatje waarop de wettelijke verplichtingen vermeld staan: de naam van de te bestrijden soort, het telefoonnummer van het agentschap alsook, in voorkomend geval, het jachtverlofnummer van de plaatser van de val leesbaar vermeld staan. Daarnaast wordt ook de volgende tekst op het plaatje vermeld: "Deze val is geplaatst conform de uitvoeringsmodaliteiten van het Soortenbesluit van 15 mei 2009, bijlage 3"

Trechtersvallen en Larsen-kooien mogen alleen vangklaar worden opgesteld in de periode 16 februari tot en met 15 oktober.

D.4 Voorkomen van valwild

Er worden geen maatregelen genomen om valwild van zwarte kraai, ekster en kauw te voorkomen.

D.5 Voorkomen van schade

De maatregelen genomen onder *D.3 Populatiebeheer in ruimte en tijd* moeten volstaan om particuliere schade te voorkomen.

6 Projecten

6.1 Onderhoud van houtkanten

De WBE wilt beroep doen op een projectsubsidie voor het uitvoeren van hakhoutbeheer van houtkanten op 2 locaties (3 percelen) in jachtterrein 10500057. De te onderhouden houtkanten zijn gelegen nabij het 'Groenhovebos'. De houtkanten fungeren als stapstenen binnen het landbouwgebied grenzend aan het bos. De voorbije jaren werd door de eigenaar geïnvesteerd in de aanleg van bos, heggen, bomenrijen en poelen. Zo kaderen deze beheermaatregelen in de doelstelling om het historisch gevarieerd landbouwlandschap te herstellen.

De WBE zal erop toezien dat de voorwaarden van deze subsidie worden nageleefd:

Om in aanmerking te komen voor deze subsidie moet het onderhoud van de houtkant gebeuren over een minimale lengte van 100 m. Het onderhoud van houtkanten wordt enkel gesubsidieerd in de groengebieden, bosgebieden, natuurontwikkelingsgebieden, parkgebieden, agrarische gebieden, alle gebieden met als nabestemming één van de voornoemde bestemmingen en de met die gebieden vergelijkbare bestemmingsgebieden aangewezen in de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening.

Een houtkant is een strook die bestaat uit 1 tot 3 rijen struiken die niet gesnoeid wordt maar waar een hakhoutbeheer wordt toegepast. Om de 5 à 10 jaar wordt de houtkant tot tegen de grond gekapt. In een houtkant van meerdere rijen wordt soms ook gedund.

Plaats: 2 locaties (3 percelen) in jachtterrein 10500057:

Locatie 1: 31522D0438/00_000

Locatie 2: 31522D0222/00D000 en 31522D1081/00D000

Planning: de houthoutbeheerwerken staan gepland in de winter van 2022 – 2023.

Kostenraming:

Locatie 1 bevat 1566 m² aan houtkanten. Volgens formule ANB zou dit uitkomen op een subsidie van 15,66 are x € 21 per jaar = € 328,86

Locatie 2 bevat 1350 m² aan houtkanten. Volgens formule ANB zou dit uitkomen op een subsidie van 13,50 are x € 21 per jaar = € 283,50

Bewijsstukken: situeringsplan met kadastrale gegevens van de te onderhouden percelen dienen elk jaar in het voorjaar overgemaakt te worden aan het ANB, controle ter plaatse

6.2 Inzaaien van landbouwgronden of akkerranden met kruidenmengsels voor wildsoorten

Jaarlijks zal een totale oppervlakte van minstens 1,5 ha landbouwgrond worden ingezaaid met een kruidenmengsel voor wildsoorten verspreid over de WBE. Het kruidenmengsel bestaat voor minstens 50 % uit brassica-soorten (bv.: boerenkool, raapzaad, radijs, bladrammenas, gele mosterd, ...), granen, gierstmelde, lijnzaad of pluimgierst en zal maximaal 1 % maïs bevatten.

De WBE zal erop toezien dat de voorwaarden van deze subsidie worden nageleefd:

- 1) De ingezaaide landbouwgrond die in aanmerking komt voor subsidiëring, kan samengesteld zijn uit meerdere percelen die elk minimaal 3 m breed en 10 m lang zijn. Elk ingezaaid perceel op zich komt slechts in aanmerking voor subsidiëring voor maximaal 0,5 ha. In totaal wordt minstens 0,25 ha ingezaaid verspreid over de WBE.
- 2) Het ingezaaide mengsel mag maximaal slechts 1 % maïs bevatten. Het gebruik van insecticiden en met fungiciden e.d. behandeld zaaigraan is niet toegestaan. Mechanische onkruid bestrijding verdient de voorkeur. Het gebruik van herbiciden wordt afgeraden. De landbouwgronden of akkerranden met kruidenmengsels die werden aangelegd moeten minstens tot 31 maart blijven staan.
- 3) Er worden geen subsidies verleend indien er een beheerovereenkomst voor het perceel werd afgesloten.

Plaats: de inzaai zal jaarlijks gebeuren in jachtterreinen 10500012, 10500057 en 10500065. De percelen en de oppervlakte die zal ingezaaid worden kan jaarlijks variëren.

Planning: jaarlijks zal er ingezaaid worden van mei tot augustus.

Kostenraming: er zal gebruik gemaakt worden van de forfaitaire subsidie van 1.500 €/ha.

Bewijsstukken: situeringsplan met kadastrale gegevens van de ingezaaide percelen dienen elk jaar vóór 1 april overgemaakt te worden aan het ANB, controle ter plaatse

Interne verdeling van de subsidie: de WBE zal de ontvangen subsidie jaarlijks verdelen over de 3 jachtterreinen pro rata de door ANB jaarlijks vastgestelde ingezaaide oppervlakte.

6.3 Aankoop van wildreflectoren

WBE Houtland doet heel wat inspanningen om aanrijdingen met grof wild te voorkomen. Tijdens de aankomende erkenningsperiode wil de WBE zich blijven engageren om maatregelen te nemen om aanrijdingen met grof wild te voorkomen. Daartoe doet ze beroep op een projectsubsidie i.h.k.v. dit faunabeheerplan voor de aankoop en plaatsing van wildreflectoren op kwetsbare locaties voor grof wild in het werkingsgebied van de WBE. De plaatsing van wildreflectoren zal altijd gebeuren in samenspraak met de bevoegde instantie.

Plaats: op kwetsbare locaties voor groot wild in het werkingsgebied van de WBE.

Planning: afhankelijk van de vraag van leden worden jaarlijks door de WBE wildreflectoren aangekocht en geplaatst in de loop van de erkenningsperiode.

Kostenraming: de WBE zal beroep doen op de subsidieregeling van het ANB van 50% van het factuurbedrag van de wildreflectoren.

Bewijsstukken: een jaarlijkse bevestiging aan het ANB vóór 1 april van het geplande project.

Tabel 16 Overzicht van de geschatte jaarlijkse subsidie in € van het Agentschap voor Natuur en Bos voor WBE Houtland.

	Onderhoud houtkanten	Inzaai kruidenmengsels	Aankoop wildreflectoren	Jaartotaal
2023	600	900		1500
2024		1300	200	1500
2025		1300	200	1500
2026		1300	200	1500
2027		1300	200	1500
2028		1300	200	1500

7 Werking van de WBE

7.1 Interne werking van de WBE

Eén van de doelstellingen waarvoor WBE Houtland werd opgericht, is de onderlinge samenwerking en goede verstandhouding tussen de toegetroeden leden te bewerkstelligen en een optimale weidelijke jacht te bevorderen. Volgende activiteiten moeten deze stelling onderbouwen:

- Enkele jaren geleden kocht de WBE fluohesjes, alsook petjes met het logo van de WBE aan. Deze werden verdeeld onder de drijvers en jagers binnen de WBE. Bij de organisatie van grote evenementen waar de WBE vertegenwoordigd wordt, worden deze gedragen. De overblijvende stock wordt gebruikt om uit te delen aan deelnemers die niet voorzien zijn van een veiligheidshesje. De WBE herinnert de leden er ook steeds aan dat het dragen van een veiligheidsvestje in het belang van een veilige jacht sterk aanbevolen is.
- Jaarlijks organiseren van een ‘duivenweekend’ om de landbouwschade tijdens de zomer reeds zo veel mogelijk te beperken. Elke jager van de WBE wordt uitgenodigd om tijdens het laatste weekend van februari, houtduiven te strekken. Na afloop wordt het resultaat op een centraal punt besproken. Deze activiteit gebeurt op vraag van de Provincie.
- Jaarlijks wordt er door de WBE een nieuwjaarsreceptie gehouden waarop de leden van de WBE uitgenodigd zijn. Deze nieuwjaarsreceptie wordt steeds na een Algemene Vergadering gehouden.
- In 2008 werden door de WBE voederemmers voor de patrijs en fazant aangekocht en verdeeld onder de leden. Dit was enerzijds een vorm van financieren van het wildbeheer in de WBE, alsook een vorm van stimuleren tot een verbeterd beheer, waarbij de wilde fauna welvaart.
- Er zijn in de WBE al dan niet beëdigde jachtwachters aanwezig. Zij zorgen voor de bewaking van de jachtvelden en de bestrijding van wildsoorten die schade berokkenen. De beëdigde jachtwachters die door een lid van de WBE werden aangesteld kunnen aan de WBE een financiële bijdrage vragen waarbij er de helft van het inschrijvingsgeld voor een door de overheid erkende cursus jachtwachter terugbetaald wordt. Dit wordt slechts gedaan indien de Raad van Bestuur het individueel dossier heeft goedgekeurd en mits de volgende documenten zijn voorgelegd:
 - voor een cursus tot het bekomen van het attest nodig om als beëdigd jachtwachter aangesteld te worden: bewijs van inschrijving en betaling cursus, bewijs van slagen, bewijs van beëdiging op een jachtveld aangesloten bij de WBE in opdracht van een lid van de WBE.
 - voor een bijscholingscursus jachtwachter: bewijs van inschrijving en betaling cursus, bewijs van aanwezigheid.
- Sedert enige jaren loopt tussen 15 september en 15 oktober van elk jaar een gecoördineerde actie stroperijbestrijding in samenwerking met de politiezones “Kouter” en “Het Houtsche”. Hierbij bewaken de leden en bijzondere veldwachters ieder jaar de verschillende jachtvelden. Het systeem bestaat erin dat in deze kwetsbare periode, in het werkgebied van de WBE, jachtrechthouders, medejachtrechthouders, medejagers en sympathisanten in hun eigen jachtgebied aanwezig zijn, na voorafgaande mededeling aan de politiedispatching en onder leiding van de WBE die het toezicht intern organiseert en

de gegevens voorafgaandelijk mededeelt aan de politiedispatching. Ook de bijzondere veldwachter zal enkel actief zijn in het gebied waarvoor hij is aangesteld.

7.2 Externe werking van de WBE

WBE Houtland is sterk begaan met het faunabeheer. Om tot een optimaal beheer te komen, is kennis over het buitengebeuren en tevens ook kennisgeving aan de bevolking een belangrijke troef. Onderstaande voorbeelden zijn een greep uit de belangrijkste acties die de WBE onderneemt om samenwerking met derden te bewerkstelligen, alsook informatie te verzamelen om ons eigen beheer bij te stellen.

- De WBE is vertegenwoordigd in de milieuraad van de gemeenten Torhout, Ichtegem, Zedelgem en Gistel.
- De WBE is aangesloten bij het Provinciaal Comité HVV van West-Vlaanderen.
- De WBE is vertegenwoordigd in de reewildwerkgroep van West-Vlaanderen.
- Er is een nauwe samenwerking met het Regionaal Landschap Houtland. Recent werd een samenwerking opgestart rond een faunabeheerplan dat het RLH voor de regio wenst op te stellen. Hierbij werden 20 (voornamelijk IHD) soorten werden aangeduid als focus. Patrijs is één van deze soorten. Door onze samenwerking zijn we in staat onze, maar ook deze van RLH, samen te brengen tot een optimale verbetering van de natuur.
- Er is een samenwerking met de Vlaamse Landmaatschappij.
- INAGRO organiseert op regelmatige basis onderzoek naar allerlei maatregelen ter ondersteuning van landbouw. Het beheer van everzwijn en houtduif zijn daarbij voorbeelden waarbij de jachtsector nauw betrokken is. Zij voorzien de nodige financiële ondersteuning, terwijl de WBE inspanningen levert om het beheer te optimaliseren. Zo zal in de nabije toekomst een wetenschappelijk project met INAGRO en de Provincie West-Vlaanderen over de periode 2016-2019 uitgevoerd worden voor het afvangen van everzwijnen met vangkooien rond 'Vloethemveld'.
- Leden van de WBE zijn lid van de Bosgroep Houtland. Hun expertise wordt aangewend om in te zetten op een duurzaam bosbeheer, terwijl onze expertise die meer gericht is op faunabeheer kan gecombineerd worden. deze bevindingen worden gedeeld met de bosgroep.
- Op vraag van scholen in en rond het werkingsgebied worden sporadisch lessen georganiseerd waarbij het wildbeheer centraal staat.
- Sinds 1996 wordt er jaarlijks op de derde zaterdag van maart door de WBE een zwerfvuilophalingsdag georganiseerd. Deze actie gebeurt steeds in samenwerking met een gemeente, hierbij wisselen de gemeenten Torhout, Zedelgem en Ichtegem elkaar beurtelings af. Het zwerfvuil wordt over de gehele WBE verzameld maar het zwerfvuil wordt gedeponeerd in de gemeente die dat jaar meewerkt en dus containers voorziet. Op het einde van deze dag voorziet de WBE een receptie.
- De WBE engageerde zich in een regelmatig overleg aangaande everzwijnproblematiek in en rond 'Vloethemveld'. Dit overleg gebeurt samen met de Provincie West-Vlaanderen, ANB, Landbouw en het gemeentebestuur van Zedelgem. Dit overleg heeft doorheen de tijd gezorgd voor een verbetering van de onderlinge relatie.

- De WBE gaat in overleg met plaatselijke natuurverenigingen. Een voorbeeld hiervan is een bezoek aan biotoop verbeterende maatregelen in het werkingsgebied van de WBE, waarbij conservators van Natuurpunt een beter beeld krijgen van faunabeheer op zich.
- De WBE werkte jaarlijks mee aan het Trichine en echinococcus onderzoek van het ANB, waarbij kadavers van vossen werden aangeleverd.

Bijlage A: Lijst van de jachtrechthouders en oppervlakte van de jachtterreinen

jachtplan- nummer	oppervlakte		lid- jachtrechthouder		adres				
			voornaam	achternaam	straat	nr.	bus	postnr.	gemeente
10500001	118,24	ha	Hendrik	Ameel	Steenbakkerstraat	9		8470	Gistel
10500002	381,89	ha	Ivan	Kimpe	Staatsbaan	94A		8610	Handzame
10500003	210,00	ha	Robert	Logghe	Snellegemstraat	18		8480	Zerkegem
10500004	62,93	ha	Dirk	Tubbe	Boswachterslaan	10		8680	Koekelare
10500005	67,11	ha	Robert	Logghe	Snellegemstraat	18		8480	Zerkegem
10500006	665,24	ha	André	Demeyere	Manpadstraat	6		8510	Bellegem
10500007	182,86	ha	Astrid	de Busschere	Woudweg naar loppem	2		8490	Snellegem
10500008	219,45	ha	Bernard	Haspeslagh	Torhoutsesteenweg	620		8200	Brugge
10500009	397,16	ha	Kamiel	Buffel	Brugsesteenweg	30		8433	Middelkerke
10500011	95,80	ha	Thierry	Van Caloen	Rolleweg	7		8210	Loppem

10500012	111,12	ha	Bram	Naessens	Bruggestraat	70	8730	Oedelgem
10500014	73,27	ha	Walter	Rommel	Noordforeest	9	8800	Roeselare
10500015	196,92	ha	Danny	Vereecke	Roeselaarseweg	46	8820	Torhout
10500016	174,58	ha	Luc	Rogiers	Bergenstraat	94	8020	Ruddervoorde
10500017	56,80	ha	Walter	Wybo	Kozijnhoekstraat	12	8750	Wingene
10500018	206,92	ha	Luc	Rogiers	Bergenstraat	94	8020	Ruddervoorde
10500019	122,01	ha	Roger	Denoo	De Maerestraat	17	8211	Aartrijke
10500020	266,42	ha	Bart	Foré	Zeeweg Zuid	21	8211	Aartrijke
10500021	308,12	ha	Sylvie	Meuris	Frederik Sanderlaan	7	8200	Brugge
10500022	60,88	ha	Joris	Dehaemers	Bakvoordestraat	6	8820	Torhout
10500023	50,10	ha	Roger	Denoo	De Maerestraat	17	8211	Aartrijke
10500025	11,45	ha	Yves Jean R	Colle	Kleverstraat	5	8340	Damme
10500026	97,07	ha	Christin	Bonny	Zerkegemstraat	10	8480	Bekegem

10500030	123,12	ha	Kris	Gevaert	Vaartstraat	7	8470	Gistel
10500032	147,34	ha	Jerry	Rogiers	Keibergstraat	37	8820	Torhout
10500034	108,90	ha	Christian	Dupulthys	Zeemeeuwstraat	27	8480	Ichtegem
10500035	297,28	ha	Christian	Dupulthys	Zeemeeuwstraat	27	8480	Ichtegem
10500036	127,93	ha	Joris	Dehaemers	Bakvoordestraat	6	8820	Torhout
10500037	72,08	ha	Roger	Denoo	De Maerestraat	17	8211	Aartrijke
10500038	89,54	ha	Hendrik	Van Steenkiste	Steenstraat	76	8820	Torhout
10500039	335,69	ha	Luc	Bolle	Arthur Coussenstraat	78	8480	Ichtegem
10500040	351,56	ha	Jurgen	Devrome	Ramboutstraat	33	8600	Diksmuide
10500043	843,20	ha	Jean-Jacques	Matthieu de Wynendaele	Oostendestraat	390	8820	Torhout
10500044	107,28	ha	Willy	Devrome	Provinciebaan	58 a	8680	Bovekerke
10500045	66,35	ha	Jan	Dumalin	Dianadreef	10	8200	Brugge
10500047	232,32	ha	Bart	Foré	Zeeweg Zuid	21	8211	Aartrijke

10500048	707,59	ha	Wilfried	Vanhaerens	Slarinweg	4	8820	Torhout
10500049	267,95	ha	Hendrik	Ameel	Steenbakkerstraat	9	8470	Gistel
10500050	62,93	ha	Jan	Cinjaere	Grand Rue Merny	87	6850	Paliseul
10500051	134,68	ha	Ivan	Sypré	Terluchtestraat	53	8020	Waardamme
10500053	54,82	ha	Ivan	Vanderhaeghe	Bedelfstraat	5	8750	Wingene
10500054	152,21	ha	Dany	Debaene	Pastorijstraat	15	8750	Zwevezele
10500055	967,38	ha	Patrick	Sap	Kerkstraat	86	8820	Damme
10500056	132,63	ha	Luc	Vansevenant	Roesdammestraat	13	8630	Veurne
10500057	311,42	ha	Patrick	Trio	Ernest Claeslaan	46	8820	Torhout
10500061	101,75	ha	Stephan	d'Aussy	Papeplekkedreef	10	8820	Torhout
10500062	219,38	ha	Bart	Foré	Zeeweg Zuid	21	8211	Aartrijke
10500063	162,14	ha	Jerry	Rogiers	Keibergstraat	37	8820	Torhout
10500064	508,44	ha	François	Blontrock	Sint-Pieterskaai	72 2	8000	Brugge

10500065	53,86	ha	Bram	Naessens	Bruggestraat	70	8730	Oedelgem
10500066	177,60	ha	Rik	Bolle	Keibergstraat	32	8480	Ichtegem
10500068	92,49	ha	Christin	Bonny	Zerkegemstraat	10	8480	Bekegem
10500069	107,86	ha	Patrick G.	Daenens	Warandestraat	1	8820	Torhout
10500071	70,03	ha	Bart	Foré	Zeeweg Zuid	21	8211	Aartrijke
10500072	340,03	ha	Marc	Vanhoutte	Eernegemsestraat	115	8211	Aartrijke
10500073	79,22	ha	Kris	Devlamynck	Veldhoekstraat	144	8020	Waardamme
10500074	15,39	ha	Kris	Devlamynck	Veldhoekstraat	144	8020	Waardamme
10500075	56,91	ha	Bart	Foré	Zeeweg Zuid	21	8211	Aartrijke
10500076	110,57	ha	Bart	Foré	Zeeweg Zuid	21	8211	Aartrijke
10500077	71,95	ha	Marnix	Veryser	Makeveldstraat	27	8610	Kortemark
10500081	128,19	ha	François	Blontrock	Sint-Pieterskaai	72	2 8000	Brugge
10500082	67,49	ha	Rik	Vervaecke	Poorterijstraat	3	8211	Aartrijke

10500083	8,46	ha	Rik	Vervaecke	Poorterijstraat	3	8211	Aartrijke
10500084	7,64	ha	Rik	Vervaecke	Poorterijstraat	3	8211	Aartrijke
10500085	39,87	ha	Kamiel	Buffel	Brugsesteenweg	30	8433	Middelkerke
10500086	125,50	ha	Heidi	Segaert	Torhoutsesteenweg	78	8210	Zedelgem
10500087	236,14	ha	Heidi	Segaert	Torhoutsesteenweg	78	8210	Zedelgem
10500088	21,52	ha	André	Demeyere	Manpadstraat	6	8510	Bellegem
10500089	0,54	ha	André	Demeyere	Manpadstraat	6	8510	Bellegem
10500090	50,77	ha	Roger	Denoo	De Maerestraat	17	8211	Aartrijke
10500091	2,58	ha	Roger	Denoo	De Maerestraat	17	8211	Aartrijke
10500092	1,60	ha	Roger	Denoo	De Maerestraat	17	8211	Aartrijke
10500093	3,66	ha	Roger	Denoo	De Maerestraat	17	8211	Aartrijke
10500094	246,86	ha	Nigel	Van Pamel	Sparestraat	2	8470	Zevokote
10500095	37,76	ha	Nigel	Van Pamel	Sparestraat	2	8470	Zevokote

10500097	8,40	ha	Nigel	Van Pamel	Sparestraat	2	8470	Zevekote
10500102	28,61	ha	Kris	Gevaert	Vaartstraat	7	8470	Gistel
10500103	7,48	ha	Kris	Gevaert	Vaartstraat	7	8470	Gistel
10500104	3,59	ha	Kris	Gevaert	Vaartstraat	7	8470	Gistel
10500105	58,70	ha	Dirk	Defloo	Aartrijksestraat	82	8211	Aartrijke
10500106	186,84	ha	Thomas	Vyvey	Aartrijkestraat	52	8480	Eernegem
10500107	0,66	ha	Roger	Denoo	De Maerestraat	17	8211	Aartrijke
10500108	131,49	ha	Noël	Sanders	Aartrijksestraat	97	8211	Aartrijke
10500109	4,26	ha	Noël	Sanders	Aartrijksestraat	97	8211	Aartrijke
10500110	1,93	ha	Noël	Sanders	Aartrijksestraat	97	8211	Aartrijke
10500111	78,85	ha	Noël	Sanders	Aartrijksestraat	97	8211	Aartrijke
10500112	7,20	ha	Noël	Sanders	Aartrijksestraat	97	8211	Aartrijke
10500113	130,22	ha	Benny	Wilaert	Aartrijksestraat	112	8211	Aartrijke

10500114	245,37	ha	Noël	Sanders	Aartrijksestraat	97	8211	Aartrijke
10500115	3,76	ha	Nigel	Van Pamel	Sparestraat	2	8470	Zevekote
10500116	0,78	ha	Nigel	Van Pamel	Sparestraat	2	8470	Zevekote
10500117	0,88	ha	Nigel	Van Pamel	Sparestraat	2	8470	Zevekote
10500118	22,72	ha	Willy	Velle	Zuidstraat	63	8480	Ichtegem
10500119	140,50	ha	Marc	Lemahieu	Kooidreef	11	8200	Sint-Andries
10500120	191,66	ha	Christophe	Maertens	Wijngaard	36	9831	Deurle
10500121	202,83	ha	Come	Van Wassenhove	Sint-Huibrechtsstraat	10	1150	Sint-Pieters-Woluwe
10500122	223,45	ha	André	Demeyere	Manpadstraat	6	8510	Bellegem
10500123	63,16	ha	Kris	Devlamynck	Veldhoekstraat	144	8020	Waardamme
10500126	3,53	ha	Yves Jean R	Colle	Kleverstraat	5	8340	Damme
10500127	1,75	ha	Yves	Colle	Abdijstraat	17	8470	Gistel
10500128	1,00	ha	Yves	Colle	Abdijstraat	17	8470	Gistel

10500129	11,85	ha	Yves Jean R	Colle	Kleverstraat	5	8340	Damme
10500130	0,70	ha	Yves	Colle	Abdijstraat	17	8470	Gistel
10500131	0,56	ha	Yves	Colle	Abdijstraat	17	8470	Gistel
10500132	1,38	ha	Roger	Denoo	De Maerestraat	17	8211	Aartrijke
10500142	0,71	ha	Roger	Denoo	De Maerestraat	17	8211	Aartrijke
10500143	1,71	ha	Roger	Denoo	De Maerestraat	17	8211	Aartrijke
10500144	4,40	ha	Roger	Denoo	De Maerestraat	17	8211	Aartrijke
10500145	4,51	ha	Noël	Sanders	Aartrijksestraat	97	8211	Aartrijke
10500149	0,13	ha	Yves Jean R	Colle	Kleverstraat	5	8340	Damme
10500155	2,78	ha	Yves	Colle	Abdijstraat	17	0 8470	Gistel
10500165	107,17	ha	Kenny	Buyse	Steenveldstraat	25A	8820	Torhout
10500166	60,23	ha	Robert	Logghe	Snellegemstraat	18	8480	Zerkegem

Bijlage B: Lijst met mogelijke beheermaatregelen voor IHD-soorten in WBE Houtland

Wespendief	Zorgen voor bossen met veel structuur (verticaal en horizontaal) en grotere open plekken (zie ook voedsel) van bij benadering 30 à 50 are groot.
Wespendief	Creëren of behouden van structuurrijke bosranden met een overgang van grazige vegetatie naar struiken (circa 10 meter hoog) en hooghout.
Wespendief	Aanduiden van verspreide bomen die zeer oud mogen worden of nooit gekapt zullen worden in functie van potentiële nestbomen.
Wespendief	Behouden van een kleinschalig landschap in de bosomgeving met bomenrijen, houtkanten en kleine bosjes.
Wespendief	Zorgen voor rust binnen een straal van 100 meter rond het nest.
Bruine kiekendief	wildakkers
Bruine kiekendief	Hagen aanplanten/onderhouden
Bruine kiekendief	Poelen aanleggen/onderhouden
Bruine kiekendief	Rietkragen aanleggen/onderhouden
Bruine kiekendief	Predatorcontrole
Bruine kiekendief	Faunavriendelijk maaien
Bruine kiekendief	Rustzones
Bruine kiekendief	Voldoende hoge waterstanden tijdens broedseizoen voor beperken predatierisico
Bruine kiekendief	Rotatiemaai-beheer van riet- en graslanden.
Bruine kiekendief	Voldoende kwalitatieve open ruimte rond broedgebieden.
Bruine kiekendief	Nestbescherming in akkers (vb. graanakkers zijn vaak broedgebied)
Regenwulp	Belangrijke beheermaatregelen zijn het beschermen en herstellen van geschikt habitat aan de kust (schorren en slikken).
Regenwulp	Op (potentiële) slaapplekken moet de nodige rust voorzien worden.
Blauwborst	Het waterpeil stabiel en voldoende hoog houden, 20-30 centimeter diep in de overgang, van water naar rietland.
Blauwborst	Maaien van het riet in een aangepast rotatiemaai-beheer.
Blauwborst	Drogere, ruigere delen minder intensief beheren (voor het broeden).
Blauwborst	Poelen aanleggen/onderhouden
Blauwborst	Predatorcontrole
Blauwborst	Rustzones
Zwarte specht	Behouden van en zorgen voor oude, structuurrijke bossen.
Zwarte specht	Extensief en gevarieerd bosbeheer en bosrandbeheer.
Zwarte specht	Zorgen voor open plekken in het bos.
Zwarte specht	Monotone naaldbestanden omvormen naar gemengde bestanden.
Zwarte specht	Zorgen voor een groot aanbod aan dood hout, zowel staand als liggend.
Gevlekte witsnuitlibel	Bevorderen van een heldere waterkolom en visvrij water of met een evenwichtig visbestand.
Gevlekte witsnuitlibel	Vermijden van vermesting, verzuring en eutrofiëring van het water.
Gevlekte witsnuitlibel	Voorzien in ijle, opgaande vegetaties van riet of andere helofyten aan de oever.
Gevlekte witsnuitlibel	De waterplantenvegetatie cyclisch verwijderen om verregaande successie te vermijden en jonge verlandings-situaties te creëren.

Gevlekte witsnuitlibel	Behouden van enkele struiken of bomen in de onmiddellijke omgeving van de voortplantingsplaatsen, die cyclisch worden afgezet.
Gevlekte witsnuitlibel	Het maaien van oevervegetaties uitvoeren buiten de uitsluit- en vliegperiode.
Gevlekte witsnuitlibel	Een goede waterkwaliteit is cruciaal.
Waterrietzanger	Het in stand houden van open, vochtige moerasgebieden.
Waterrietzanger	Extensief beheerde poldergraslanden met kruidenrijke slootkanten, is belangrijk voor de soort.
Kolgans	Overwinteringsgebieden: Poldergraslanden + (minder) akkers met oogstresten
Kolgans	Oogstresten op veld laten liggen.
Kolgans	Rustgebieden creëren.
Kleine rietgans	Uitgestrekte, historisch permanente graslanden met microreliëf behouden
Kleine rietgans	Oogstresten op veld laten liggen.
Kleine rietgans	De aanwezigheid van poelen en depressies met water op de foerageerplaatsen is noodzakelijk
Kleine rietgans	Rustgebieden creëren.
Grauwe gans	Oogstresten op veld laten liggen.
Grauwe gans	Rustgebieden creëren.
Kleine zilverreiger	Goede waterkwaliteit nastreven (eutrofiëring tegen gaan)
Kleine zilverreiger	Behoud en groei van de bestaande oobossen nastreven
Kleine zilverreiger	Rustgebieden creëren.
Kleine zilverreiger	Binnen het broedgebied zorgen voor kleine (wilgen)bosjes met minstens enkele hoge bomen (hoger dan 5 meter). Die creëren nestgelegenheid. Het landschap waarin de kleine zilverreiger vertoeft is grotendeels open
Kleine zilverreiger	Ontwikkelen van lage oevervegetaties langs open water zoals meren, plassen en sloten
Kleine zilverreiger	Creëren van ondiepe wateren of water met ondiepe zones van ongeveer 20 centimeter diep, met bij voorkeur zachtglooiende oevers met grillige vorm
Kleine zilverreiger	Creëren van geschikte foerageerplekken (bijvoorbeeld in zilte en/of natte poldergraslanden) door matige begrazing en de lichte vertrappeling van de oevers
Kleine zilverreiger	Indien nodig uitvoeren van een herprofilering naar zachtglooiende oevers of een inrichting met kleine eilandjes
Kleine zilverreiger	Zorgen voor een gezonde vispopulatie
Smient	Oogstresten op veld laten liggen.
Smient	Behouden en eventueel herstellen van de oppervlakte van historisch permanent grasland.
Smient	Herstellen van overstroombare broeken. (afdammen, verwijderen drainage,...)
Smient	Plassen of sloten aanleggen.
Kluut	Zorgen voor voldoende ondiepe zones (< 20 centimeter)
Kluut	Natuurlijke vegetatiesuccessie afremmen (bv. door extensieve begrazing)
Kluut	Rust verzekeren in de nestomgeving
Kluut	Behouden en ontwikkelen van lage oevervegetaties overgaand in slikzones langs open water, zoals eilanden in meren, weideplassen, sloten en laantjes.
Kluut	Voorzien in bij voorkeur kale oevers met een zachtglooiende, grillige vorm
Ijsvogel	Goede waterkwaliteit nastreven (eutrofiëring tegen gaan)

Ijsvogel	Behouden van overhangende takken of bomen.
Ijsvogel	Harde oeververdediging op de voortplantingsplaatsen vermijden
Ijsvogel	Zorgen voor een natuurlijke rivierdynamiek met de bijbehorende stijle oevers.
Ijsvogel	Zorgen voor een goede, visrijke waterkwaliteit
Ijsvogel	Vermijden van verstoring, doorgaans als gevolg van waterrecreatie.
Slobeend	Rustgebieden creëren.
Slobeend	Behouden en herstellen van waterrijke gebieden.
Slobeend	Ondiepe plassen aanleggen. (om te grondelen)
Wintertaling	Rustgebieden creëren.
Wintertaling	Behouden en herstellen van waterrijke gebieden.
Wintertaling	Ondiepe plassen aanleggen. (om te grondelen)
Lepelaar	Het instellen van Speciale Beschermingszones waar de soort ongestoord kan broeden en foerageren is van groot belang. In deze gebieden moet voldoende ondiep water van goede kwaliteit beschikbaar zijn waarin voedsel kan gezocht worden.
Lepelaar	Het in stand houden van het geschikte waterpeil in rietmoerassen (nl. meer dan 50 % van het watergedeelte in een gebied minder dan 30 cm diep) is essentieel om de broedplaatsen veilig te stellen.
Lepelaar	Vispassages aanleggen om vismigratie te verbeteren.
Steltkluit	Behouden en ontwikkelen van lage oevervegetaties overgaand in slikzones langs open water, zoals op eilandjes in meren, weideplassen, sloten en laantjes.
Steltkluit	Zorgen voor voldoende ondiepe zones (< 20 centimeter). Voor het broeden zijn er geschikte nestplaatsen zoals eilandjes of halfonder- water-staande plantenpollen vereist.
Kamsalamander	Garanderen van een goede waterkwaliteit door het inspoelen van pesticiden en meststoffen te verhinderen
Kamsalamander	Ervoor zorgen dat de voortplantingswateren het hele jaar door water bevatten. In geval van drooglegging: na half september en zeker niet jaarlijks
Kamsalamander	Waterplanten behouden in functie van de eiafzet, maar verdergaande successie van moerasvegetatie verhinderen door gefaseerd ruimen.
Kamsalamander	Visvrij houden van het water en indien nodig van poelen isoleren om de kolonisatie van vis via aangesloten grachtenstelsels tegen te gaan.
Kamsalamander	Bomen en struikgewas kappen, zeker aan de zonbeschenen noordzijde, om beschadwing en eutrofiëring tegen te gaan.
Kamsalamander	Aanleg of het herstel van poelen, graslanden, ruigten, bosjes en kleine landschapselementen in de omgeving zijn gunstige maatregelen.
Kamsalamander	Beter complex van poelen dan 1 grote poel
Kuifeend	Behoud, herstel en de ontwikkeling van waterrijke gebieden, vooral zoetwaterplassen en traag stromende rivieren of beken als broedgebied en grote, open waterplassen en rivieren als overwinteringsgebied.
Kuifeend	Essentieel is het voorzien van voldoende rust in de overwinteringsgebieden.
Bergeend	Plassen met een goede waterkwaliteit en veel waterplanten (en ongewervelden)
Bergeend	Oogstresten aardappel en maïs laten liggen
Bergeend	Beperken van (menselijke) verstoring in belangrijke overwinteringsgebieden.
Bergeend	Exotenbeheer (Flora en Fauna)
Tafeleend	Rustgebieden creëren.

Tafeleend	Behouden en herstellen van waterrijke gebieden. (broedgebied -> ondiepe vegetatierijke plassen / overwinteringsgebied -> grote open waterplassen)
Grote zilverreiger	Waterpeil in de broedgebieden geleidelijk verhogen
Grote zilverreiger	Natte gebieden met overjarig riet.
Grote zilverreiger	Visrijk water
Grote zilverreiger	Rustgebieden creëren
Kemphaan	In stand houden van drassige weilanden met reliëf die weinig of niet bemest worden
Kemphaan	Graslanden en slootkanten jaarlijks vanaf het najaar zeer kort tot kaal houden.
Kemphaan	Het broed- en overwinteringsgebied vrijwaren van menselijke verstoring.
Kemphaan	Verwijderen van alle opgaande structuren of vegetaties in en in de buurt van het broedgebied
Krakeend	Behoud, herstel en ontwikkeling van waterrijke gebieden zoals ondiepe plassen , vochtige tot overstroomde meersen en estuariene gebieden.
Krakeend	Essentieel is het voorzien van voldoende rust in de overwinteringsgebieden.
Wulp	Behoud van een open landschap met voldoende vochtige biotopen.
Wulp	Verdroging tegengaan en natuurlijke hydrologie herstellen.
Wulp	De beschikbaarheid van kruidenen insectenrijke zones verhogen, zoals het aanleggen van tijdelijke of permanente, extensief beheerde akkers of graslanden.
Wulp	Rustgebieden creëren.
Bruine kiekendief	wildakkers
Bruine kiekendief	Hagen aanplanten/onderhouden
Bruine kiekendief	Poelen aanleggen/onderhouden
Bruine kiekendief	Rietkragen aanleggen/onderhouden
Bruine kiekendief	Predatorcontrole
Bruine kiekendief	Faunavriendelijk maaien
Bruine kiekendief	Rustzones
Bruine kiekendief	Voldoende hoge waterstanden tijdens broedseizoen voor beperken predatierisico
Bruine kiekendief	Rotatiemaai-beheer van riet- en graslanden.
Bruine kiekendief	Voldoende kwalitatieve open ruimte rond broedgebieden.
Bruine kiekendief	Nestbescherming in akkers (vb. graanakkers zijn vaak broedgebied)
Kamsalamander	Garanderen van een goede waterkwaliteit door het inspoelen van pesticiden en meststoffen te verhinderen
Kamsalamander	Ervoor zorgen dat de voortplantingswateren het hele jaar door water bevatten. In geval van drooglegging: na half september en zeker niet jaarlijks
Kamsalamander	Waterplanten behouden in functie van de eiafzet, maar verdergaande successie van moerasvegetatie verhinderen door gefaseerd ruimen.
Kamsalamander	Visvrij houden van het water en indien nodig van poelen isoleren om de kolonisatie van vis via aangesloten grachtenstelsels tegen te gaan.
Kamsalamander	Bomen en struikgewas kappen, zeker aan de zonbeschenen noordzijde, om beschaduwing en eutrofiëring tegen te gaan.
Kamsalamander	Aanleg of het herstel van poelen, graslanden, ruigten, bosjes en kleine landschapselementen in de omgeving zijn gunstige maatregelen.
Kamsalamander	Beter complex van poelen dan 1 grote poel
Poelkikker	Vrijwaren van een goede waterkwaliteit, zonder instroom van voedingsstoffen en pesticiden uit omliggende akkers en weilanden

Poelkikker	Zorgen voor een vrij stabiel waterpeil.
Poelkikker	Behouden van een vrij dichte, ondergedoken waterplantenvegetatie met ondiepe plaatsen (10-25 centimeter) die goed door de zon beschenen worden in functie van de eiafzet.
Poelkikker	Vermijden van de aanwezigheid van vissen of zorgen voor lage abundanties ervan.
Poelkikker	Het kappen en verwijderen van de opslag van struiken en bomen in de randzones gefaseerd uitvoeren in de zomerperiode, om winterverstoring te vermijden.
Poelkikker	Ruimingen uitvoeren van oktober tot begin maart en gefaseerd in tijd en ruimte, zodat tijdens de periode april-september minimaal een derde deel van het water vegetatie bevat.

